

کارو چالاکسہ گانی و وزیر اہائی پلانڈانان



وہرزی یہ کہم - وہرزی دووہم - وہرزی سیہم - وہرزی چوارہم)

۲۰۱۵

(نسان - ۲۰۱۵)





رپورتي كارو چالاكويه نهجامدراوه كانى وهزارهتى پلانندانان سالى ۲۰۱۵

پيشهكى

وهزارهتى پلانندانان ههسا بهئامادهکردنى رپورتي كارو چالاكويه كانى خوى بۆ سالى ۲۰۱۵، كه پيگهاتوه لهو كاروپرژوانهى كه له ماوهى وهرزهكانى (يهك - دوو - سئ - چوار)ى سالى ۲۰۱۵ نهجامدراون. پيويسته بگوتريت كهوا ئهم رپورته وهك ههميشه برىتیه لهو چالاكياهى كه له ماوهى سالى ۲۰۱۵ بهشيوه رپورتي وهرزى ناماده كرابوون. ئهم رپورتهش تهنها ئهو كارو چالاكويه سه رهكيانهى وهزارهتى پلانندانان لهخو دهگريت كه له لايهن خودى وهزارهت، واته تهواوى دامو دهزگان له دهستهو بهرپوه بهرايه تيه گشته كانى يا به هاوكارى و ههماهنگى له گهه هاوبه شهكان لهو ماوهيه دا به نه انجام كه به نراون.

وهزارهت له ماوهيه دا چهندين چالاكى جوړاوجوړى نه انجام داوه، له وانه تاوتويكردنى رهوشى ئاواره كانى ههريم له گهه بهرپرسى نوسينگهى بالويزى سويد له ههوليرو، تاوتويكردنى پلانى ستراتيجهى نوئى بۆ به دهنگه وههاتنى ئاواره كان له گهه جيجرى نوينه رى تايبه تى نه تهوه يه گگرتووه كان، ههروه ها پوليئى كوردنى كۆمپانياو به لئى ندره و بهرز كردنه وهى پله كانيان، وه دهره يئانى ناوى چهندين نه ندادازيارى هاوبهش له دامه زراندى كۆمپانياكان. له بوارى ئاماريش چهندين رووپيو نه انجام دراون يا له بوارى جيپه جيكرندنان. وه چهندين چالاكى ديكهش له بوارى بهرپيدانى مرؤيى، ههروه ها له بوارى پلانى پرؤژه كانى وه به ره يئان و هاوكارى و ههماهنگى له گهه لايهن و ريكخراوه نيوده وه تيه كان.

له م رپورته دا

**چالاكويه كانى وهرزى يه كه م
لاپه ره (۲۵-۱)**

**۲. چالاكويه كانى وهرزى دووه م
لاپه ره (۴۹-۲۷)**

**۳. چالاكويه كانى وهرزى سييه م
لاپه ره (۷۵-۵۱)**

**۴. چالاكويه كانى وهرزى چواره م
لاپه ره (۹۷-۷۷)**



كارو چالاكويه كانى وهزارهتى پلاندانان

وهرزى يه كه م

(كانوونى دووه م - شوبات - ئادار)

۲۰۱۵



وهزیری پلاندانان و بهرپرسی نووسینگهی بالوئیزخانهی سوید له ههولیر رهوشی ئاوارهکانی ههریم تاوتوئیدهکن

ئیسیتادا پیداووستی زۆر ههیه سهبارت به دابینکردنی کهل وپهلی زستانه بهتایبهتی دواى ههئکردنی ئەم شهپۆلهی سهرما بۆ سهر ههریمی کوردستان و ناوچهکه. د. علی سندی داواى له شاندى ناوبراو کرد که هاوکاری زیاتری حکومتی ههریمی کوردستان بکهن بۆ پیشکهشکردنی هاوکاری زیاتر بۆ ئاوارهکان، لهلایهه خۆیهوه خاتوو جیسیکا ههئوئیت و ئامادهباشی ولاتهکهی دووپاتکردهوه له پشتگیریکردنی ههریمی کوردستان بۆ رووبهروبوونهوهی ئەم قهیرانه.

پلاندانان ئامازهی کرد که ئەم بارودۆخه قهیرانیکی بهردهوامه، ئەگهرجی رهوشی ئاوارهکان پیشکهوتنی باشی بهخۆوه بینوه به بهروارد لهگهئ چهند مانگی رابردوو، بهتایبهتی دواى دروستکردنی ۲۶ کهمپ بۆ ئاوارهکان، ئەمهش بهرهمی هاوکاری و ههماهنگی بهردهوامی حکومتی ههریمی کوردستانه لهگهئ ئازانسهکانی نهتهوه یهگرتوووهکان و کۆمهلگای نیودهولتهی. ههروهها رایگهیانند که سههرای ئەم پیشکهوتنانه، له

له ۲۰۱۵/۱/۸، د. علی سندی، وهزیری پلاندانان پیشوازیکرد له خاتوو جیسیکا سفاردستروم، جیگری بالوئیزی سوید له بهغدا، ههروهها بهرپرسی نووسینگهی بالوئیزخانهی سوید له ههولیرو جافید سهیدی، بهرپرسی کاروباری سیاسی له بالوئیزخانهی سوید له بهغدا.

مهبهست لهم کۆبوونهوه یه تاوتوئیکردنی دوایین پیشهاتهکانی ناوچهکه و رهوشی ئاوارهکان بوو له ههریمی کوردستان بهتایبهتی لهلایهه هاوکاری مرۆیی. لهم بارهیهوه، وهزیری

وهزیری پلاندانان پیشوازی له کۆمهلهی بازرگان و پیشهسازانی دیاربهکر دهکات

کۆمهلهکه، و ژمارهیهک خاوهنکار و بازرگان و پیشهسازانی شاری دیاربهکر.

کۆمهلهی بازرگان و پیشهسازانی دیاربهکر به سهروکایهتی بورچ بهیسال، سهروکی نهنجوومهنی

له ۲۰۱۵/۱/۱۵، د. علی سندی، وهزیری پلاندانانی حکومتی ههریمی کوردستان، پیشوازیکرد له شاندى



کہ تہانہت لہ کاتی پروداوہ کانی مانگی ئابو کارہ ساتی شہنگال کارہ کانیان نہوہستاندو نہکشانہوہ، بہ لکو ہہ لویستی گرنگیان نیشاندا بہ کؤکردنہوہی پشتیوانی بو ہہریمی کوردستان، کہ نہوہش مایہی سوپاس و ستایشکردنہ، ہہروہا بہ لینی دا کہ لہ نایندها زیاتر بایہخ بہ پھیوہندی ئابووری نیوانیان و ہہریمی کوردستان بدہن.

و شارہ کانی ہہریمی کوردستان، و داویان کرد کہ دیار بہ کر بایہخی زیاتری پیڈریت لہ رووی پتہ و کردنی پھیوہندیہکان و ئالوگؤر کردنی کار و پیشہ سازی.

وہزیری پلانڈانان پشتگیری حکومہتی ہہریمی کوردستانی بو کؤمہ لہی بازرگان و پیشہ سازانی دیار بہ کر دووپات کردہوہو سستایشی رؤلی کؤمپانیاکانی سہر بہم کؤمہ لہیہ کرد،

مہبہست لہ سہردانی شاندى ناوبراو پتہ و کردنی پھیوہندییہکانی نیوان ہہریمی کوردستان و دیار بہ کر بوو لہ ہہموو بواریکدا بہتایبہتی بواری ئابووری.

سہرؤکی شاندى ناوبراو رایگہیانند کہ کؤمہ لہ کھیان بہ نیازن لقی خویمان لہ ہہولیر بکہنہوہ بو نہوہی لہ نزیکہوہ کارہ کانیان بہرپوہببہن و ہہروہا بو برہودان بہ پھیوہندی نیوان دیار بہ کر



وہزیری پلانندانان و شاندى بالويزخانہی فہرہنسا لہ بہیروت رہوشی ئابووری ہہریم تاوتویدہکن

و ہاتنی سہدان ہزار ئاوارہ و پەنابەر بۆ ہہریمی کوردستان و نہاردنی بەشہ بودجہی ہہریم لہلایہن بەغداوہ، رہوشی ئابووری ہہریم لہسەر پئ وەستاوہ و کۆمپانیاکانی جیہان تا ئیستاش بەردہوام لہ ہہوئی وەبەرہینانن لہ ہہریمی کوردستان بەتایبہتی لہ پڕۆژہکانی ژیرخان ئەمەش دەگەرپتہوہ بۆ ئەو ئاسایش و سەقامگیریہی لہ ہہریمدا بەرقەرارہ سەرہرای ئەو جہنگہی بہرۆکی ہہریمی گرتوہ.

لہ کۆتاییدا، د. علی سندی سوپاسی حکومەت و گەلی فہرہنسای کرد بەرامبەر بہو پۆلہ پۆزہتیشہی لہم دۆخەدا دەیبینی و بەرامبەر پشتگیری بەردہوامیان بۆ ہہریمی کوردستان. ہەرودہا ہەردوو لایەن جەختیان لہسەر درێژەدان بە ہاوکاری و ہەماہەنگیکردن سەبارەت بە بەرنامەکانی پەرہەپدان کردوہ.

دووپاتکردوہ لہ ہەموو ئاستیکدا و رایگہیاندا کہ ولاتہکەى تا ئەوہپرێ توانای ہاوکاری ہہریمی کوردستان دەکات لہ رۆبەرپووبوونہوہی تیرۆردا. ہەرودہا ستایشی رۆلی پیشمەرگہی کرد کہ تاکہ ہیزہ لہ ئیستادا دژ بہم تیرۆرہ وەستاوہ. لہ تەوہریکی تردا رہوشی ئابووری تاوتوێکرا و تیشک خرایہ سەر کاریگہریہکانی ئەم بارودۆخہ لہسەر ئابووری ناوچہکە و ہہریم بەتایبہتی بەہوئی ئەو قہیرانہ داراییہی رپووی تیکردوہ ہەرودہا کاریگہری دابەزینی نرخی نہوت لہسەر ئابووری و وەبەرہینان. لہم بارہیہوہ وہزیری پلانندانان رایگہیاندا کہ سەرہرای کاریگہری شہر

لہرۆژی ۲۲/۱/۲۰۱۵، د. علی سندی، وہزیری پلانندانانی حکومەتی ہہریمی کوردستان، پیشوازی لہ خاتوو ئاگات دومارہ، راپوێزکاری دارایی بۆ ناوچہی رۆژہلانی ناوہراست لہ بالويزخانہی فہرہنسا لہ بہیروت، و ئالان گیبخات، کونسولی گشتی کۆماری فہرہنسا لہ ہەولێر، وشاندى یاوہریان کرد. لہ کۆبوونہوہکەدا سەرہتا باس لہو بارودۆخہ ناہەموارہ کرا کہ ناوچہکە پێیدا تێپەرہدہبیت و بہم بۆنہیہوہ کونسولی فہرہنسا پشتگیری ولاتہکەى بۆ ہہریمی کوردستان



جیبہ جیدہ کریٹ. ئامانجی ئہم پرۆژہیہ باشترکردنی گوزهرانی دانیشتوانی ههریمی کوردستانه و سی بوار له خۆدهگریٹ که بریتین له تۆرهکانی سهلامهتی کۆمه لایهتی، بیمه ی کۆمه لایهتی و بهرنامه ی بازار ی کار. وهزیری پلانندانان جیبه جیکردنی ئهم پرۆژهییه له ههریمی کوردستان به گرنه و هسف کرد بو باشترکردنی لایه نهکانی ئابووری و کۆمه لایهتی دانیشتوانی ههریم که له سهرحه م و لاته پیشکه وتوووهکانی جیهاندا ئه نجام دهدریٹ.

وهزیری پلانندانان و بانکی نیودهولهتی دانانی ستراتیژیه تیگ بو پاراستنی کۆمه لایهتی تاوتویده کهن

تیمیکی بانکی نیودهولهتی کرد به سهرۆکایهتی رهزوان المالح. له کۆبوونه وهکه دا باس له پرۆژه ی دانانی ستراتیژیه تی پاراستنی کۆمه لایهتی له ههریمی کوردستان کرا که به هاوکاری بانکی نیودهولهتی

ههولئ بهردهوامی حکومه تی ههریمی کوردستان بو باشترکردنی رهوشی ههریم و دانیشتوانی له هه موو بواریکدا، له ۲۰۱۵/۱/۲۷، د. علی سندی، وهزیری پلانندانانی حکومه تی ههریمی کوردستان، پیشوازی له





وهزیری پلاندانان به شداریکرد له کۆبوونهوهی فراوانی کونسول و نوینهرانی ولاتان له ههولیر

به تایبتهتی لهگهڵ حکومهتی فیدرāl. شایانی باس — یاسای بودجهی عیراقی فیدرāl که له کۆتایی کانوونی دووهمی ۲۰۱۵ له پهڕلهمانی عیراق پهسند کراو دوینی بلاوکرایهوه له رۆژنامهی وهفائیی عیراق به شیوهیهکی فهرمی، کهتاییدا به شیوهیهکی رپون باسی لهمافه داراییهکانی ههریمی کوردستانی کردوو. بهلام حکومهتی فیدرāl ئاماژه به وه دهکات که پارهی نیه بۆ ههریمی کوردستانی بنیڕیت.

له لایهکی دیکه بودجهی عیراقی فیدرāl وبهشه بودجهی ههریم له بودجهی فیدرāl بۆ بهشداربووانی کۆبوونهوهکه. له ههمان کات سهردانهکانی ئهم دواییه شاندی ههریمی کوردستان بۆ بهغدا بۆ ئامادهبووان رپونکرایهوه. له میانهی وتهکهی وهزیری پلاندانانی ههریمی کوردستان جهختی لهوه کردهوه که حکومهتی ههریمی کوردستان پابهنده به ریکهوتنامهکهی نیوان ههولیر و بهغدا. ههروهها ئاماژهی به وهکرد که حکومهتی ههریمی کوردستان ههموو ههولیکی دهات بۆ چارهسهرکردنی قهیرانی دارایی ههریم

له رۆژی ۲۰۱۵/۲/۲۳ د. عهلی سندی وهزیری پلاندانانی حکومهتی ههریمی کوردستان به ئامادهبوونی د. ناشتی ههورامی وهزیری نهوت و سهرچاوه سروشتیهکانی ههریمی کوردستان بهشداریان کرد له کۆبوونهوهیهکی بهرفراوان لهگهڵ کونسول و نوینهرانی دهولتهتان له ههولیر. مهبهست لهم کۆبوونهوهیه بریتی بوو له رپونکردنهوهی دواین پيشهاتهکان تایبتهت به بواری ناردنی نهوتی ههریمی کوردستان له لایهک وه



وہزیری پلانندانان و جیگری نوینہری تایبہتی نہتہوہ یہگرتوہوہکان لەعیراق پلانی ستراتجی نویی بہدہنگہوہہاتنی ئاوارہکان تاوتویدہکەن

کەلینہکان و پیداوایستی یەگە یەگە یەگە یەگە بوارەکان و ھەر وھا ھەئسەنگاندنی بری بودجە ی پیویست بۆ پڕکردنەوہی ھەر کەلینیک، کۆی ٤, ١ ملیار دۆلاری ئەمریکی پیویستە لەلایەن خۆیەوہ، وہزیری پلانندانان گرنگی دابینکردنی بودجە ی پیویست بۆ دابینکردنی پیداوایستی یەگەکانی ئاوارەکان دووپاتکردوہ بەتایبەتی کە ھەریمی کوردستان ماوہی سالیکە دووچار ی قەیرانیکی دارایی ھاتوہ بەھۆی برینی بەشە بودجە ی ھەریم لەلایەن حکومەتی ناوہندەوہ.

٩ مانگدا کە زیادبوونی پیداوایستی یەگەکانی کۆمەلگای ناوخوا و ئاوارەکانی لیکەوتوتوہوہ ئەرکیکی نیجگار قورسە. ھەر وھا باس لە دەرەنجامی راپورتی کاریگەری یەگەکانی ھاتنی ئاوارەکانی ناوخوا و پەنابەرائی سوری لەسەر لایەنی ئابووری و کۆمەلایەتی ھەریمی کوردستان کرا کە بە ھاویەشی لە لایەن وەزارەتی پلانندانانی ھەریمی کوردستان و بانکی نیوودەولەتی ئامادەکرا و دوو ھەفتە بەر لە ئیستادا راگەیندرا. بەپیی ئەم پلانە کە پەنجە دەخاتە سەر

لە ٢٥/٢/٢٠١٥، د. علی سندی، وہزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، پیشوازی لە خاتوو لیزا گراند، جیگری نوینہری تایبەتی نہتہوہ یەگرتوہوہکان لە عیراق و جیگرەکە ی دۆمنیک بارتش کرد.

لە کۆبوونەوہگەدا، کە بە بۆنە ی دەست بەکاربوونی دۆمنیک بارتش بوو لە پۆستەکە ی، باس لە ھەلومەرجی ئیستای ھەریمی کوردستان و ناوچەکە کرا، بەتایبەتی رەوشی ئاوارەکان لە ھەریمی کوردستان، و جەخت کرایە سەر ھەولتی حکومەتی ھەریمی کوردستان و نہتہوہ یەگرتوہوہکان بۆ بەدەستھێنانی بودجە ی پیویست لە رینگای ولاتە کۆمەک بەخشەکان و کۆمەلگای نیوودەولەتی بەمەبەستی تەمویلکردنی پلانی ستراتجی نویی بەدەنگەوہہاتنی پیداوایستی یەگە مرۆییەکانی ئاوارەکان لە ھەریمی کوردستان.

لیزا گراند ئامازە ی کرد کە رەوشەکە ھاوکاری و ھەماھەنگی لایەنەکانی ناوخوا ی و نیوودەولەتی دەخوازیت، چونکە زیادبوونی ژمارە ی دانیشتوانی ھەریم بەرزی ٣٠٪ تەنھا لە ماوہی



به بۆنه‌ی کۆتایی هاتنی واده‌ی ئه‌رکه‌کانی له‌ عیراق، وه‌زیری پلانندانان پيشوازی له نوینه‌ری سكرتیری گشتی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌كان له‌ عیراق كرد

رەوشی ئیستای هه‌ریمی کوردستان و عیراق و ناوچه‌که کرا به‌گشتی، و چه‌ندین ته‌وه‌ری له‌ بواری جیاجیادا تاوتویکرا به‌تایبه‌تـــی ئه‌وه هه‌لومه‌رجه‌ی ئیستا له‌ ئارادایه.

وه‌زیری پلانندانان ستایشی رۆلی نوینه‌ری سكرتیری گشتی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کانی کرد له‌ عیراق به‌گشتی و هیوای سه‌رکه‌وتنی بۆ خواست له پۆستی نوینیدا.

هه‌روه‌ها هه‌ردوو لایه‌ن جه‌ختیان له‌ سه‌ر هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی به‌رده‌وام کرده‌وه له‌ نیوان حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان و ئازانسه‌کانی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کان.

کۆندی، نوینه‌ری نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کان له‌ هه‌ولیر، و شاندى یاوه‌ریان کرد.

له‌ گۆبونه‌وه‌که‌دا، که به‌ بۆنه‌ی مائناوایی میلادینۆف بوو دواى کۆتایی هاتنی ئه‌رکه‌کانی له‌ عیراق، باس له

له ۲/۳/۲۰۱۵، د. علی سندی، وه‌زیری پلانندانانی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان، پيشوازی له نیکۆلای میلادینۆف، نوینه‌ری سكرتیری گشتی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کان له‌ عیراق، و سوکول





وەزیری پلاندانان و بەرپۆه بەری هەریمی رێکخراوی تەندروستی جیهانی رەوشی تەندروستی ئاوارەکان توتویدە کەن

هەریمی کوردستان نیشتهجین و پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری تەندروستی باش ئەرکیکی ئەستەمە بەتایبەتی بەهۆی ئەو هەلومەرجی ئەمڕۆ لە ناوچەکە لە ئارادایە. هەر وها دووپاتی کردووە کە حکومەتی هەریمی کوردستان هەمیشە بەردەوام دەبێت لە ئەنجامدانی ئەو هۆی کە لە توانیدا بێت بۆ ئاوارەکان. لە کۆتاییدا هەردوو لایەن جەختیان لەسەر هاوکاری و هەماهەنگی بەردەوام کردووە.

نزیکەوه ئاشنای رەوشەکە بن. دوواتر باس لە بۆشایی و پێداویستی یەکان کرا کە پێویستە هەموو لایەنە پەيوەندیدارەکان بە جددی کاری لەسەر بکەن بۆ دابینکردنیان. لەم بارەیهوه وەزیری پلاندانان جەختی لەسەر پالپشتی و بەدەنگەوههاتنی زیاتری کۆمەلگای نیۆدەهۆلەتی کرد چونکە بواری تەندروستی گرنگی تایبەتی خۆی هەیه و فەرامۆشکردنی کارساتی گەورە لی دەکەوێتەوه کە لە ئیستادا زیاتر لە یەک ملیۆن و نیو ئاوارە لە

دهۆک کە بەشی زۆری ئاوارەکانی لەخۆ گرتووه و چەندین تەوهری پەيوهست بەم بابەتە خرایه پوو. سەرەتا د. ئەلعەلوان ستایشی رۆلی حکومەتی هەریمی کوردستانی کرد لە رۆوبەر و پووونەوه و رێگرتن لە تەشەنەکردنی ئەم قەیرانە سەبارەت بە هەلومەرجی تەندروستی ئاوارەکان، و پێشکەشکردنی ئەو هۆی کە توانای دابێت لە خزمەتگوزاری تەندروستی و دەرمان بەتایبەتی لەسەر ناستی چاودێری تەندروستی سەرەتایی. هەر وها باس لە سەردانیکردنی شاندى ناوبراو بۆ کەمپەکانی پارێزگای دهۆک کرا بۆ ئەو هۆی لە

لە ۲۰۱۵/۳/۱۵، د. علی سندی، وەزیری پلاندانانی حکومەتی هەریمی کوردستان، بە ئامادەبوونی د. ریکەوت حەمە رشید، وەزیری تەندروستی حکومەتی هەریمی کوردستان، پێشوازی لە د. عەلا ئەلعەلوان، بەرپۆه بەری هەریمی رێکخراوی تەندروستی جیهانی (WHO) بۆ ناوچەى رۆژھەلاتی ناوەرەست، و د. سید جەعفر حسین، نوێنەری رێکخراوی ناوبراو لە عێراق، و شاندى یاوەریان کرد. لە کۆبوونەوهکەدا، باس لە رەوشی تەندروستی ئاوارەکانی هەریمی کوردستان کرا بە تايبەتی لە پارێزگای



پۆلىنكردى (۱۳) كۆمپانىيا بەلىندەرو، بەرزكردنەوہى پەلى (۳) ى دىكەو، لەگەل دەرھىنانى (۴) ئەندازىارى ھاوبەش لەدامەزراندنى كۆمپانىياكان

پۆلىنكردى بۇ (۱۰۴) كۆمپانىيا و بەلىندەر و رەتكردنەوہى داواكارى نوپكردنەوہى ناسنامە بۇ (۷۵) كۆمپانىيا و بەلىندەر بەھۆى ھەبوونى كەم وكورپى لە داواكارىيەكانىيان، وە دەيان پشتكىرى ئاراستەى وەزارەت و لايەنەكانى نەبەستراو بە وەزارەت كردووہ سەبارەت بە كۆمپانىيا و بەلىندەران. سەرەراى ئەم كارانەى سەرەوہ، رۇژانە كارى ئاسايى خۇى ئەنجامداوہ، كە برىتئىە لە وەلامدانەوہى گشت وەزارەت و لايەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۇشتنى پشكى ھاوبەشان و دامەزرىنەرانى كۆمپانىياكان دواى دىراسەكردنى دۇسىيەكانىيان.

رەش و (۲) كۆمپانىياش لە لىسستى رەش دەرھىنراون. بەمەش كوى گشتى كۆمپانىيا و بەلىندەران كە لە ئىستادا لە لىستى رەشدا دەكاتە (۵۴). وە داواكارى (۶) كۆمپانىيا و بەلىندەر بۇ وەرگرتنى پەلى پۆلىن رەتكراوہتەوہ بە ھۆى كەم وكورپى لە دۇكىومىنتەكانىيان. جگە لەمانەش، ئامادەكردنى گشت زانىارى و دۇكىومىنتەكانى پىويست بۇ ئەنجامدانى ئەم كارانەى سەرەوہى لىژنەى پۆلىنكردى، لە رېنگاى بەرپۆہبەرايەتى پۆلىنكردىنى بەلىندەران جىبەجىكراوہ. ئەم بەرپۆہبەرايەتىە ھەر لەو ماوہىيەدا ھەئساوہ بە نوپكردنەوہى ناسنامەى

لىژنەى تۆمارو پۆلىنكردى بەلىندەران لە سى مانگى وەرزى يەكەمى سالى ۲۰۱۵ تەنھا (۴) كۆبوونەوہى ئاسايى ئەنجامدا، وە لەئەنجامى ئەم كۆبوونەوانەدا (۱۳) كۆمپانىيا و بەلىندەرى پۆلىنكردوہو پەلى پۆلىنى (۳) كۆمپانىيا و بەلىندەرىشى بەرزكردۆتەوہ.

وہ لىژنەى پۆلىنكردى لەسەر داواكارى خاوەن كۆمپانىياكان، وە بە ھۆى پشكەشكردنى كارى ئەنجامدراوى پىويست (۴) چوار ئەندازىارى ھاوبەشى لەدامەزراندنى كۆمپانىياكان دەرھىناوہ. لە لايەكى ترەوہ لەم ماوہىيەدا (۵) كۆمپانىيا لە بوارە جىاجىاكاندا خراونەتە لىسستى



بهرده و امبوونی خوله کانی راهینان بو یه کیتی به لئنده رانی کوردستان

هه ماههنگی بانکی نیوده و له تی و یه کیتی به لئنده رانی کوردستان، هه لساوه و بهرده و امه له نه انجامدانی چهند خولیکی راهینان بو کادیرانی به لئنده رانی سههر به یه کیتی به لئنده رانی کوردستان له ههرسی پاریزگاکانی ههریم، وه دهستیکی ئه م خولانه له پاریزگای ههولیر له ماوهی

دوای وهرگرتنی رابوؤچوونی و وزارت و لایه نه په یوه ندیداره کان سهبارت به رهشنوووسی رینماییه کانی جیبه جیکردنی گریبه سهه ته گشتیه کان و دیرسه کردنی گشت پرسسار و تبیینیه کان و بههههه وهرگرتنیان، لیژنه ی (نوئیکردنه وهی سیستی ته نده رین له ههریمی کوردستان) سه ره له نوئ رهشنوو سه که ی دارشته وه بو ناردنی بو (ئهه نجومه نی شورای ههریم) بو وردبیینیکردنی.

لیژنه ی ناوبرو له نیستادا سه رقائی به دوادا چوونه وهی به لگه نامه ستاندارده کانی گریبه سهه ته گشتیه کانه (Standard Bidding Documents) و له سه ره تادا دهستی به کار کرد به به لگه نامه ستاندارده کانی گریبه سهه ته گشتیه کانه (Goods) و پیشه سه کردنی خزمه ته گوزاری رابوئیزکاری (Consultancies Services)، وه له داهاتوویه کی نزیکدا دهست ده کریت به به لگه نامه ستاندارده کانی کار (Works) و هه لسههنگاندنی شسایوی پیشوهخت (Prequalification).

له لایه کی تره وه به رپوه به رایه تی گریبه سهه ته گشتیه کان به هاوکاری و

خشته ی خوله نه انجامدراوه کان

ژماره ی به شاربیوان	ریکهوت	خول	وهزارت/ پاریزگا	ژ
۳۰	۲۰۱۴/۱۲/(۲۴-۲۲)	خولی یه که م	پاریزگای ههولیر	۱
۳۰	۲۰۱۵/۱/(۲۲-۲۰)	خولی دووهم	پاریزگای ههولیر	۲
۳۰	۲۰۱۵/۳/(۹-۷)	خولی سییه م	پاریزگای ههولیر	۳
۳۶	۲۰۱۵/۲/(۲۶-۲۴)	خولی یه که م	پاریزگای سلیمانی	۴
۳۰	۲۰۱۵/۲/(۲۶-۲۴)	خولی دووهم	پاریزگای سلیمانی	۵
۲۵	۲۰۱۵/۱/(۱۵-۱۳)	خولی یه که م	پاریزگای دهوک	۶
۳۰	۲۰۱۵/۲/(۱۹-۱۷)	خولی دووهم	پاریزگای دهوک	۷
۲۱۱		۷ خول	کۆی گشتی	



راپورتى سالانەى كارو چالاكئىيەكانى وەزارەتى پلاندا نان - ۲۰۱۵

خىستەى بىرى كۆكراروۋى بىروانامەكانى (COTECNA, SGS,B.V, TUV) بۇ مانگى (۱۲) ى سائى ۲۰۱۴ و مانگى (۲۱) ى سائى ۲۰۱۵

بىروانامەكان	ژمارەى بىروانامەكانى رىگە بىدان	ژمارەى بىروانامەكانى رىگە بىنەدان
B.V	۳۹۷۰	۲۵۸
SGS	۳۱۱۶	۱۹
TUV	۴۹۶	۶
COTECNA	۱۵۳	نىيە
گشتى	۷۷۳۵	۲۸۳

خىستەى پىشكىنى ئىنجامدارو لە تاقىگەكانى دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆل جۇرى، بەرپومبەرايەتى دھۆك و سلىمانى (خواردەمەنى، ئاۋ، جۋانكارى، پاككەرۋە، جگەرە...)

ناۋى شوپىن	كىمىيا		فىزىيا		بايۋلۇجى	
	گۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	گۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	گۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە
تاقىگەى ناۋمىدى دەستە	۵۷	۳	۶۹	۴۳	۲۱	۲
تاقىگەى ب. گ دھۆك	۱۰۸۸	۴۴	۱۸۵۲	۱۳۸	۲۸۳	۶
تاقىگەى ب. گ سلىمانى	۸۳۱	۱	۷۱۶	۲۰	۶۹	۲
گشتى	۱۹۷۶	۴۸	۲۶۳۷	۲۰۱	۳۷۳	۱۰

جۇرى كاروچالاكئىيەكانى ھۈبەى ھونەرى (ھەولئىر، سلىمانى - دھۆك) لە (ۋەرزى يەكەم) ى سائى ۲۰۱۵

جۇرى كاروچالاكى	ھەولئىر	سلىمانى	دھۆك
دەرھىنانى مۆلەتى زىپىنگرى	۲۰	۴	۱۴
دەرھىنانى مۆلەتى فرۇشتىنى زىپ بە كۆمەل	—	—	—
دەرھىنانى مۆلەتى ۋەرشەى زىپ	۶	۲	۸
تازە كىردنەۋى مۆلەتى زىپىنگرى	۱۳۳	۲۶۴	۲۶۷
تازە كىردنەۋى مۆلەتى فرۇشتىنى زىپ بە كۆمەل	۲	۱۳	—
تازە كىردنەۋى مۆلەتى ۋەرشەى زىپ	۱۶	۲۹	۵۴
پىشكىنى خىلى ھاوردە (زىپ، پلاتىن، زىو)	۴۰۲۴.۶۸۹ گىۋار ھەزارو بىست و جۋار كىلۋو شەش سەدو ھەشتاۋ نۆ گىرام	۱۰۴۵۸.۲۶۰ دە ھەزارو جۋار سەدو پەنجا ھەشت كىلۋو دووسەدو شەست گىرام	۱۶۶.۳۵۰ سەدوشەست و شەش كىلۋو سى سەدو پەنجا گىرام
پىشكىنى پىسولەى فرۇشتىنى زىپ	۲۰۰	۱۷۴	۳۱۳
پىشكىنى دوكانى ۋەرشە و زىپىنگرى	۲۰	۵	۲۹
كىشكرى تەرازوو	۱۳۴	۱۷۴	۳۱۶
سەردانىەكانى لىژنەى چاۋدئىرى بازار	۱۰ جار	۱۳ جار	۸ جار
زىپى پىشكىنراۋ لە لايەن لىژنەى چاۋدئىرى	۱۲۰۹ گىرام	—	۱۵۲۲ گىرام
تاقىكردنەۋى زىپىنگران و خاۋەن ۋەرشەكان	۲۹ زىپىنگر	۵ زىپىنگر	۲۳ زىپىنگر

پیداچوونہوہو دارشتنہوہی رھشنووسی پلانی ستراتیجی پینج سالی (۲۰۱۶-۲۰۲۰)ی حکومتی ہریمی کوردستان

ئیداریانہ بہنہخشہ، ہروہا ژمارہی دانیشٹوان، باری خویندن (ژمارہی قوتابخانہ، قوتابی، ماموستا، کارمہندی خزمہتگوزاری و پیداویستی ... ہتد)، وہ دام ودهزگای حکومی و مزگہوت و باری کشتوکالی، دانہویلہ، سامانی نازہل و بہرہمی کشتوکال تا باشترین سہرچاوه بیت بو ہممو ئوانہی کہ پیویستیان بہ زانیاری ہہیہ دہربارہی ئم یہکہ ئیداریانہ چی بو دانانی بہرنامہو پلانی خزمہتگوزاری بیت یان بو مہبہستی توپژینہوہ....ہتد.

◇ پیشوازیکردن لہ کؤمہلیک قوتابی نامادہیی و شیکارکردنی ماناکانی پلانی ستراتیجی و جورہکانی پلان و

(لیکؤلینہوہیہک لہبوری تہندروستی) بہزمانی کوردی و عہرہی لہژیر ناونیشانی (دراسة لواقع خدمات الرعاية الصحية والقوى البشرية العاملة فی وزارة الصحة). لیکؤلینہوہی بہرایی بو باری خزمہتگوزاری چاودیتری تہندروستی و سامانی مرؤیی لہوہزارتی تہندروستی.

◇ نامادہکردنی پرپؤژہلیک بو دانانی داتابہسیک لہ ہممو ہوارہکان بو پاریزگاکان و قہزاو ناحیہکانی ہریم بہ چہشنیک کہ ہممو داتاو زانیاری لہسہر یہکہ ئیداریہکانی تیدابیت ہر لہگونڈو ناحیہو قہزاو پاریزگا لہسنووری ئم یہکہ

بہرپوبہراییہتی گشتی پلانڈانانی ستراتیجی ہہلساوه بہ:

◇ پیداچوونہوہو دارشتنہوہی رھشنووسی پلانی ستراتیجی پینج سالی (۲۰۱۶-۲۰۲۰)ی حکومتی ہریمی کوردستان کہ بہہماہہنگی لہگہل ووزارتہ پھیونہندیدارہکان ئہنجامی دہدات، ئہویش بہ نوپکردنہوہی داتاو زانیاری نوئو نوپکردنہوہی نیشاندرہکان، بہ پشت بہستن بہ دیدگای کوردستان بو سالی ۲۰۲۰، لہ سہکتہرہکانی (تہندروستی، کؤمہلایہتہسی، ژینگہ و مین، پیشہسازی، کارہبہا، کشتوکال، ژیرخان، ہتد).
◇ کؤتایی ہیئان بہ نامادہکردنی



میکانیزمی گونجاو بؤ بنپرکردنی له ریڭکای لایه نه په یوه ننداره کان. نه وهی جیڭکای نامازہ پیگردنه زؤربہی بهرپوبهرو سهروکی به شه کانی ده ستتهی گهشت و گوزار نامادهی نه م وؤرکشوپه بوون.

خاشاک له سهیرانگانکانی ههریمی کوردستان، که له ماوهی رابردوودا نه نجامدرا بوو له سهه ر دیاردهی که له که بوونی خاشاک له سهیرانگان و ده ستنیشانکردنی مه ترسیه کانی نه م دیاردهیه و، دانانی

بودجه و .. هتد له نیو دیوانی وزارت. ◇ نه نجامدانی وؤرکشوپیک بؤ ده ستتهی گهشت و گوزار له بهرواری ۲۰۱۵/۳/۳۱ له باره گای ده ستته، له سهه ر توپژینه وهی (بهرپوبهردنی

تاوتویکردنی بواری نه خشه دانانی شارو ههریمه کانو، دانانی میکانیزمی گونجاو بؤ دروستکردنی داتابهیسی حکومت



له بهرواری ۲۰۱۵/۳/۲۹ به مه به ستتهی تاوتویکردنی بواری نه خشه سازی و پیدانی زانیاری له سهه ر باری نیستای کوردستان و پلانسی داهاتوو له م بواردها تا له داهاتوودا سوودی لیوهر بگیریٹ.

ههریمی کوردستان و چهنه د بواریکی دیکه. ◇ نه نجامدانی دیداریک له گه ل بهرپیز کاروان ته ها خویندکاری دکتؤرا له بواری نه خشه دانانی شارو ههریمه کان له زانکوی شه فیلد له ولاتی نینگلتر

به شداریکردن له کؤبوونه وه کانی بهرپوبه رایه تتهی گشتی پلان دانانی ستراتیجی به مه به ستتهی دانانی پلانی کاری شه ش مانگه ی سه ره تایی ۲۰۱۵ و دانانی میکانیزمی گونجاو بؤ دروستکردنی داتابهیسی حکومتی

به رپوه بردنی کاره ساتو پلاندانانی سیاسته کان (Disaster Management and Policy Planning)



- ◆ هه ماهه نگی: میکانیزمی هه ماهه نگی نیوان سیکتیره بابته تیه کانی جیاجیا.
 - ◆ رپکخراوه ناحکومیه کان، ئازانسه نیوده ولته تیه کان، کهرتی گشتی - بو هه لسه نگانندن و چاودیریکردن، ههروهه رۆلی کۆمه لگای مهدهنی و هه لسه نگانندی رپکخراوه حکومیه کان.
 - ◆ به یوهندی کردنه کان له کاتی روودانی کاره سات - ستراتجیه کان له بواری به رپوه بردنی زانیاریه کان - رۆلی میدیاکان.
 - ◆ به رپوه بردنی داتاکان: کۆکردنه وهی داتاکان، هه لسه نگانندیان، شیکردنه وهه سلهامه تیان، چۆنیه تی هه لسه نگانندن و شیکردنه وهی باری
- له رۆژانی (۳-۱۵)/۳/۲۰۱۵ ههشت فهرمانبه ری حکومتی هه ری می کوردستان دهست نیشانکران بو به شداریکردن له خولی (به رپوه بردنی کاره ساتو پلاندانانی سیاسته کان) که له ولاتی یابان نهجامدرا، نهویش ۹ بابته تی له خو گرتبوو که بریتین له:

- ◆ كارەساتەكان.
- ◆ خۇنئامادەكردن بۇ كارەسات: دەرکردنى ياساى پئويست و نامادەكارىيە لۇجىستىيەكان.
- ◆ وەلامدانەوہى خئىرا: چۇنيەتى پەرەپئيدانى وەلامدانەوہى لەناكاو بۇ قۇنئاغى پلاندانانى لەناكاو.
- ◆ پلانندانان، بەرپئوہبردن، ستراتىجى: دانانى كردارەكان لە كاروبارى سياست، ستراتىجى، بەرپئوہبردنى سەرچاوہ ستراتىجىيەكان. كە چاودئىرى كارە مەيدانىيەكان دەكات ھەرۋەھا
- ◆ لەگەل بودجەى پئويست بۇ وەلامدانەوہى كارى لەناكاو.
- ◆ پئىشبينىكردنى ناوہند تا درئژ مەوداكان: چۇنيەتى ئاسايى كردنەوہى ژيانى خەلگەكەو كارىگەرئىيەكانى دانىشتوانى ناوچەكەو پئىشخستنى پلانەكان.
- ◆ ھەلئسەنگاندنى كارىگەرى ياسا و رپساكان لەسەر كەم كردنەوہى كارىگەرى كارەسات و رووداوہ لەناكاوہكان.



كارايانە كرا كە پئويستە بەشداربن لە گفتوگۆى گەياندىنى يارمەتئىيە مرؤئىيەكان وە ئەم گرفتانىيە كە دروست دەبن لەباروودۇخى جياواز و ئەو شتانەى كە دەتوانرئىت سۇدى لئوہەرئىگىرئىت بۇ لئىھاتوانى يارمەتى مرؤئى بۇ دانىشتوانى سقىل.

سۇردارکردنى ياساى مرؤئى نئوودەولئەتى لەروانگەى باسکردنى باكگراوندى مئژوويى و ياسايى و سياسى بۇ بەشداربووان شىكرائىيەوہو لەگەل ئەم راھئىنانە شىكردنەوہى قۇل كرا بۇ پۇلئىنكردنى ناكۇكى چەكدارى و دروستبوونى گرژى و پۇلئىنكردن لەسەر ئاستى ياسايى و سياسى.

پاشان بەرنامەكە باسى لەرپئىكخراوى كارى توندوتئىژى كرد كە لە ئەنجامى پرؤسەى سەربازى دروست دەبئىت لەگەل لەبەرچاوگرتنى كارى مرؤئى.

دواى ئەمە بەشداربووان شىكردنەوہ و كارلئىككردنى لە نئوان ياساى مرؤئى و نئوودەولئەتى بەشئوہئىيەكى تائىبەت و ياساى مافى مرؤف و تاوانى نئوودەولئەتى كرد لەگەل ياسا ناوخۇئىيەكان.

وۆركشۇپى تائىبەت بە گەياندىنى ھاوكارى مرؤئى و پاراستن لەگەل ياسا و سياسەتى پەيوەندىدار

لەرپئىكەوتى ۲۸ / ۳ / ۲۰۱۵ بەرپئوہبەرى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپئيدان، بەشدارى كرد لە وۆركشۇپى (گەياندىنى ھاوكارى مرؤئى و پاراستن لەگەل ياسا و سياسەتى پەيوەندىدار) كە بەھاوكارى رپئىكخراوى (PHAP) لە (دبى) ئەنجام درا. بەشداربووان دەستەبەركران بە تئىگەپشتئىكى باشتر بۇ رووبەرپو و بوونەوہى گرفتى ياسايى و سياسى ديارىكراوى مرؤئى، بۇ بەدەست ھئىنانى گەياندىنى يارمەتى مرؤئى كە لە ئەنجامى شەرو ناكۇكى پەيدادەبئىت. ئەم وۆركشۇپە پئىداچوونەوہئىيەكى كرد بۇ بىرۇكەى راھئىنان لەسەر يارمەتئىيە مرؤئىيەكان لە چوارچئوہى ياسا، ھەرۋەھا تئىشك خرايە سەر ماف و لئىپرسراويەتى كاراى سەرەكى. لەرپۇژى دواتر باس لە دەست نئىشانكردنى ھەموو ئەو لائىنە

ئەنجامدانى كۆبۈنەۋەيەكى سى كاتزمىرى بە شىۋەي (قىدىۋ كۆنفرانس) لەگەل تىمى شارەزايانى كۆرى

بەھەماھەنگى لەگەل وزارتەي پلانندانان كاريان لەسەر كوردوۋە بە سوود وەرگرتن لەو داتايانەي كۆكرانەتەوۋە لەگەل ئەو راپرسايەي لە مانگى ئادارو نيسانى ۲۰۱۴ ئەنجامدراپوون. ھەرودھا گفتوۋگۆش لەسەر پوختەي ماستەرپلانەكە كرا، دوا ديزاينى پىرۆژەكەشيان لەبەردەستە بۇ پىداچوونەۋەي كۆتايى لەلايەن وزارت.

لەكۆتاييدا بىرپاردرا كەپىداچوونەۋەي پوختەي ماستەرپلانەكە لەلايەن ئەندامانى پىرۆژەكە لە وزارتەمان بىكرىت و تىبىنيەكان بۇ شارەزايانى كۆرى بنىردىن. ھەرودھا دەستكارىكردى فۆرمى رووپىۋەكەش بىكرىت كە لەلايەن شارەزاي بىناسازى كۆرى نامادەكراۋە بۇ سوود وەرگرتن لە پىرۆسەي دووبارە ديزاينكردنەۋەي سىزاكچەرى پەرەپىدانى مرۆيى لە KIPA.



بە نامادەبوونى بەرپىز بىركارى وزارتەو راپويزكاران و ئەندازىارى ديزاين و ئەندامانى تىرى (پىرۆژەي پەرەپىدانى مرۆيى). رۆژى سىشەممە، لە بەروارى ۲۰۱۵/۲/۱۰ بەرپىۋەبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرۆيى كۆبۈنەۋەيەكى سى كاتزمىرى بە شىۋەي (قىدىۋ كۆنفرانس) ئەنجامدا لەگەل تىمى شارەزايانى كۆرى بەمەبەستى ئالوگۆپكردى زانىارىيە تازەكان و بەدواداچوونى پىرۆژەكە. لە كۆبۈنەۋەكەدا باس لە ماستەرپلانى كۆتايى رايىنان كرا كە شارەزايانى كۆرى

دروستكردى پەيوەندى و ھەماھەنگىكردى لەنيوان وزارتەمان و رىكخراوى ئاگا

رىكخراوىكى خۇبەخشى پىشەنگە لەبوارى رايىنان و ھۆشياركردنەۋە بە مەبەستى دروستكردى پەيوەندى و ھەماھەنگى كرىن لەنيوان وزارتەمان و رىكخراوى ناوبراۋ. لەكۆبۈنەۋەكەدا گفتوگۆ لەسەر بابەت و بواركەكانى رايىنانى ھەردوۋلا كرا بەمەبەستى سوودوۋەرگرتن لەئەزمۇنى يەكتر و ھەماھەنگىكردى لەرپىگەي جىبەجىكردى خولى جۇراوجۇر بەپىي ئەزمۇنى كارى ھەردوۋلا و ھەولدان بۇ ئەنجامدانى چەند خولىكى ھاۋبەش.



بە نامادەبوونى راپويزكارى وزارتەو بەرپىۋەبەرى كىپاۋ بەرپىۋەبەرى پەيوەندىيە گشتىيەكان و بازارپەرەي، لە بەروارى ۲۰۱۵/۳/۱۶ بەرپىۋەبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرۆيى پىشۋازى كرى لە رىكخراوىكى ناوخۇ بەناۋى "ئاگا" كە

نہجامدانی روپیویکی ته جریبی

داتای تهواو له بهردهسته لهسه رپله بالاکان و نامادهی دستپیکردنی روپیویوه فراوانه کهین که ژمارهیهکی زور لهم ناسته بهشداری دهکن. نامانج لهم روپیویوه دستنیشانکردنی نهم بوارو لایه نانهیه که بتوانریت کاریان لهسه بگریت و په رهیان پیبدریت.

له چوارچیوهی پروژهی هاوبهشی وهزارتمان له گهل رپیکخراوی نه ته وه یه ککگرتووهکان پروگرامی په ره پیدان UNDP ونه نستیتوی حکومتی کونه دی IOG، که بو په ره پیدانی ناست بالاکانه، روپیوی ته جریبی نه جامدراو به شیوهیهکی نه لیکترونی نیردرا بو به شداریووانی نهم پروژیه، شیکاری نه جامه کانیسه له لایه ن شارهزای نه نستیتوی ناوبراو نه جامدراوه. له نیستادا

نہجامدانی خولیکی چوار روژی له ژیر ناویشانی "چونیتهی دروستکردنی تیمی چالاک" بو کارکردن

به ریوه بهر بوون به شداریوون، خوله که له بهرواری (۳/۳۰) - (۴/۲) / ۲۰۱۵ له هوئی دیوانی وزارتہی پلانندانان به ریوه چوو، وه له لایه ن راهینر (د. محمد ال یاسین) پراویژکار له وزارت پیشکشر، له کوتاییدا برپانامه بهسه به شداریووان دابه شکر.

له دریژهی هوئی په ره پیدانی توانستی فه رمانبه رانی حکومتی هه ریمی کوردستان له پلانی سالی ۲۰۱۵ بو خولی راهینان نه نستیتوی کوردستان بو کارگیچی گشتی (KIPA)، خولیکی چوار روژی له ژیر ناویشانی "چونیتهی دروستکردنی تیمی چالاک" بو کارکردن نه جامدا، که تیایدا (۲۱) کارمهند پلهی

پروژهی تواناسازی

- ◇ رپیکردنی مامه لئی نهو کاندیدانہی روژانه بو داواکاری جوړاو جوړ سهردانی به ریوه به رایه تییه گشتییه که مان دهکن و له لایه ن لیژنه ی وزارت برپاریان لهسه رده ریٹ.
- ◇ دروستکردنی داتابه یس بو کاندیدکراوانی سه رجه م دام و دهزگاکانی هه ریمی کوردستان که ژماره یان (۱۴۷۲) کاندیده، به جوړیک که تیایدا سه رجه م زانیاریه کان له خوده گریٹ و به رچا وروونی نیشان ددات سه بارته بهو قوناغانہی که کاندیدکراو تیڈایه تی.
- ◇ کوپونه وهی نوینہری وزارت له گهل نوینہرانی سه روکایه تی نه نجومه نی وهزیران و وزارتہی خویندنی بالا وتویژینه وهی زانستی به مه بهستی پیڈاچوونه وهو دارشته وهی سه رجه م نهو برپارو رینمایانہی که تایه تن به به رنامہی تواناسازی و دارشته وهیان به شیوهیه کی زانستی و یه کگرتوو به جوړیک بتوانریت به روونی کاری پیبگریٹ.
- له نیستادا (۲۶۰) کاندید خویندنه که یان به سه رکه وتووی تهواو کردووهو که راونه ته وهو دستبه کاریوون له فه رمانگه کانیان.

تواناسازی وهک پروژهیه کی ستراتیجی حکومتی هه ریمی کوردستان، که تایه ت کراوه به ناردنه دهره وهی فه رمانبه ران له سه رجه م دام و دهزگاکانی حکومتی هه ریمی کوردستان بو تهواوکردنی ماستر یان دکتورا له دهره وهی ولات و لهو بواره پیویستانہی که نهوله ویاتی هه ر وزارتیکه، نامانجی نهم پروژهیه به رزگردنه وهی ناستی توانای مرویی کارمهندانه له که رتی گشتیدا، کاروچالاکیه کانی نهم وهرزه م بریتی بوون له:

دواين ھەلۋىستى پرۆسەى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان تا كۆتايى وەرزى يەكەمى سالى ۲۰۱۵

ھەردوو پرۆسەى وردبىنىكىردنى زانىارىيەكان و سكانكردن و داگرتنى داتاكان بۇ ناو كۆمپىوتەر ئەنجام بدرىن، راپورتى ئەنجامەكانى رووپىئوھ ئەزمونىيەكەش ئامادە بكرىت و بخرىتە بەردەست ئەندامانى لىژنەى تەكنىكىكى پرۆسەكە، بۇ ئەوھى برىارى لەسەر بدرىت و ئامۇژگارىيەكانى راپورتەكە بچنە بوارى جىبەجىكىردن.

پرېكرنەوھى فۆرۈمەكە، تۆمارەكانى كارى نوپكرنەوھى چوارچىئوھ، تۆمارەكانى بەرپۆھبەرى ئامار لە پارىزگا، سەرپەرشتىار، سەرۆكى تىم و ھەرۇھا توپزەرى مەيدانى. ئىنجا، لە كۆتايى مانگى ئاداردا پرۆسەى رووپىئوھ ئەزمونى بەرپۆھچوو، كە بۇ ماوھى ۵ رۆژ بەردەوام بوو، دواى تەواو بوونى كارى مەيدانى برىار وايە

دواى دەستپىكىردنى ئامادەكارىيەكانى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان لە كۆتايى سالى ۲۰۱۴، لە سەرەتاي ئەمسالىش بەردەوامى درا بە پرۆسەكە. لەماوھى مانگى شوبات گشت ئەو بەلگەنامانەى پىئويستى بۇ رووپىئوھ ئەزمونى ئامادە كران كە برىتى بوون لە فۆرمى تۆماركىردنى رىنمايىەكانى زانىارىيەكان، رىنمايىەكانى

كۆبوونەوھى بەرپۆھبەرايەتەكانى ئامار سەبارەت بە تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان

سلىمانى ئەنجامدرا، گشت گۆران و پىشھاتەكان كە لە فۆرۈمەكەدا كرابوو خرانە بەرباس.

ئامادەبوونى ھەرىكە لە بەرپۆھبەرى ئامارى دھۆك، گەرميان، سۆران، راپەرپىن، و نوپنەرانى ئامارى ھەولپىر و

لە رۆژى ۲۰۱۵/۳/۱۰ ئامادەبوونى ھەرىكە بە سەرپەرشتى سەرۆكى دەستەى ئامارى ھەرىم بە

كردنەوھى خولپكى تايبەت بە رووپىئوھ تۆماركىردنى گشتگىرى ئاوارەكان

فۆرۈمەكەو چۆنىەتى كاركىردنى توپزەرەكان) و ھەرۇھا ھەئسەنگاندن و شرۇقەى تىببىنە تۆماركراوكان لە مەيدان لە لايەن لىژنەى تەكنىكى. دواتر تىمەكان چوونە كارى مەيدانى بۇ ئەنجامدانى رووپىئوھ ئەزمونى كە ئەویش ماوھى پىنج رۆژى خايەند بەم شىوہىە: (۲ رۆژ نوپكرنەوھى چوارچىئوھ، ۳ رۆژ كارى مەيدانى) دواى ئەنجامدانى راپىنان بۇ ۱۷ كەس بۇ ۳ رۆژ لە كۆتايى ھەفتەى راپىردوو. ئەنجامى پرۆسەكەش رادەگەينرى دواى ئامادە كىردنى لە دەوروبەرى ۱۰ نىسان ۲۰۱۵.

پىشكەش كىرد. ئەم خولە سى رۆژى خاياند، رۆژى يەكەمىيان بۇ چۆنىەتى پرېكرنەوھى فۆرۈمەكەو، دوو رۆژى دواترىش بۇ تىببىنەكانى كارى مەيدانى بوو. لە رۆژى شەممە ۲۰۱۵/۲/۲۸ چەند تىمىكى دەستەى ئامارى ھەرىم (ديوانى دەستە و بەرپۆھبەرايەتەكان)، ھەئسان بە سەردانى مەيدانى بۇ كەمپى بەحرەكە، كەمپى گىردجوتىارو گەرەكى چوارچىراى ۱، بۇ مەبەستى جىبەجىكىردنى برگەى پاپلوت بۇ زانىنى رەوشى و دىارىكىردنى، كە لە پلانى پرۆژەكەدا ھەيە (پرېكرنەوھى

لە ۲۰۱۵/۳/۲۴ خولپكى راپىنان رىكخرا، سەبارەت بە پرۆسەى (تۆماركىردنى گشتگىرى ئاوارەكان) لە ديوانى دەستەى ئامارى ھەرىم، تايبەت بە ئەنجامدانى پاپلوت (ئامادەكارى) بۇ ئەم پرۆسەيە. سەرۆكى دەستەلەووتەيەكى دا گىرنگى ئەم بەشەى پرۆژەكەى شىكىردەوھ، وباسى لەگىرنگى بەرپۆھچوونى پرۆسەكە كىرد، كە بۇ يەكەم جارە بە ھاوكارى نەتەوھ يەگىرتوھكان ئەنجام دەدرىت. سەبارەت بە ماوھو چۆنىەتى بەرپۆھچوونى پرۆسەكە بەگشتى و پاپلوتەكە بەتايبەتى، روونكرنەوھى پىئويستى

بەشدارىكردن لە وۆركشۆپى چاكسازى سىستەمى ئامارى لە دام و دەزگاكانى حكومەت

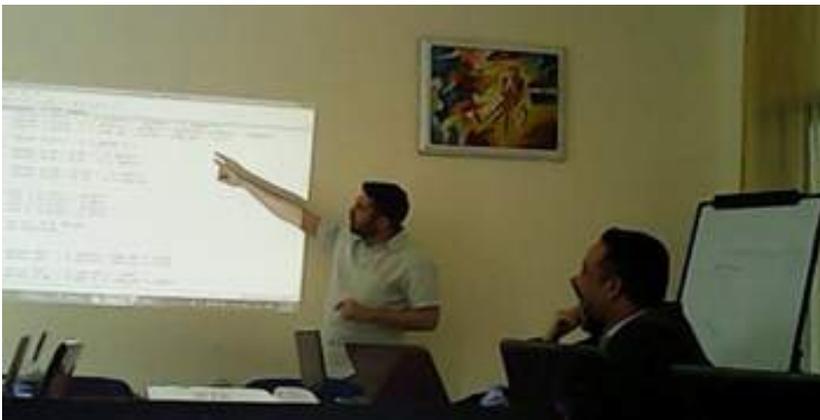
كارەكان لەسەر بابەتەكان و كارانەى كە پېويستە لە سالى ۲۰۱۵
خۆئامادەكردى دەستە بۆ ئەو دا ئەنجام بدرىن.



لە چوارچىۋەى كۆبۈونەۋەكان و كارگردن لە سەر چاكسازى سىستەمى ئامارى لە دام و دەزگاكانى حكومەت، كۆبۈونەۋەيەكى بالا ئەنجامدرا بە سەرپەرشتى سەرۆكى دەستەى ئامار لەگەل دەزگاي ناۋەندى ئامارى بەغدا و بە ھەماھەنگى رېكخراوى UNFPA ، و كۆمپانىيى GOPA ئىلمانى، كە لە ھوتېلى فان رويال لە ھەولېر كە لە ۲۰۱۵/۲/۲۶ ئەنجامدرا. لەم وۆركشۆپەدا نوپنەرانى رېكخراوانى ناۋىراۋ، لېژنەكانى دەستەى ئامارى ھەرېم لە بابەتى سىستەمى چاكسازى ئامار، و دەزگاي ناۋەندى ئامارى بەغدا ئامادەبۈۋن، بەمەبەستى پىشاندانى

وۆركشۆپى ئاسايشى خۆراك (Food Security) لە سەر پرۆگرامى STATA

دەرخستنى كۆى يەكەى گەرمى بەكارھاتۋى خۆراك بە پشت بەستىن پارىزگايەك. بە داتاى رېوېپۆى IHSES2 بۆ ھەر



دەستەى ئامارى ھەرېم و دەزگاي ئامارى ناۋەندى بەغدا لە ھەرۋارى (۱۷-۱۳) ۲۰۱۵/۳/ بەشداريان كرد لە وۆركشۆپى ئاسايشى خۆراك (Food Security). ئەم وۆركشۆپە بە ھاۋكارى رېكخراوى (WFP)، لە ھوتېل شىراتۋن بەرپۆە چۈۋ. بابەتى سەرەكى ئەم وۆركشۆپە برىتى بوو لە كارگردن و راھىنان لە سەر پرۆگرامى STATA ، بەمەبەستى

دېزاینكردنى پرسىارنامە و ئامادەكردنى بۇ چاپ و دروستكردنى داتابەيسىك بۇ تۆمارى زانىارىيەكان

تېمىكى بەغدا دەستكرا بە
دروستكردنى داتابەيسىكى تايبەت بۇ
مەبەستى تۆماركردنى زانىارىيەكان،
ئەويش بە سود وەرگرتن لە
سكانەرى زىرەك.

تايبەت بەم رووپىوہ. دواى گەيشتن
بەدوا پرسىارنامە، كارى دېزاینى
پرسىار نامەكە ئەنجامدراو، ئامادەكرا
بۇ چاپ و قۇناغى دواتر. جگە
لەدېزاینى پرسىارنامە، بە ھاوكارى

لە ماوہى سى مانگى رېبردوودا ئەم
بەشە بەشدارى كۆبوونەوہكانى تايبەت
بە پرۆژەى رووپىوى گشتى تۆمارى
ئاوارەكانى ناوخوى عىراقى كردووه،
سەبارەت بە ئامادەكردنى پرسىارنامەى



رووپىوى پەلەوہر

بەشى ئامارى كشتوكال لە دەستەى
ئامارى ھەرېم، دواى تەواو بوونى
كارى مەيدانى بۇ رووپىوى كىلگەكانى
پەلەوہر لە سالى ۲۰۱۴ دا لە ماوہى
سى مانگى يەكەمى ئەمسالدا
(كانوونى دووہم - شوبات - ئادار)
۲۰۱۵ كارى رېكخستن و وردبىنى و
چارەسەر كردنى داتاي رووپىوى
ئەنجام داوہ تاوہكو گەيشتووه بە
قۇناغى شىكردنەوہى داتـــــــــــــــاو
نووسين.

بۇ چاكسازىكردن لە كەرتى
بەخىوكردنى پەلەوہر بۇيە ئەم
رېپورتە دەتوانىت يارمەتيدەر بىت
بۇ ئامادەكردنى پلاننىكى زانستى و
سەرگەوتوو.

ئامادەكردنى رېپورتەكە بايەخى زۆرى
دەبىت بۇ گشت لايەك بە تايبەتى
لايەنى پەيوەندار كە لە ھەلومەرجى
ئىستادا فشارىكى زۆر كەوتۆتە سەر
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو

نرخى بهكاربهه له سهه ناستى ههريمى كوردستان و پاريزگاكان بۆ مانگى كانونى يهكهه مى ۲۰۱۴

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR DEC - 2014

Division	ههريم	دهوك	سليمانى	ههولير	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۵۶.۴	۱۶۳.۶	۱۴۵.۴	۱۶۵.۰	خواردن و خواردمههنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردمههنيه كحوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۵۰.۸	۱۴۷.۸	۱۳۸.۶	۱۶۶.۶	جل و بهههگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	۱۱۲.۰	۸۳.۹	۱۰۸.۶	۱۳۱.۵	كردى خانوو ناو و كارهبا و سوتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۶.۹	۱۲۹.۶	۱۱۸.۵	۱۳۵.۲	پيداويستيهكانى ناو مال و جاكردنهوه
Health	۲۱۸.۳	۱۵۷.۳	۲۱۷.۱	۲۵۳.۸	تهندروستى
Transportation	۱۱۴.۱	۹۸.۱	۱۳۵.۹	۹۷.۹	گواستنهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پهيوهندى
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۷.۹	۹۷.۵	رؤشهنبيرى
Education	۲۶۱.۴	۲۱۲.۷	۲۱۸.۱	۳۳۸.۵	پهروهده
Restaurants	۱۶۱.۸	۱۲۶.۸	۱۵۳.۲	۱۹۱.۲	چيشخانهكان
Miscellaneous Services and	۱۵۳.۸	۱۵۹.۶	۱۴۸.۷	۱۵۶.۴	كههسته و خزمهت گوزارپيهه جوړاو جوړهكان
General Index Number	۱۵۲.۱	۱۴۹.۸	۱۳۹.۰	۱۶۸.۵	تيكراى گشتى

نرخى بهكاربهه له سهه ناستى ههريمى كوردستان و پاريزگاكان بۆ مانگى كانونى دووهه مى ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR JAN - 2015

Division	ههريم	دهوك	سليمانى	ههولير	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۵.۴	۱۷۶.۸	۱۴۸.۱	۱۷۸.۸	خواردن و خواردمههنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردمههنيه كحوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۹.۰	۱۴۵.۹	۱۳۵.۲	۱۶۶.۶	جل و بهههگ و پيلاو
Electricity Housing, Water,	۱۱۷.۸	۱۰۱.۰	۱۱۰.۱	۱۳۶.۱	كردى خانوو ناو و كارهبا و سوتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۵.۶	۱۳۴.۵	۱۱۸.۳	۱۲۹.۰	پيداويستيهكانى ناو مال و جاكردنهوه
Health	۲۱۸.۳	۱۵۷.۳	۲۱۷.۱	۲۵۳.۸	تهندروستى
Transportation	۱۱۰.۰	۹۸.۱	۱۳۶.۱	۸۶.۷	گواستنهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پهيوهندى
Recreation and Culture	۹۳.۹	۱۰۰.۲	۸۷.۸	۹۷.۵	رؤشهنبيرى
Education	۲۶۱.۴	۲۱۲.۷	۲۱۸.۱	۳۳۸.۵	پهروهده
Restaurants	۱۶۱.۸	۱۲۶.۸	۱۵۳.۲	۱۹۱.۲	چيشخانهكان
Miscellaneous Services and	۱۵۹.۰	۱۶۲.۲	۱۵۳.۷	۱۶۳.۳	كههسته و خزمهت گوزارپيهه جوړاو جوړهكان
General Index Number	۱۵۰.۴	۱۴۹.۰	۱۳۸.۰	۱۶۵.۲	تيكراى گشتى

نرخى به کار بهر له سهر ئاستى ههریمی کوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی شوبات ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR FEB - 2015

Division	ههریم	دهۆك	سلیمانی	ههولیر	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۲.۵	۱۷۱.۷	۱۴۳.۹	۱۷۸.۶	خواردن و خواردمهمنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردمهمنیه کجولیهکان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۷.۸	۱۴۳.۳	۱۳۳.۸	۱۶۶.۴	جل و بهرگ و پیلآو
Housing, Water, Electricity	۱۱۷.۹	۱۰۹.۳	۱۱۰.۶	۱۳۱.۰	کرپی خانوو ئاو و کارهبا و سوتهمهمنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۷.۰	۱۳۴.۳	۱۱۶.۷	۱۳۴.۸	پیداویستهکانی ناو ماڵ و جاککردنهوه
Health	۲۲۰.۱	۱۵۸.۰	۲۲۱.۰	۲۵۳.۸	تهندروستی
Transportation	۱۰۸.۹	۹۸.۶	۱۳۳.۳	۸۶.۷	گواستهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پهپوهندی
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۷.۹	۹۷.۵	رۆشهنبیری
Education	۲۶۰.۷	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۳۸.۵	پهروهرد
Restaurants	۱۶۱.۰	۱۲۶.۸	۱۵۱.۴	۱۹۱.۲	چیشتهخانهکان
Miscellaneous Services and	۱۵۷.۸	۱۶۳.۸	۱۵۰.۲	۱۶۳.۳	کههسته و خزمهت گوزارییه جۆراو جۆرهکان
General Index Number	۱۴۹.۴	۱۴۷.۱	۱۳۶.۱	۱۶۶.۰	تیکرای گشتی

نرخى به کار بهر له سهر ئاستى ههریمی کوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی ئاداری ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR MARCH - 2015

Division	ههریم	دهۆك	سلیمانی	ههولیر	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۵.۰	۱۷۲.۳	۱۴۹.۹	۱۷۸.۴	خواردن و خواردمهمنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردمهمنیه کجولیهکان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۷.۰	۱۴۰.۱	۱۳۳.۶	۱۶۶.۴	جل و بهرگ و پیلآو
Housing, Water, Electricity	۱۱۰.۸	۱۰۸.۶	۱۱۱.۶	۱۱۱.۱	کرپی خانوو ئاو و کارهبا و سوتهمهمنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۷.۳	۱۳۴.۳	۱۱۷.۴	۱۳۴.۸	پیداویستهکانی ناو ماڵ و جاککردنهوه
Health	۲۲۷.۲	۱۵۸.۰	۲۳۷.۷	۲۵۳.۸	تهندروستی
Transportation	۱۰۷.۱	۹۵.۸	۱۳۰.۰	۸۷.۰	گواستهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پهپوهندی
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۸.۰	۹۷.۵	رۆشهنبیری
Education	۲۴۹.۲	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۰۷.۱	پهروهرد
Restaurants	۱۶۴.۴	۱۲۶.۸	۱۵۹.۳	۱۹۱.۲	چیشتهخانهکان
Miscellaneous Services and	۱۵۸.۴	۱۶۱.۰	۱۵۲.۷	۱۶۳.۴	کههسته و خزمهت گوزارییه جۆراو جۆرهکان
General Index Number	۱۴۹.۸	۱۴۶.۹	۱۳۸.۴	۱۶۴.۵	تیکرای گشتی

کونفرانسیک له ولاتی مه غریب به ناویشانی "به شدار یه کسانی ههردوو رهگزی نیرو می له پرؤژه کانی وه به رهینان"

به شداربوون، وه ههروهه نوینهری وزارتہی پلانڈانانی حکومتی هه ریمی کوردستانیش لهم کونفرانسهدا به شدار بوو.

پرؤژه کانی وه به رهینان) که له لایه ن ریخراوی نه ته وه یه گگرتوه کان WHO ریخراوو، که نوینهری زۆربهی ولاتانی عه ره بی تیایدا

ئهم کونفرانسه له بهرواری (۲۰- ۲۱/۱/۲۰۱۵ له ولاتی مه غریب سازکرا له ژیر ناویشانی (به شدار یه کسانی ههردوو رهگزی نیرو می له



سیمیناریک دهربارهی بهرپوهبردنی سهلامهتی کارمهندان له جیبه جیکردنی پرؤژه کان (Safety Management) له شاری ههولیر



بوو بۆ ئەندازیاران و بۆ بهرپوهبردنی پرؤژه کانی حکومت له داها توودا.

پلانڈانانیش به شدار بوون. جیی نامازیه که سیمیناره که زۆر سودمه ندا

ئهم سیمیناره له بهرواری ۲۰۱۵/۲/۱۶ له لایه ن ریخراوی JAICA ریخراوو له شاری ههولیر، وهچهند شاره زایه کی ژاپونی شارهزا له بواری بهرپوهبردنی پرؤژه کان و سهلامهتی کارمهندان ئهم سیمیناره یان پیشکesh کرد. له سیمیناره کهدا به شیککی زۆری ئەندازیاران له زۆربهی دام و دهزگاکانی حکومتی هه ریمی کوردستان و ههروهه نوینهری وزارتہی

کارو چالاکییه‌کانی وه‌زاره‌تی پلاندانان

وه‌رزی دووهم

(نیسان - مایس - حوزه‌یران)

۲۰۱۵

ئەوہی نەتەوہ یەگگرتووہکان رۆلی کاراتر ببینن لەو ناوچانە ی بوونیان تیا دا ھەیە.

وەزیری پلانندانان و بەرپۆەبەری UNHCR لە ناوچە ی رۆژھەلاتی ناوہراست رەوشی ئاوارەکانی ھەریم تەوتویدەکەن

لە ۲۰۱۵/۵/۵، د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، پێشوازی لە ئەمین عەواد، بەرپۆەبەری کۆمسیۆنی بالای پەنابەرانە سەر بە نەتەوہ یەگگرتووہکان (UNHCR) لە ناوچە ی رۆژھەلاتی ناوہراست و باگوری ئەفریقیا، و ئیمانویل جنتیاک، بەرپرسی کۆمسیۆنی ناوبرا لە ھەولێر و شاندى یاوہریان کرد. لە میانە ی کۆبوونەوہکەدا باس لە دوایین بارودۆخ و گوزەرانى ئاوارەکانی ھەریمی کوردستان کرا کہ لە ئیستادا لە نزیکە ی ۳۰ کەمپ نیشتەجێکراون وجەخت لەسەر دابینکردنی پێداویستی مرۆیی زیاتر کرا بۆ ئاوارەکان بە مەبەستی باشتکردنی بارى گوزەرانى کەمپەکان. ھەرۆھەا باس لە چۆنیەتی بەرپۆەبەردنى کەمپەکان کرا لەلایەن حکومەتی ھەریمی کوردستانەوہ بە ھەماھەنگی لەگەڵ ئازانسەکانی نەتەوہ یەگگرتووہکان. تەوہریکی تری کۆبوونەوہکە تاییبەت بوو بە پرۆسە ی تۆمارکردنی گشتگیری ئاوارەکان لە ھەریمی کوردستان کە ئامادەکاری تەواوی بۆ کراوە کە لەلایەن وەزارەتی پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان بە ھاوکاری ئازانسەکانی نەتەوہ یەگگرتووہکان جێبەجێدەکرێت.



وەزیری پلانندانان پێشوازی لە شاندىکی بالای نەتەوہ یەگگرتووہکان دەکات

لەبەرۆاری ۲۰۱۵/۴/۲۱، د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، پێشوازی لە شاندىکی بالای بەرنامە ی نەتەوہ یەگگرتووہکان بۆ پەرەپێدان (UNDP) بە سەرۆکایەتی دارکۆ مۆسیبۆب، جیگری سەرۆکی بەشی کاروباری سیاسى لە ناوچە ی رۆژھەلاتی ناوہراست و رۆژئاواى ناسـیـا کرد.

لە کۆبوونەوہکەدا باس لە کارو چالاکیەکانی ئازانسەکانی نەتەوہ یەگگرتووہکان کرا لە ھەریمی کوردستان و ناوچەکە کە زۆر بە ی بوارەکانی نابووری و کۆمەلایەتی و تەندروستی و پەرەپێدان دەگریتەوہ.

مەبەستی سەردانەکەش ھەلسەنگاندنی ستراتیژیەتی نەتەوہ یەگگرتووہکانە لەو وڵات و ناوچانە ی کارو چالاکیەکانی تیا دا ئەنجام دەدەن بۆ باشتکردنی میکانیزمی ھاوکاریکردنی ئەو وڵات و ناوچانە، ھەرۆھەا بەرەوپێشبردنی چۆنیەتی بەدەنگەوہەاتنی ھەلومەرجە نەخوازاوەکانی کتوپر دینە ئاراوہ.

لەلایەن خۆیەوہ د. علی سندی وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، گرنگی بوونی ئازانسەکانی نەتەوہ یەگگرتووہکان لە ھەر شوینیک کە پێویستی بیت خستەرۆوو نامازە ی کرد کە ئەم کارە ھەنگاویکی پێویست و گرنگە بۆ

وهزیری پلاندانان پیښواری له بالویزی یه کیتی نه وروپا له عیراق دهکات

له ۲۰۱۵/۵/۱۹، د. علی سندی، وهزیری پلاندانانی حکومتی ههریمی کوردستان، پیښواری له خاتوو جانا هایباسکوفا، بالویزی یه کیتی نه وروپا له عیراق، و شانندی یاوهری کرد. سهرتا بالویزی یه کیتی نه وروپا باسی له کردنه وهی نووسینگه یه یوه نندیبه کانی یه کیتی نه وروپا له هه ولیر کرد و رایگه یاند که نه مه ههنگاو یکی گرنکه بو هاوکاری و هه ماههنگی زیاتر له گهل حکومتی ههریمی کوردستان له بواری جوړاو جوړدا. دواتر باس کرا له رهوشی ئاواره کانی ههریمی کوردستان و عیراق به تایبه تی دوی ئه م پیشهاته نویانه ی پاریزگای نه بار و ئاواره بوونی نزیکه ی ۱۵۰،۰۰۰ کس له شاری رومادی. ههروه باس له ئاماده کار یه کانی نه و کونفراسه نیوده وهله تیه کرا، که بریاره له سهرتای مانگی حوزه بیرانی ئه م سال له برؤکسلی پایته ختی به لچیکا له لایه ن یه کیتی نه وروپا وه سازبکریت که تیایدا شانندی حکومتی ههریمی کوردستانیش به شداره. له کو تیایدا وهزیری پلاندانان ستایشی یه کیتی نه وروپای کرد سهرت به پالپشتیکردنی ههریمی کوردستان له زور بووردا.



وهزیری پلاندانان و شانندیکی بالای ولاتی کویت پته وکردنی یه یوهندی دوولایانه تاوتویده کهن



له ۲۰۱۵/۶/۱۰، د. علی سندی، وهزیری پلاندانانی حکومتی ههریمی کوردستان، پیښواری له دکتور عومهر نه لکندهری، قونسولی گشتی ولاتی کویت له هه ولیر و خالد جاسم، کارگری به وهکالهت له بالویزخانه ی کویت له عیراق، و شانندیکی رایگه یاندنی کویتی کرد.

سهرتا وهزیری پلاندانان پیرؤزبایی و ستایشی خو ی ئاراسته ی شانده که کرد به بونه وهی کردنه وهی نووسینگه ی ولاتی کویت له هه ولیر که نه مهش ههنگاو یکه به ره و پته وکردنی یه یوه نندیبه کانی نیوان حکومت و گهل ههریمی کوردستان و کویت.

له لایه ن خو یه وه کونسولی گشتی کویت رؤلی حکومتی ههریمی کوردستان ی به رزرخاند له به دیه یانی پیشکه وتنیکی بهرچا له ماوه یه کی کورتدا و هیوای خواست ئه م سهردانه ببیته هه وینی هاوکاری و هه ماههنگی دوولایانه له بواری جوړاو جوړدا به تایبه تی وه به ره یان.

دواتر باس له هه لومه رچی ناوچه که کرا به گشتی و رؤلی ههریمی کوردستان له ربه رووبوونه وهی تیرؤریستان و ههروه با پیښواری کردنی له زیاتر له یه ک ملیون و نیو په نابهر و ئاواره ی ناوچه که له شوینه کانی تری عیراق روویان له ههریمی کوردستان کردوه.

له م باره یه وه وهزیری پلاندانان رایگه یاند که بوونی ئه م ژماره زوری ئاواره و په نابهر له ههریمی کوردستان بابته تیکه په یوهسته به هه موو ولاتانی ناوچه که و نابیت بهرپر سیاری تیه که.

وهزیری پلاندانان به شداری کۆرپه ندى ئابووری جیهانی له شانشینى ئوردن دهکات



پهروهردی جیهانی و سهروک وهزیرانی پیشووی بهریتانیا، و ئەنتونیۆ گوتەرز، سهروکی کۆمسیۆنی بالای نەتەوه یهگرتوووهکان بۆ پهنا بهران (UNHCR)، و ئالین فییدیمان، بهرپرسی ریکخراوی ئیرکسونی سویدی، و به نامادهبوونی زیاتر له ۲۰۰ کهسایهتی له ناوچه کهدا که له لایهن کهنالی ئەلههره بیه راسته وخۆ پهخش کرا. وهزیری پلاندانان کاریگهری هاتنی ئەو پهنا بهرانه ی خسته پروو له گشت بوارهکاندا له سههر کۆمه لگاکانی تیا یاندا دهژین، ههروهها رایگه یاندا که حکومهتی هه ریمی کوردستان ده رگای به پرووی ئەم ئاوارانه کرده وه و ریکگری له پرووانی قهیرانیکی مرۆیی کرد. وه به ییو بیستی زانی که هاوکاری زیاتریان پیشکەش بکریت، به تاییهتی له بواری پهروهردو ته ندروستی و کۆمه لایهتی. له م باره یه وه سهروکی کۆمسیۆنی بالای نەتەوه یهگرتوووهکان بۆ پهنا بهران ستایشی رۆلی حکومهتی هه ریمی کوردستانی کرد له هاوکاری کردنی ریکخراوه که یان. ههروهها وهزیری پلاندانان چهند کۆبوونه وه یهکی دوو قۆلی له گه ل ژماره یه ک کهسایهتی و بهرپرس له ولاتانی جیا جیا ئەنجامدا.

له ماوهی (۲۱-۲۳)/۵/۲۰۱۵ د. علی سندی، وهزیری پلاندانان، به شداری له کۆرپه ندى ئابووری جیهانی له ناوچه ی ناوه راستو باکووری ئەفریقا کرد که له شانشینى ئوردن سازکراو ماوه ی سێ رۆژی خایاندو تیا یدا زیاتر له ۸۰۰ کهسایهتی سیاسی و خاوه ن برپارو خاوه نکار له زیاتر له ۵۰ ولات به شداری بوون. له میانه ی کۆرپه نده کهدا، به شداری له گفتوگۆیهکی فراوان کرد له ژیر ناو نیشانی (په ره پیدانی ژیرخان) و ئاماژه ی کرد که هه ر پرۆسه یهکی په ره پیدان سه ره تا له ژیرخانه وه ده ست پیده کاتو باسی له به ره وه پیشچوونی ژیرخانی هه ریمی کوردستان کرد له زۆر بواردا له ماوه ی چهند سالیکی که مدا ئەمهش به هۆی ئەو سیاسه تانه ی حکومهتی هه ریم په یه روی ده کات که بایه خیکی زۆر به بونیاتنانی ژیرخانیکی پته وه دات. له لایهکی تره وه د. علی سندی به شداری کرد له پانیلیکی تاییهت به به دهنگه وه هاتنی قهیرانی پهنا به رانی سواری له گه ل جوار کهسایهتی تری جیهانی که بریتی بوون له: عیما د فه خوری، وهزیری پلاندانان و هاوکاری نیوده وه لته ی ئوردنی، و گۆردن بران، نوێنه ری تاییهتی نەتەوه یهگرتوووهکان بۆ بواری

بالیویرخانہی کەنەدا لە عیراق و ئەردەن سیمیناریک بو وەزیری پلانندانان سازدەکات

نەتەوہ یەگرتووہکان و چەند ریکخراویکی ناحکومی نیودەولتەتی. مەبەست لەم سیمینارەدا خستەپرۆوی ھەلومەرجی ئیستای ھەریمی کوردستان بوو بو کۆمەلگای نیودەولتەتی. لەم بارەبەوہ وەزیری پلانندانان پرێزنتەیشنیک تیروتەسەلی پیشکەش بە ئامادەبووان کرد کہ بە ژمارە و داتا راستیەکانی ھەلومەرجی ھەریمی کوردستانی بە ئامادەبووان نیشاندا. و باسی لە سێ تەوہری سەرەکی کرد کہ بریتی بوون لە قەیرانی دارایی کہ بەھۆی نەناردنی بەشە بودجەیی ھەریمی کوردستان لە لایەن بەغداوە و دابەزینی نرخێ نەوت بالی بەسەر ھەریمی کوردستان کیشاوە، و ھاتنی بەلێشاوی ئاوارەکان لە شوینەکانی تری عیراق کہ زیاتر لە یەک ملیۆن کەسن و کاریگەری ئەم بابەتە بەسەر رەوشی ئابووری و کۆمەلایەتی ھەریمی کوردستان، ھەرودھا ئەو شەپەیی بەرۆکی ھەریمی کوردستانی گرتووہ لە رووبەر و بوونەوہی قارەمانانەیی ھیزی پیشمەرگەیی کوردستان بەرامبەر ریکخراوی تیرۆریستی داعش. دواتر گفتوگۆکرا لە نیوان ئامادەبووان و ژمارەبەک پرسیاریان ئاراستەیی وەزیری پلانندانان کرد.



رۆژی ۲۴/۵/۲۰۱۵، بالیویرخانەیی کەنەدا لە عیراق و ئەردەن کہ بارەگاکی لە عەممانی پایتەختی شانشینی ئەردەن سیمیناریکی بو د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی کوردستان، سازکرد، بە ئامادەبوونی بالیویری کەنەدا برۆنۆ ساکۆمانی، و بالیویری عیراق لە ئەردەن، جواد ھادی عەباس، و ژمارەبەک بەرپرسی حکومی ئەردەنی و عیراقی و بالیویری چەند ولایتیک و نوینەرانی ریکخراوەکانی

کونفرانسی راگه یاندنی پلانی نویی به ده مه وه چوونی مرویی بو عیراق



ملیون کس پیوستیان به یارمه تی مرویی ههیه، که له نیو ئەمانه شدا ۲.۸ ملیون کەسیان ئاواره و دهریه دهری ناوخیین، سهره رای ئەمهش نزیکه ی ۲۵۰ ههزار ئاواره سوریس له عیراقدان. حکومه تی عیراق و حکومه تی ههریمی کوردستان پیوستیان به یارمه تی و هاوکاری تهواوی لایهنه کان ههیه بو ئەم دۆخه ی ئیستا، به تایبه تی له رووی ماددیه وه.

پلانی نویی به ده مه وه چوونی مرویی بو عیراق که ده ست به کاره کانی ده کات، هه ولده دات که توانا کانی بخته گهر له پیناوا پاراستن و پیشکه شکردنی یارمه تی مرویی و خزمه تگوزارییه سهره تاییه کان، به بی ره چا و کردنی لایه نی ئایینی و ئینتیمای حیزبی و شوینی جوگرافی.

له سه ر داوه تی یه کی تی ئەوروپا و نووسینگه ی هه ماهه نگه ی کاروباری مرویی نه ته وه یه گگرتوو ه کان به ریز (د. علی سندی) وه زیری پلاندانان، به یاوهری به ریز (حیدر مصطفی) به رپوبه ری گشتی هاوکاری و هه ماهه نگه ی به ره پیدان، له ریکه وتی ۲۰۱۵/۶/۴ نوینه رایه تی حکومه تی ههریمی کوردستانیان کرد، له راگه یاندنی پلانی نویی به ده مه وه چوونی مرویی بو عیراق له په رله مانی ئەوروپا له به لجه کا بو (۶) مانگی داها توو تا کو تایی سال، له م کونفرانسه دا وه زیری پلاندانان وتاریکی تایبه ت به باری ئاواره و په نا هه نده کان له سه ر ئاستی حکومه تی ههریمی کوردستان بو ناماده بووانی کونفرانسه که خسته روو. وینه ی هه نوو که ییه کان ئەوه پیشان ده دن که نزیکه ی ۸.۲

پۆلئىنكردىنى (۱۸) كۆمپانىياو بەلئىندەرو بەرزكردنەوہى پلەى پۆلئىتى (۷) ى دىكەو چوارىشان خراونەتە ناو لىستى رەش



بەلئىندەران كە لە ئىستادا لە لىستى رەشدان دەكاتە (۵۶).
وہ داواكارى (۴) چوار كۆمپانىيا و بەلئىندەر بۆ وەرگرتن يان
بەرزكردنەوہى پلەى پۆلئىن رەتكرادتەوہ بە ھۆى ھەبوونى
كەم و كورپى لە بەلگەنامە پئىشكەشكرادەكان.

جگە لەمانەش بەرپۆەبەرايەتى پۆلئىنكردىنى بەلئىندەران ھەر
لە وەرزی دووہى ئەمسال ھەلساوە بە نوپكردنەوہى
ناسنامەى پۆلئىنكردىنى بۆ (۱۳۸) كۆمپانىيا و بەلئىندەر، وہ
داواكارى نوپكردنەوہى ناسنامە بۆ (۱۵) كۆمپانىيا و
بەلئىندەرى رەتكرادتەوہ بەھۆى ھەبوونى كەم و كورپى لە
داواكارىيەكانيان، وہ زۆر پئىشكەرى ئاراستەى وەزارەت و
لايەنەكانى نەبەسزراو بە وەزارەت كر دووہ سەبارەت بە
كۆمپانىيا و بەلئىندەران. سەرەراى ئەمانەش رۆژانە كارى
ئاسايى خۆى ئەنجام داوہ كە برىتەى لە وەلامدانەوہى گشت
وہزارەت و لايەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر
فرۆشتنى پئىشكى ھاوبەشان و دامەزرئىنەرانى كۆمپانىياكان
داوى دىراسە كردنى دۆسيەكانيان.

ئەركە سەرەكەيەكانى بەرپۆەبەرايەتى پۆلئىنكردىنى بەلئىندەران
لە ديوانى وەزارەتى پلاندانان، برىتەى لە ئامادەكردىنى گشت
زانبارى و بەلگەنامە و دۆكيومەنتى پئىويست بۆ
كۆبوونەوہى لئىزەتى تۆمارو پۆلئىنكردىنى بەلئىندەران كە
مانگانە بە شىوہىيەكى ئاسايى دوو كۆبوونەوہ ئەنجام دەدات.

لئىزەتى تۆمارو پۆلئىنكردىنى بەلئىندەران لە سى مانگى وەرزی
دووہى ئەمسال، (۶) كۆبوونەوہى ئاسايى ئەنجامداوہ و لە
ئەنجامى ئەم كۆبوونەوانەدا (۱۸) كۆمپانىيا و بەلئىندەرى
پۆلئىنكردووہ، پلەى پۆلئىنى (۷) كۆمپانىياو بەلئىندەرىشى
بەرزكردووتەوہ. وہ لئىزەتى پۆلئىنكردىنى لەسەر داواكارى خاوەن
كۆمپانىياكان، وہ بە ھۆى پئىشكەشكردىنى كارى ئەنجامدراوى
پئىويست، (۶) شەش ئەندازبارى ھاوبەش لە دامەزراندنى
كۆمپانىياكانى دەرھيئاوہ.

لە لايەكى ترەوہ لەم ماوہىيەدا (۴) چوار كۆمپانىيا لە بوارە
جياجياكاندا خراونەتە لىستى رەش و، (۲) كۆمپانىياش لە
لىستى رەش دەرھيئراون. بەمەش كۆى گشتى كۆمپانىيا و

تہاوبوونی پروژہی بنیادنانی توانای کۆمپانیا بچووک و مامناوہندیہگان بۆ بەشداریکردن لە پرۆسەئە گریبەستە حکومیەکان

و نووسینگەکانی راپۆزگاری و ئەندازیارى، وە لەسەر داواکاری یەکیئى بەئیندەرانى کوردستان و یەکیئى ئەندازیارانى کوردستان، هەولەدەین بۆ درێژکردنەوێ گریبەستەگە و جیبەجیکردنى (۵) خولى راپۆزگارى تر کە بەم شیوەیەى خوارەو دابەش دەکریئ:

- ♦ هەولیز/ دوو خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەران.
 - ♦ دھۆک/ یەك خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەران.
 - ♦ سلێمانی/ یەك خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەران.
 - ♦ سلێمانی/ یەك خولى راپۆزگارى بۆ نووسینگەکانی راپۆزگاری و ئەندازیارى.
- لە لایەكى ترەو بەرپۆهەرایەتى گریبەستە گشتیەگان لە وەزارەتى پلانڈانان بە هاوکاری و هەماهەنگى لەگەڵ بانكى نیۆدەولەتى، هەئساو بە جیبەجیکردنى وۆرکشۆپێك دەربارەى (اتفاقیات الاطار — Framework Agreement) بۆئەندامانى لیژنەى (نوێکردنەوێ سیستمى تەندەرىن لە هەریئى کوردستان)، وە بە بەشداریکردنى نوێنەرى زۆریەى وەزارەت و پارێزگاکانى هەریئى کوردستان کە ژمارەى ئەو کەسانەى تیایدا بەشدار بوون بریتى بوون لە ۳۰ کەس.
- شایانى باسە ئەم وۆرکشۆپە یەكەم وۆرکشۆپە لە سەرئانسەرى هەریئى کوردستان و بەئگو سەرئانسەرى عیراقیش لەسەر بابەتیكى نوێی کە لەم جۆرە ئەنجام دەدریئ.



پروژەى (بنیادنانى توانای کۆمپانیا بچووک و مامناوہندیەگان بۆ بەشداریکردن لە پرۆسەئە گریبەستە حکومیەکان - Capacity Building for MENA SMEs to Enter into Public Procurement)، کە بە تەمویلیكى کەم لەلایەن بانكى نیۆدەولەتیەووە لە (۸) وڵاتی رۆژەلانی ناوەرپاست و باکووری ئەفریقا (MENA Countries) جیبەجی دەکریئ، هەریئى کوردستان وەك وڵاتانى ترى ئەم ناوچەییە بە بەرنامەییەك لە پروژەكەدا بەشدارى کردوووە کە بریتىە لە ئەنجامدانى (۱۰) خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەرانى کوردستان. گریبەستى جیبەجیکردنى پروژەكە لە نیوان بانكى نیۆدەولەتى و یەکیئى بەئیندەرانى کوردستان/ دەستەى بالا وازۆکراو و وەزارەتى پلانڈانان سەرپەرشتى پروژەكە دەکات و بەشدارى سەرەکیشە لە جیبەجیکردنى خولەگان.

بەرنامەى جیبەجیکردنى پروژەكە لە هەریئى کوردستان کە لە رێکەوتنى ۲۰۱۴/۱۲/۲۲ دەستیپێکردوو و لە رێکەوتنى ۲۰۱۵/۵/۲۵ کۆتایى هات، بریتى بوو لە ئەنجامدانى (۱۰) خولى راپۆزگارى بەم شیوەیەى لای خوارەو:

- ♦ جیبەجیکردنى (۳) خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەرانى پارێزگای هەولیز.
- ♦ جیبەجیکردنى (۳) خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەرانى پارێزگای دھۆک.
- ♦ جیبەجیکردنى (۲) خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەرانى پارێزگای سلێمانى.
- ♦ جیبەجیکردنى (۱) خولى راپۆزگارى بۆ بەئیندەران لە ئیدارەى گەرمیان.
- ♦ جیبەجیکردنى (۱) خولى راپۆزگارى بۆ نووسینگەکانی راپۆزگاری و ئەندازیارى لە پارێزگای هەولیز.

شایانى باسە کە هەریئى کوردستان یەكەم وڵاتە لە نیوان ئەو (۸) وڵاتەى بەشدارى پروژەكەى کردوووە پێش هەموویان بەرنامەكەى بە تەواوى و بەبێ كیشە و دواکەوتن جیبەجیکردوووە.

ئێستا، وە دواى ئەوێ جیبەجیکردنى پروژەكە بە شیوەیەكى زۆرباش بەرپۆهەچوو و سوودیكى زۆرى هەبوو بۆ بەئیندەران

سازکردنى وۆركشۆپىك لە ولاتى ئوردن بە ناونىشانى (بەرپۆەبىردنى بودجەى وەبەرەئىنان — PIM)



ناوەرۆكى وۆركشۆپەكەدا باسكرا لە چۆنىەتى بەرپۆەبىردنى پەرۆزەكان و، دىارىكردنى ستراتىجىيەتى پەرۆزەكان و، پلانى تۆكمە بۆ بودجەى وەبەرەئىنانى ولتان بەگشتى وولاتانى عەرەبى بەتايبەتى، لەلايەن كەسانى شارەزا و پسپۆر لەم بوارەدا، وەهەرودها هەر ولاتە و پرىزىنتەيشنىكى لەسەر بودجەى وەبەرەئىنانى ولاتەكەى پىشكەش كـرد. بەرپۆەبەرى گشتى پلانى پەرۆزەكانى بودجەى وەبەرەئىنانى وەزارەتى پلاندانانى حكومەتى هەرىمى كوردستانىش پرىزىنتەيشنىكى لەسەر پەرۆزەكانى بودجەى وەبەرەئىنان و چۆنىەتى دانانى بودجەى وەزارەتەكان خستەر وو.

لە بەروارى (۲۴-۲۷)/۵/۲۰۱۵ وۆركشۆپىك لە عەممانى پايتەختى ئوردن لەلايەن بانكى جىهانى WB سازكرا لە ژىر ناونىشانى (بەرپۆەبىردنى بودجەى وەبەرەئىنان)، كە تىايدا نوینەرى زۆربەى ولاتە عەرەبىەكان بەشداربوون وەگو ولتانى (عىراق و كوئىت و عومان و لىبىيا و مىصر و....هتد) وە شاندى حكومەتى هەرىمى كوردستان بە سەرپەرشتى بەرىز (زاگرۆس فتاح) بەرپۆەبەرى گشتى پلانى پەرۆزەكانى بودجەى وەبەرەئىنان لە وەزارەتى پلاندانان وە شاندى ياورى، كە پىكەتابوون لە نوینەرى وەزارەتى دارايى و ئابووورى و وەزارەتى پلاندانان بەشداربوون لەم وۆركشۆپە، لە

دانیشتنی راپوژکاری پروژہکانی چوارچیوہی ستراتیژی پاراستنی کومہلایہتی

بہشہکانی بہرپوہبہرایہتی گشتی تیدا بہشدار بوون، ہەر بہشیک نمایشی خویان پیشکەش کردو، لە کوتایی ہەر نمایشیک پرسیارہکان ئاراستہی لایہنی پەییوہندیدار کرا، کہ بہ شیوہی کورت و پوخت وەلام درانہوہ. مەبەستی ئەم وۆرکشوپہ زانینی کارہکانی بہشہکان بوو لە بہرپوہبہرایہتی گشتی، ہەر وہا باشتر کردنی کارہکان و بہرہو پێشبردنی بہ شیوہی باشتر، دەستنیشانکردنی کیشہو گرفتہکان و ئاراستہکردنی پێشنیارہکان بوو، ئەمەش خوی لە خۆیدا بہ خالیکی گرنگ ہەژمار دەگریت بۆ برہودان بہ کارہکان بہ شیوہیہکی باشتر و پوخت تر.

بەرنامہی دارایی ھاوبەشی



وہزارتی پلانندانان (۱۳) پڕۆژہی گرینگ لە ژیر بودجہی وەبەرہیئان ئەنجامدەدات، بە ھاوبەشی لەگەڵ نەتەوہ یەگرتووہکان و وەزارتہ پەییوہندیدارہکان. ئەم پڕۆژانہ پڕۆژہی پەرہ پیدانہ لەبوارہ جیا جیاکاندا کہ راستەوخۆ سوودی دەبیت بۆ باشتر ئەنجامدانی کارہکانی وەزارتہکان. لە ریکەوتی (۲۴-۴)/۶/۲۰۱۵ بەرپز (زاگروس فەتاح) ۱۲ دانزہ کۆبوونہوہی ئەنجامدا لەگەڵ سەرپەرشتیاری پڕۆژہکانی حکومەت بەمەبەستی بەدواداچوون و ھەئسەنگاندنی پڕۆژہکانیان.

لە ریکەوتی (۱-۴)/۶/۲۰۱۵ پینچ دانیشتنی راپوژکاری ئەنجامدرا لەگەڵ دامودەزگا پەییوہندیدارہکانی حکومەت و ، پەرلەمان و زانکۆکانی ھەریم و ریکخراوہ ناھکومییہکان و ریکخراوہ نیوودەوئەتیہکان.

ئامانج لەم پڕۆگرامہ دامەزراندنی چوارچیوہیہک بوو بۆ پڕۆگرامی پاراستنی کومہلایہتی، بەمەبەستی بەدەستہیئانی دادپەرورہی لە ستانداردی ژیان بۆ ھاوالتیانی ھەریم. ئەم پڕۆگرامہ سی بابەتی سەرہکی لەخۆوہ دەگریت: ۱- تۆرہکانی دانیایی کومہلایہتی ۲- بیمہی کومہلایہتی ۳- پڕۆگرامہکانی بازاری کار.

لەدانیشتنہکەدا بەرپز (زاگروس فەتاح) بہرپوہبہری گشتی پلانی پڕۆژہکانی بودجہی وەبەرہیئان نەخشہ ریکای جیبہجیکردنی بەرنامہی چوارچیوہی ستراتییی پاراستنی کومہلایہتی پیشکەش بەئامادەبووان کرد.

وۆرکشوپیک لەسەر پیداجوونہوہی کارہکان

لە ریکەوتی ۲۰۱۵/۵/۱۲ لە شاری ھولنیر وۆرکشوپیک لە لایەن بہرپوہبہرایہتی گشتی پلانی پڕۆژہکانی بودجہی وەبەرہیئان بە سەرپەرشتی بەرپز (زاگروس فەتاح) بہرپوہبہری گشتی ئەنجامدرا. لەم وۆرکشوپہ ھەموو

پروژەى پەرەپىدانى مرۆيى بەھەماھەنگى ئازانىسى كۆيكاي نيودەولەتى



پووپيويك بۆ زانىنى رەوشى جىندەر لە دامودەزگاكانى حكومەتى ھەريم ئەنجامدرا

بەمەبەستى ھەئسەنگاندىن و لە بەرچا و گرتنى رەوشى جىندەر لە دامو دەزگاكانى حكومەتى ھەريمى كوردستان، شارەزايانى كۆرى بەھەماھەنگى تىمى پروژە لە بەرپوئەبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرۆيى پووپيويكى جىندەرى لە (۱۰) وەزارەت و ئەنجومەنى بالاي خانمان ئەنجامدا، ھەرودھا بۆ زياتر كۆكردنەوھى زانىارى لەو بواردا چاوپيئەوتن لەگەل چەندىن كارمەندى حكومەت لە پەلى جۇراوجۇردا كرا، لە ئىستادا پووپيويكە لە قۇناغى شىكىردنەوھى ئەنجامەكانە.

لە ماوھى ئەم وۆركشوپەدا نەخشەپيگاي گۇرپانكارى لەسەر بنەماي ديدگاي حكومەتى ھەريم بۆ سالى ۲۰۲۰ لەلايەن بەشداربووان دارپۇزرا، بە ئامانجى چالاككردنى رۇلى ئەم دوو سەنتەرە وەك لايەنيكى سەرەكى لە پىرۇسەى گۇرپانكارى لە كەرتى گشتيداو، بەدەيھىنانى ئامانجى وەزارەتەمان لە بەرەوپيئىشردنى سەرچاوە مرۆيىيەكان.

بەرپوئەبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرۆيى لە وەزارەتى پلاندانانى حكومەتى ھەريمى كوردستان، لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۵/۳، پيشوازي كرد لە شانديكى ولاتى كۆرياي باشوور كە پيەك ھاتبوون لە (بەريز پارک، بەرپوئەبەرى پروژەى پەرەپىدانى مرۆيى و شاندى شارەزايان و نوينەرى كۆيكا لە ھەولير).

لە زنجيرە كۆبوونەوھىيەكدا بە ئامادەبوونى جەنابى وەزىرو پاوپيويكە بەرپوئەبەرى گشتىيەكانى وەزارەت، قۇناغى ھەنووكەى پروژەكە خرايەپوو، ھەرودھا گفتوگۇكرا لەسەر رەشوووسى ماستەريپلانى راھيئەن كە بۆ بەرزكردنەوھى توانستى فەرمانبەرانى كەرتى گشتى دانراو.

لە ماوھى دوو ھەفتەى مانەوھى شارەزايان لە ھەريمى كوردستان بە ھەماھەنگى تىمى پروژەى وەزارەت، كاريان كرد لەسەر كۆتابى ھيئان بە ماستەريپلان و، دەستنيشانكردنى پيودەرەكانى ھەئبۇزاردن و، ناردنى كارمەندان بۆ ولاتى كۆرياي باشوور تاوھكو وەك راھيئەنەرى نيودەولەتى و ستافى پىرۇفيشئال لە ئيدارەى خول بۆ (KIPA) ئامادە بكرين.

خولی بنہ ما سەرەکیەکانی کارگیڤری بۆ فەرمانبەرانی تازە

لە درێژە ی هەولێ پەرەپێدانی توانستی فەرمانبەرانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئەنستیتۆی کوردستان بۆ کارگیڤری گشتی KIPA خولیکی سێ رۆژی لە ژێر ناوێشانی "بنە ما سەرەکیەکانی کارگیڤری بۆ فەرمانبەرانی تازە" لە ٢٠١٥/٦/١٦ تا ٢٠١٥/٦/١٨ هۆلی دیوانی و وزارتە پلان دانان ئەنجامدا، ئەم خولە لەلایەن رَاهینەر (وریا محمد)، مامۆستا لە کۆلیژی بەرپۆبەردن و نابوری پێشکەشکرا، (٢٤) فەرمانبەر لە دیوانی و وزارتە پلان دانان بەشداریان لەم خولەدا کرد، دواتر فۆرمی هەڵسەنگاندن و برۆنامە ی بەشداریانیان بە سەرکەوتویی بە سەر بەشداریبووان دا بەشکرا. لە ئیستادا (٦٠٥) کاندید خۆیندەکیان بە سەرکەوتویی تەواو کردوو و دەستبەکارن لە فەرمانگەکانیان.



سیمیناری بەرپۆبەردنی زانباری بە هەماهەنگی رێکخراوی ئیسکوا جی بە جیکرا

بە مەبەستی چاکسازی کەرتی گشتی و جی بە جیکردنی نەخشە رێگای گۆرانکاری کە لە وۆرکشۆپی ئیستەنبۆل دا رێژرا، بەرپۆبەریەتی گشتی پەرەپێدانی مرۆیی بە هەماهەنگی رێکخراوی ئیسکوا، پێداچوونەوی ئەو لەویاتەکانی پێداویستی رَاهینان کرایەو، لە ئەنجامی گفتوگۆکردن هەشت سیمینار بەپێی گرنگیان دەستیشانکران.

لە چوارچێوە ی هەماهەنگیکردن لە گەڵ ئەم رێکخراوە، لە رێکەوتی (١٩-٢١)/٤/٢٠١٥ یە کە مین سیمینار جی بە جیکرا بۆ کارمەندانی و وزارتەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان. لە ماوە ی ئەم سێ رۆژەدا بەشداریبووان ئاشناکران بە گرنگی و چۆنیەتی بەرپۆبەردنی زانباری و بەکارهێنانی، لە خزمەت چاکسازی کەرتی گشتی و خستەرووی ئەزموونی چەند ولاتیک. ئەم سیمینارە لەلایەن رَاهینەری نیۆدەولتەتی بەرپۆبەری (بە یاسا دیلیپسینگ) پێشکەشکرا و تیایدا (٢٨) کارمەند لە پلە ی بەرپۆبەر بە شـداریان کرد.

کوردستان، کە پیکهاتبوون لە بەرپۆبەری گشتی پەرەپێدانی مرۆیی، راپۆزگاریک، دوو بەرپۆبەری سێ رَاهینەر لە وزارتەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، هەرودها (١٢) بەشداریبوو لە وزارتە پلان دانانی حکومەتی عێراق. ئامانجی ئەم وۆرکشۆپە گفتوگۆکردن بوو لە سەر پێداویستی ستراتیجیەکان بۆ بەرپۆبەردنی گۆرانکاری کە بەشیکە لە پڕۆسە ی چاکسازی کەرتی گشتی کە لە سالی ٢٠١٣ لە عێراق و هەرێمی کوردستان دەستپێکراوە لەلایەن رێکخراوی ناوبراو. ئامانجیک تری وۆرکشۆپە کە بەرزکردنەوی توانستی هەردوو سەنتەرەکانی رَاهینان KIPA و NCMDIT ی عێراق بوو چونکە ئەم سەنتەرەنە بەرپرسن لە بەرەوپێشبردنی توانستی کارمەندەکانی حکومەت.



لە چوارچێوە ی پڕۆسە ی چاکسازی کەرتی گشتی عێراق، لیژنە یەک لە رێکخراوی (UN ESCWA)، وۆرکشۆپیک لە ئیستەنبۆل ئەنجامدا لە سەر "بەرپۆبەردنی گۆرانکاری لە پڕۆسە ی چاکسازی کەرتی گشتی" لە رێکەوتی (٢٠-٢٩)/٤/٢٠١٥، بە ئامادەبوونی (٧) بەشداریبوو لە هەرێمی

کاروچالاکیبہ کانی بہ ریوہ بہ رایہ تی گشتی پھرہ پیدانی مرویی تایبہت بہ تواناسازی

لہ خودہ گریٹ و بہرچا ورونی نیشانہ دات سہبارت بہ و قوٹانغانہی کہ کانیدیکراو تیایدایہ تی۔
 نوینہری وزارتہی پلانندانان لہ گہل نوینہرانی
 سہرؤگاہی تی ٹہنجومہنی وزیران و وزارتہی خویندنی
 بالآو توینینہوہی زانستی کؤدہبنہوہ، بہ ٹامانجی
 چارہ سہرکردن و بریاردان لہ سہر کؤمہ لیک گرفت و
 بابہ تی گرنگی تایبہت بہ پروژہی تواناسازی لہ سہر
 ئاستی کانیدیدانی وزارتہی خویندنی بالآو پلانندانان۔

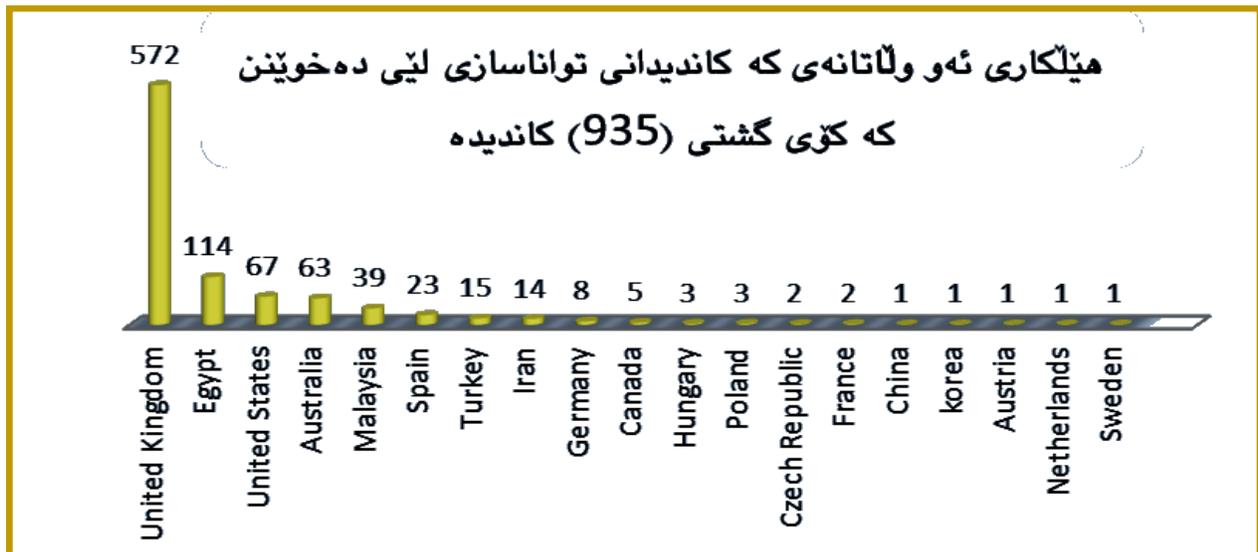
لہ چوارچوہی کاروچالاکیبہ کانی بہ ریوہ بہ رایہ تی گشتی
 پھرہ پیدانی مرویی تایبہت بہ تواناسازی دارایی کردنی
 مامہ لہی ٹہو کانیدیدانہی رپوٹانہ بؤ داواکاری جوڑا و جوڑ
 سہردانی وزارتہ دہگہن و دواتر لہ لایہن لیژنہی تواناسازی
 وزارتہ برپاریان لہ سہر دہدریٹ۔

بؤ کانیدیکراوانی سہرجہم دام و دہزگاکانی ہہریمی
 کوردستان کہ ژمارہیان (۱۴۷۲) کانیدیدہ داتابہ یسیک
 دانراوہ، بہ جوڑیک کہ تیایدہ سہرجہم زانیاریہ کان

بروانامہ	ژمارہی سہفرکردوہ کان
ماسٹر	۸۶۹
دکتورا	۶۶
کوی گشتی	۹۳۵

پاریزگا	ژمارہی سہفر کردوہ کان
ہہولیر	۴۹۸
سلیمانی	۳۰۴
دھوک	۱۳۳
کوی گشتی	۹۳۵

خشتہی زانیاری کانیدیدانی سہفرکردوہ بہ پیی ئاستی بروانامہ و پاریزگاکان



به شداریکردن له (الزيارة الاستطلاعية - Study Tour)

به شداریکردنی به پروه به رایه تی گشتی له (الزيارة الاستطلاعية) Study Tour له سه ر ئاستی عیراق دهرباره کی شهی ئاوو، چۆنیه تی به رده وای، له ولاتی مصر له (المجلس العربي للمياه - الجامعة العربية) به شی ئاو له وهزارتی دهره وهی مصر.

به شداریکردن له دارشتنی پلانی ستراتیجی (منهجية الخطة)

به شداریکردنی کادیرانی به پروه به رایه تی گشتی پلاندانانی ستراتیجی، وه هاوکاریکردنیان له دارشتنی پلانی ستراتیجی (منهجية الخطة) بۆ نه نجومه نی دادوهی.

به شداریکردن له کۆبوونه وهی لیژنه ی گۆرانکاری کهش و هه وای ههریمی کوردستان

به شداریکردنی کادیرانی به پروه به رایه تی گشتی پلاندانانی ستراتیجی له وهزارتی پلاندانان، له کۆبوونه وهی لیژنه ی گۆرانکاری کهش و هه وای ههریمی کوردستان که کۆبوونه وه که تابه ت بوو به:

- تاوتویکردنی بارودۆخی ئیستای کهش و هه وای
- وهکارکردن بۆ گونجانندی پرۆژهکان به پیتی نیشاندهری جیهانی.

ره شنوو سی پلانی ستراتیجی بۆ (پینج سال) ی داهاتوو ۲۰۲۰-۲۰۱۶

له ژیر تیشکی نه و که شه سه نداناندا وهزارتی پلاندانان، له سۆنگه ی به رپر سباریه ته کانی وای بینی له ریگای به رنامه ی پلاندانانی ستراتیجی، پرۆسه کانی که شه پیدان، چوارچۆیه به ندی بۆ بکات.

تیایدا نه م وهزارته (وهزارتی پلاندانان) یه که م ره شنوو سی پلانی ستراتیجی سه رانه ری بۆ (پینج سال) ی داهاتوو ۲۰۲۰-۲۰۱۶ دارشت به شی وهیه ک پشت ببه ستیته دیدیکی پروون بۆ ناینده و شیکردنه وهیه کی گشتگیرانه ش بۆ دۆخی ههریمی کوردستان نه نجام بدات.

گرنگه ئامازه ش به وه بدری ت که وا ره شنوو سی نه م پلانه له ئاماده کردنی دا پشتی به ستوو به کۆمه لیک دیک یومی نت، له پیش هه موویانه وه دیدگای ههریمی کوردستان بۆ سالی ۲۰۲۰ که له مه و به ر ئاماده کرا وه له لایهن وهزارتی پلاندانانی حکومه تی ههریمی کوردستان. وه له ئیستاشدا نه م ره شنوو سه کۆتایی پیهاتوو وه ئاماده کرا وه.

ئاماده کاریه کان بۆ نه نجامدانی لیکۆلینه وهیه ک

ئاماده کردنی لیکۆلینه وهی به رایه ی بۆ باری خزمه تگوزاری چاودیری ته ندروستی و سامانی مرویی له وهزارتی ته ندروستی ههریمی کوردستان.

تاوتويكردىنى پيدانىشىشكىنى خۇراك لە پيش ھاوردە بە كۆمپانىيا پشكىنەرە جىھانىەكان



سەرۋكى دەستە / بە وەكالىت لە گەن بەرپزان (رامز اپنائىل مىرزا، د. سالار، بەرپز سابىر) بەشداريان لەم سەمىنارە كرد، مەبەست لەم سەمىنارە برىتى بوو لەوہى كە ھەموو لایەنەكان لە وەزارەتە پەيوەندىدارەكانى ھەرپىمى كوردستان رۆلى خۇيان لە كارو پەرۆسەكانى ئەو بوارە بخەنە پيش چاوى لىژنە تايبەتمەندەكانى پەرلەمانى كوردستان، تا پىكەو ھەول بەدن بۆ دانانى سىستىمىكى مۇدپرن، كە لە ئەنجامدا چارەسەرەك بىت بۆ كيشەى ھاولاتيان لە خرابى خۇراك و دەرمان و ھەموو كالاو شت و مەكئىك.

سەردانى نوینەرانى UNIDO بۆ دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى

لە (۱۶-۱۷) / ۲۰۱۵ / ۶ / شاندئىكى رېكخراوى UNIDO، بە ھەماھەنگى لەگەل دوو نوینەرى دەزگای ناوہندى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سەر بە وەزارەتى پلاندىنانانى حكومەتى عىراقى فیدرال، سەردانى دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەرپىمان كرد. شاندەكە پىكھاتبوو لە:-

- ◇ عىسى على عىسى البىتونى (بەرەگەز ئوردنى). شارەزا، بەنوینەراییەتى UNIDO سەر بە نەتەوہ پەگگرتووہكان ھاتبوو.
- ◇ احمد عبدالوھاب الحافظ الشىخلى، ئەندازىارى پيشكەوتوو / دەزگای ناوہندى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى بەغدا لەبەشى پيشەسازى خۇراك.
- ◇ مەھمىن ضىاء ياسر، ئەندازىارى كشتوكال لە دەزگای ناوہندى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى بەغدا / بەشى پيشەسازى خۇراك.

ئامانجى سەردانەكە برىتى بوو لەوہى رېكخراوى UNIDO پەرۆزەيەك جىبەجى دەكات، كە بەھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى پلاندىنانانى عىراقى ئامادەكراوہ، بەمەبەستى بەرزكردنەوہى پيشپركئى كۆمپانىياكانى پيشەسازى لەرپىگای بەرزكردنەوہى كوالىتى و دروستى خۇراك، كە لەلایەن كۆمپانىياكانى عىراقى بەرھەم دەھيترين.

لە (۲۸-۲۹) / ۴ / ۲۰۱۵ كۆبوونەوہيەكى (۲) پۆزى ئامادەكرا لە ھۆتلى ھەولپرى نيودەوئەتى، بۆ تاوتويكردىنى پيدانىشىشكىنى خۇراك لە پيش ھاوردە بە كۆمپانىيا پشكىنەرە جىھانىەكان. لەم كۆبوونەوہيەدا بەشى راگەياندن و پەيوەندىەكان رۆلئىكى سەرەكيان بىنى لە رېكخستنى كۆبوونەوہكە، بەرپزان وەزىرى (پلان دانان، تەندروستى، كشتوكال، بازىرگانى و پيشەسازى)، لەگەل زياتر لە (۱۰) بەرپۆوہبەرى گشتى و، ھەرۆھە دەيان فەرمانبەرى تر بەشداربوون. لەم كۆبوونەوہيەدا كۆمپانىيا پشكىنەرەكان (SGS, BALTICA , TUVRheinland, Cotteca) توانای خۇيان پيشان دا، بە گشتى رەزامەندى پيشان نەدرا لەسەر ئەم كارە.

سىمىنارىك دەريارەى مافى بەكاربەرۆ سىستەى كوالىتى كۆنترۆل لە ھەرپىمى كوردستان

پەرلەمانى كوردستان / (لىژنەى بازىرگانى و مافى بەكاربەر) لەگەل (سەنتەرى توپزىنەوہ)، ھەلسا بە ئەنجامدانى سىمىنارىكى تايبەت بە (مافى بەكاربەرۆ سىستەى كوالىتى كۆنترۆل لە ھەرپىمى كوردستان)، بە ريز د. صباح يوسف المالح،

(TUV Rheinland) (BALTICA) دانیمارکی و ی ئەلمانی، (COTECNA)، (SGS) ی سویسری، (BV) ی فەرەنسی، بۆ جیبەجیکردنی بەرنامەى پشکنینی پیش ھاوردن، واتا کالاکان پشکنینیان بۆ دەکرێ پیش ئەوەى ھاوردەى هەریمی کوردستان بکریت، ئینجا بەلگەنامەى ھاوتایى COC ی پێدەدریت، کە دەیسەلینی کالاکە ھاوتایە لەگەڵ تاییبەتمەندى عیراقى و جیھانیەکان، بە پێى لیستیکی تاییبەت کە دەستە ئامادەى کردوو، تیایدا ئەو بەرھەم و کالایانە دیاریکراون کە بەرنامەکە دەیانگرتەووە. لیستەگەش بریتىیە لە:

- یاری منداڵان.
- بەرھەمى کارەباى و ئەلیکترۆنى.
- ھۆیەکانى گواستەووە و کەرستەى یەدەگ.
- کەرستەى بیناسازى.
- خواردنەووە کھولپەکان و خواردنەووە وزە بەخشەکان.
- کەرستەى جوانکارى و چاودێرى کەسى.
- ئامپىرو کەل و پەلى ناو ماڵ.
- کەل و پەلى ناندىن.
- ماددە کیمیایىیەکان.
- بەرھەمەکانى رستن و چنن.
- کەل و پەلى نەوتى منداڵان.
- کەل و پەلى پەراوگە.
- ئامپىرەکانى پىوان.

چەند چالاکیەکی دیکەى دەستەى پىوانەسازى و کۆنترۆلى جۆرى

◇ لەوهرزى دووهمى ئەم سال ۲۰۱۵ لەتاقیگەى مەرکەزى بەرپۆبەرایەتى پىوانەسازى و کۆنترۆلى جۆرى ھەولیر، (۴۲) لە نمونەکانى جوانکارى و پاککەرەو پشکنینی بۆ ئەنجامدراو، وە (۲۳) نمونەى جگەرەو نیرگەلە، کۆى گشتى ئەو نمونانەى کە لە وهرزى یەكەم رەوانەى دەستە کراون بریتىیە لە (۶۵) نمونە.

لە بنکەى فرۆکە خانەى نیوودەوولەتى ھەولیر برى

قۇناغى یەكەمى پرۆژەكە:-

سەردانىکردنى كۆمپانىیای پیشەسازى بەرھەمەپنەرەكە بەھۆیەو شیکردنەوھێكە بکرى بۆ کەم و کورپەکان و پىداوستیەکان، بۆ زانینى رادەى گونجاوى سیستەمى بەرھەمەپنەرەكە لەگەڵ مەرجهکان و داواکاریەکانى بەرھەمەپنەرانى دروست.

پىداوستیەکانشيان دیارى دەکرین بە جۆرىک کە پلان دادەنریت بۆ قۇناغى داھاتوو لە پرۆژەكەدا. ئەم پرۆژەھێش لەلایەن ولاتى سوید پشٹیوانى دارایی لیدەکرى.

◇ لە ۲۰۱۵/۶/۱۶ سەردانى كۆمپانىیای صافى دانون کرا کە دەکەویتە نزیک شارۆچکەى پردى.

◇ لە ۲۰۱۵/۶/۱۷ سەردانى کارگەى فامیلی کرا لە ھەولیر - لەناوچەى پیشەسازى، لەو کارگەيەدا سۆس و زەردە چەو دروست دەکریت، وەبرپاریشە راپۆرتى شارەزای UNIDO بنیردیریت بۆ کارگەكەو بۆ دەستەش بەمەبەستى بەدوا داچوون.

واژۆکردنى گریبەستىك لەگەل پینچ كۆمپانىیای جیھانى



◇ دەستەى پىوانەسازى و کۆنترۆلى جۆرى سەر بە وەزارەتى پلان دانانى حکومەتى ھەریمی کوردستان، بە ھەماھەنگى لەگەل دەزگای ناوہندى پىوانەسازى و کۆنترۆلى جۆرى حکومەتى عیراقى فیدرال گریبەستى لەگەل ئەم پینچ كۆمپانىیا جیھانىانە واژۆکردوو:

- ◇ مەۋادى ھاتوو (۲۴۰۰۵۱) كگم لە مەۋادى (جوانكارى، كەرستەى بىناسازى، مەۋادى (سىارات، كارەبا، پاككەرەوہ...))، وە جگەرە بەھەموو جۆرەكانىيان، (۱۰) نمونەى جگەرە، (۳۲) نمونەى بۆن پشكىنى بۇ كراۋە لە تاقىگەى بنكەى كۆنترۆلى جۆرى فرۆكەخانە و دەگونجىت لەگەل تايبەتمەندى عىراقى.
- ◇ پشكىنى جگەرە لە بەرپۆبەرايەتى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولېر برىتية: (نيه) گونجاۋە، (نيه) دانە نەگونجاۋە، نېرگەلە گونجاۋە (۸)، نەگونجاۋى (نيه).
- ◇ لە بەرپۆبەرايەتى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى برى جگەرە/ توتنى نېرگەلە ھاتوو وەرزى دووم (۱۴۳۱) كارتۆن دەرچوو، (۲) كارتۆن رېگە پىنەدراۋ، برى ھاتوو توتنى پايپ / توتنى چىراۋ (۳) تەنى رېگەپىدراۋ.
- ◇ لەنامارى تاقىگەى بەرپۆبەرايەتى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى، بەشى سوتەمەنى (۲۷۶) گونجاۋە (۴۷) نەگونجاۋە.
- ◇ لە پارىزگاي دھۆك برى مەۋادى ھاتوو جگەرە ، (۱۰۵۴۷.۱۳) تەنى رېگەپىدراۋ بوو.

ناۋى مەۋادە ھاتووكان (پاككەرەوہ، موادى بىناسازى، مەۋادى كارەبا، مەۋادى چىشتخانە، مەۋادى پلاستىكى، يارى مندالان، مەۋادى سىارات...)

برى ھاتوو / دانە		برى ھاتوو / كارتۆن			برى ھاتوو / تەن			
لەناۋىراۋ	رېگەپىنەدراۋە	رېگەپىدراۋە	لەناۋىراۋ	رېگەپىنەدراۋە	رېگەپىدراۋە	لەناۋىراۋ	رېگەپىنەدراۋە	رېگەپىدراۋە
نييه	۱۹۳۸	۳۶۲۲۱۶	نييه	۹۶۷۹	۱۱۴۴۷۸۲۴	نيه	۸۶۹۸۶۴	۲۰۷۹۳۷۵۶۴،۵۴۸

تېبىنى / كۆى گشتى بارە گەراۋەكان بۇ ۋلاتى ئىران برىتية لە : ۱۷۰۰۶۰ كگم چىمەنتۆ.

برى كۆكراۋەى بىروانامەكانى (COTECNA, SGS, B.V, TUV) بۇ مانگى (۳، ۴، ۵) سالى ۲۰۱۵ لە خوارەوہ دىارى كراۋە.

بىروانامەكان	ژمارەى بىروانامەكانى رېگە پىدان	ژمارەى بىروانامەكانى رېگەپىنەدان
B.V	۳۴۱۳	۲۲۱
SGS	۳۵۲۶	۱۳
TUV	۵۶۴	۴
COTECNA	۴۰۹	نيه
گشتى	۱۱۳۲۵	۲۳۸

خستەى پشكىنى نەنجامدراۋ لە تاقىگەكانى بەرپۆبەرايەتى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولېر، بەرپۆبەرايەتى دھۆك و سلىمانى (خوارەمەنى، ئاۋ، جوانكارى، پاككەرەوہ، جگەرە).

ناۋى شوپن	كىمىيا		فىزىيا		بايۋلۇجى	
	گونجاۋە	نەگونجاۋە	گونجاۋە	نەگونجاۋە	گونجاۋە	نەگونجاۋە
تاقىگەى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولېر	۱۲	۹	۱۹	۹	۱۱	۳
تاقىگەى ب.ك دھۆك	۷۰۷	۳۹	۱۵۴۹	۸۷	۳۱۲	۲۳
تاقىگەى ب.ك سلىمانى	۴۲۰	۲۱	۳۱۵	۱۳	۱۲	۱
گشتى	۱۱۳۹	۶۹	۱۸۸۳	۱۰۹	۳۳۵	۲۵

كاروچالاكى وەرزى دووم ھۆبەى خشل ب . پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى
(ھەولير، سليمانى، دھوك)

ز	جۆرى كاروچالاكى	ھەولير	سليمانى	دھوك
۱	دەرھيئانى مۆلەتى زىپىنگرى	۱۸	۶	۲۰
۲	دەرھيئانى مۆلەتى فرۆشتى زىپ بە كۆمەن	-	-	-
۳	دەرھيئانى مۆلەتى وەرشەى زىپ	۳	۳	۸
۴	تازە كردنەوى مۆلەتى زىپىنگرى	۲۷۸	۱۱۷	۱۰۵
۵	تازە كردنەوى مۆلەتى فرۆشتى زىپ بە كۆمەن	۶	۶	-
۶	تازە كردنەوى مۆلەتى وەرشەى زىپ	۴۸	۱۷	۲۹
۷	پشكىنى خشلى ھاوردە (زىپ، پلاتين، زيوو)	۴۱۷۴,۳۳۷	۶۲۶۷,۵۲۰	۱۶۹,۶۰۰ سەدو شەست و نۆ كىلوو شەش سەد گرام
		چوار ھەزارو سەدو ھەقتاو چوار كىلووسى سەدو سى و ھەوت گرام	شەش ھەزارو دوسەدو شەست و ھەوت كىلوو پىنج سەدو بىست گرام	
۸	پشكىنى پىسولەى فرۆشتى زىپ	۴۸	۱۶۷	۳۴
۹	پشكىنى دوكانى وەرشەى و زىپىنگرى	۴۳	۱۵	۱۴
۱۰	كىشكىردى تەرازوو	۳۰	۱۶۷	۲۳
۱۱	سەردانى لىژنەى چاودىرى بازار	۶ چار	۹ چار	۵ چار
۱۲	زىپى پشكىنراو لە لايەن لىژنەى چاودىرى	۳۲۴ گرام	۴۰۰ گرام	۷۸۰ گرام
۱۳	تاھىكىردنەوى زىپىنگران و خاوەن وەرشەكان	۲۲ زىپىنگر	۵ زىپىنگر	۲۸ زىپىنگر

پاڭورتى تايبەتەو بەرپوئەبەرايەتى دەستەى
پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ئاگادار دەكاتەو.
بەپي لىژنەى سەرپەرشتيكردن و بەدواداچوونى
پرۆژەى دروستكردنى بىناى بەرپوئەبەرايەتى
پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى دھوك، پرۆژەكە
و ەستاو بەپي نوسراوى ژمارەى (۴۱۴۹) لە
۲۰۱۴/۹/۹ لەبەر ئەو پىژرەى تەواوى ئەنجام دراو
نەزانراو.

◇ لىژنەى سەرپەرشتيكردن و بەدواداچوونى پرۆژەى
دروستكردنى بىناى بەرپوئەبەرايەتى پيوانەسازى و
كۆنترۆلى جۆرى سليمانى كە لەلايەن دەستەى پيوانەسازى
و كۆنترۆلى جۆرى دانراو، ئىستا پىژرەى ئەنجامدراوى
كارەكان بىرپىتە لە ۹۹%، ھەرۇھا تا ئىستا كاركردن
تيايدا بەردەوامە، ھەفتانە لىژنەى تايبەتمەندى
بەرپوئەبەرايەتى سەردانى پرۆژەكە دەكات و لە وردەكارى
و چۆنپەتى پرۆژەكە دەكۆلپتەو مانگانەش لە رېگەى

سیمیناری پالیشتیکردنی نویسنگه‌ی UNDP له سلیمانی - عیراق



له پهنایکی ئەم کۆبوونه‌وه‌یه‌دا باسی له رۆلی ئیستاو داهاووی ریکخراوی UNDP کرد له پهره‌پیدانی دام و ده‌زگا و که‌سییه‌کان له ههریمی کوردستان، چه‌ند پيشنیاړیکی کاری داهاووشی خسته‌روو که خویان له نه‌وله‌ویاته‌کانی حکومه‌تی ههریمی کوردستان ده‌بیننه‌وه له روانگه‌ی تیروانینه‌کانی دیدگای ۲۰۲۰.

له ته‌وه‌ریکی تر‌دا باس له‌وه کرا که هه‌ماه‌ه‌نگی کاریگه‌ر له‌گه‌ل لایه‌نه نیشتیما‌نیه‌کان بنه‌مایه‌کی سه‌ره‌کییه بۆ سه‌ره‌کو‌تی گشتی، نه‌وه‌ی گرنگه که لایه‌نی نیشتیما‌نی هاوکارمان بن له درخستنی شاره‌زایی و چاودێری خویان له کارکردن له‌گه‌ل UNDP.

به‌ریز (حیدر مصطفی) به‌رپوه‌به‌ری گشتی هاوکاری و هه‌ماه‌ه‌نگی پهره‌پیدان به‌شداریکرد له‌گه‌ل تیمی UNDP له عیراق له شاری سلیمانی له (۱۷ - ۱۸) ی ئایاری ۲۰۱۵.

له‌م کۆبوونه‌وه‌یدا چه‌ند ته‌وه‌ریکی فراوانی کیشه‌کان گه‌فتو‌گو‌یان له باره‌وه کرا، که گرنگ بوون به‌لای نویسنگه‌ی UNDP - عیراق، له‌وانه کاره هه‌نووکه‌بییه‌کان و نه‌وه‌ی گه‌شه‌سهندانه‌ی که به‌ خیرایی رووده‌ده‌ن و، هه‌روه‌ها نه‌وه‌ی به‌ر په‌ستانه‌ی که دینه به‌رده‌م هه‌وله‌کانی حکومه‌ت بۆ دووباره بنیاتنانه‌وه و سه‌قامگیری.

به‌ریز به‌رپوه‌به‌ری گشتی هاوکاری و هه‌ماه‌ه‌نگی پهره‌پیدان،

وۆرکشۆپی پرۆفایله‌ر که له‌لایه‌ن (GIZ) ئە‌نجام‌درا

وه‌زارتی په‌روه‌رده، وه‌زارتی کارو کاروباری کۆمه‌لایه‌تی).
◊ وۆرکشۆپی یه‌که‌م: له ریکه‌وتی (۹-۱۱)/۴/۲۰۱۵
ئه‌نجام‌درا که تیا‌یدا به‌ شیوازیکی پراکتیکیانه کار له‌سه‌ر پرۆفایلینگ و جوۆری تیسته‌کانی و چۆنیه‌تی راگه‌یاندن‌ی ده‌رنه‌نجامه‌کان کرا.

◊ وۆرکشۆپی دووهم : له ریکه‌وتی (۲۶-۲۸)/۴/۲۰۱۵
ئه‌نجام‌درا، که تیا‌یدا باس له ئه‌نجامه‌کانی پرۆفایلینگ کرا، هه‌روه‌ها به‌ شیوه‌یه‌کی سه‌ره‌کی باس له چۆنیه‌تی به‌رپوه‌بردنی پرۆسه‌ی پرۆفایلینگ کرا.

ئاژانسی (GIZ) به‌ هاوکاری له‌گه‌ل به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی هاوکاری و هه‌ماه‌ه‌نگی پهره‌پیدان له‌وه‌زارتی پلاندانان، هه‌لسا به‌ ئه‌نجام‌دانی دوو وۆرکشۆپ سه‌بارته به‌ (پرۆفایله‌ر) له زانکۆی پۆلی ته‌کنیکی هه‌ولێر.

ئاماده‌بووانی وۆرکشۆپه‌که بریتی بوون له (وه‌زارتی پلاندانان، وه‌زارتی خویندن‌ی بال‌ا- زانکۆی پۆلی ته‌کنیکی،

چالاکیه‌کانی دیکه‌ی به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی پهره‌پیدان

به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی وزارت‌ی ناوبراو و ئازانسی هاوکاری نیوده‌وله‌تی ژاپۆنی و ریکخراوی UNDP.

◊ کۆبوونه‌وه له‌گه‌ڵ چه‌ند دامه‌زراره‌یه‌کی حکومه‌تی ههریمی کوردستان به‌مه‌به‌ستی ده‌ست‌نیشان‌کردنی پیداو‌یستی‌یان له‌هه‌ردوو بواری " Individual Technical Cooperation " و " Training Project " بۆ ئازانسی هاوکاری نیوده‌وله‌تی ژاپۆنی و شیکردنه‌وه‌ی رینۆینی کردنیان له‌ سه‌ر چۆنیه‌تی ئاماده‌کردن و پرکردنه‌وه‌ی فۆرمی تایبته‌ت به‌ هه‌ردوو بواری.

ئهم خوولانه‌ی له‌ ماوه‌ی (۳) مانگی رابردوو ئه‌نجام دراوه بریتین له‌مانه‌:

دامه‌زراره	ژ. به‌شداربووان	ئازانسی	شوینی خول	ماوه‌ی خول
وزارت‌ی کاره‌با	(۵) فه‌رمانبه‌ر	جایکا	مصر	پۆژ (۱۹)
وزارت‌ی کاره‌با	(۴) فه‌رمانبه‌ر	جایکا	مصر	پۆژ (۱۲)
وزارت‌ی شاره‌وانی و گه‌شت و گوزار	(۲) فه‌رمانبه‌ر	جایکا	ژاپۆن	پۆژ (۱۴)
وزارت‌ی ته‌ندروستی	(۱) فه‌رمانبه‌ر	جایکا	ژاپۆن	پۆژ (۵۵)
وزارت‌ی په‌روه‌رده	(۲) فه‌رمانبه‌ر	جایکا	ژاپۆن	پۆژ (۴۱)
(۱۲) دامه‌زراره سوودمه‌ند بوون	(۱۹) فه‌رمانبه‌ر	کۆیکا	کۆریا	پۆژ (۱۴)

ژماره‌ی به‌شداربووان له‌خولی جیا‌جیا له‌ هه‌رزوی ۲ی سالی ۲۰۱۵



◊ ئه‌نجامدانی یه‌که‌م کۆبوونه‌وه‌ی چاودێری پرۆژه‌کانی هاوکاری پهره‌پیدانی فه‌رمی سه‌ر قه‌رزى ژاپۆنی له ههریمی کوردستان 1st Monitoring Meeting on Japanese ODA Loan Projects in Kurdistan Region" که له ژێر چاودێری و به‌شداریکردنی به‌ریز و مزیری پلاندانان و گشت دامه‌زراره په‌یوه‌ندیداره‌کان که له خواره‌وه ئامانه‌یان پیکراوه ئه‌نجامدرا:

⇒ وزارت‌ی پلاندانان

⇒ وزارت‌ی کاره‌با

⇒ وزارت‌ی شاره‌وانی و گه‌شت و گوزار

⇒ وزارت‌ی کشتوکاڵ و سه‌رچاوه‌کانی ئاو

⇒ ئازانسی هاوکاری نیوده‌وله‌تی ژاپۆنی

⇒ ریکخراوی UNDP

◊ کۆبوونه‌وه له‌گه‌ڵ ئازانسی ژاپۆنی له‌سه‌ر ئاماده‌کاریه‌کانی سه‌ردانی سه‌رۆکی ئازانسی ناوبراو و کۆبوونه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ به‌ریز سه‌رۆکی حکومه‌تی ههریمی کوردستان.

◊ به‌شداریکردن و نوینه‌رایه‌تی کردنی وزارت‌ی پلاندانان له "Workshop for Project Management and Performance Evaluation" ۲۰۱۵ تایبته‌ت به‌ پرۆژه‌کانی سه‌ر قه‌رزى ژاپۆنی له ههریمی کوردستان و عیراق له ولاتی تورکیا که له لایه‌ن ریکخراوی UNDP به‌ریوه‌چوو.

◊ نوینه‌رایه‌تی کردنی وزارت‌ی پلاندانان له مه‌راسیمی واژۆکردنی گرێبه‌ستی جیبه‌جیبه‌کردنی به‌شی دووه‌می پرۆژه‌ی ویستگه‌ی هایدروپاوه‌ری دیره‌لوک "IQ-P10 Package II" – که له‌سه‌ر قه‌رزى ژاپۆنی باربو ده‌کریت، له نیوان وزارت‌ی کاره‌با و هه‌ردوو کۆمپانیای فاراب و بۆلاند پایا له وزارت‌ی کاره‌با، به ئاماده‌بوونی به‌ریزان و مزیری کاره‌با و جیگری و مزیرو راویژکاران و

جىبە جىگىردى قۇناغەكانى پىرۇسەى تۆمارى گىشكىرى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان

پىرۇژەى تۆمارى گىشكىرى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان

قۇناغى دوومى پىرۇژەى تۆمارى گىشكىرى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۶/۱ تاكو ۲۰۱۵/۶/۶ خولىكى (۵) رۆژى بۇ راھىنانى سەرپەرشتىاران و راھىنەرانى پىرۇسەكە دەستىپىكىرد. ژمارەى ئەو سەرپەرشتىارو راھىنەرانە (۱۳۹) كەس بوون بۇ ھەر سى پارىژگا(ھەولېر، دھوك، سلىمانى).

لە رېكەوتى (۲۰۱۵/۶/۷) تەواوكەرى قۇناغى دوومى پىرۇژەكە دەستىپىكىرد، كە برىتتە لە خولى مەشق بۇ سەرۆك تىمەكان، لە تىمەكانى كارى مەيدانى، ئەوانىش كە ژمارەيان (۶۱۱) سەرۆك تىمەو، لە ۱۶ ھۆلى راھىنان لە ھەموو ناوچەكانى ھەرىمى كوردستان بەم شىوئە:

لە ھەولېر (۵) ھۆل، دھوك (۶) ھۆل، سلىمانى (۲) ھۆل، گەرميان (۱) ھۆل، راپەرىن (۱) ھۆل، سوران (۱) ھۆل . ماوئى ئەم مەشقە بەردەوام بوو تاووكو (۲۰۱۵/۶/۸).

لەم خولەدا مەشق بە سەرۆك تىمەكان كراو شىرۆقەى فۆرمى ئاوارەكان و فۆرمى نوپىكردنەوئى گىشتى بۇخىزانى ئاوارە عىراقىيەكان لە مەيدان و لەسەر چۆنىەتى پىرۇكردنەوئى فۆرم لەگەل خىزانە ئاوارەكاندا كراو، ھەرورەھا چۆنىەتى بەدواداچوون و رېكخستنى كارەكانى مەيدانى.

رووپىوى ئەزموونى تايبەت بە پىرۇسەى تۆمارى گىشكىرى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان

لە ھەفتەى كۆتايى مانگى ئادار و سەرەتاي مانگى نىسان كارى مەيدانى رووپىوى ئەزموونى تايبەت بە پىرۇسەكە ئەنجام درا. ئەم پىرۇسەيە بە چەند قۇناغىكدا تىپەرى كە برىتى بوون لە: ئامادەكارى، راھىنان - بۇ ماوئى سى رۆژ، نوپىكردنەوئە - بۇ ماوئى دوو رۆژ، تۆماركردن - بۇ ماوئى سى رۆژ، وردىبىنىكىردى فۆرمەكان - بۇ ماوئى دوو رۆژ، داگرتنى داتاكان و شىكىردنەوئەيان - بۇ ماوئى پىنج رۆژ. دواتر ئەنجامەكانى پىرۇسە ئەزمونىيەكە لە راپۆرتىكدا بە شىوئەى شىاو و بە وردى خراڭە روو و كران بە بنەماى سەرەكى بۇ قۇناغى نوپىكردنەوئە كە لە كۆتايى مانگى ئايار خولەكانى راھىنانى قۇناغەكە دەستىيانىپىكىرد و كارى مەيدانى قۇناغەكەش لە ناومرپاستى مانگى حوزەيران كۆتايى پىھات. ئەنجامەكانى قۇناغى نوپىكردنەوئى پىرۇسەكە برىيارە لە سەرەتاي مانگى تەمووز و دوای كۆبوونەوئە لەگەل لىژنەى تەكنىكى، ژوورى عەمەلىيات و ھەرورەھا لىژنەى بالاي پىرۇسەكە رابگەيندىرئىن.

لە ئىستادا ئامادەكارى دەگىرت بۇ داگرتنى داتاكانى تۆمارى نوپىكردنەوئى چوارچىوئەى خىزانە ئاوارەكان و ھەرورەھا رېكخستنى تىمەكانى كارى مەيدانى لە قۇناغى تۆماركردندا.



واژۆکردنی یاداشتی هاوکاری و لیک تیگه‌یشتن له باره‌ی پروژه‌ی تۆماری گشتگیری ئاواره‌کان

له رێکه‌وتی ۲۰۱۵/۶/۱۰ ده‌سته‌ی ئاماری هه‌ریمی کوردستان له رێگای به رێوه‌به‌رایه‌تیه‌کانی ئامار له هه‌ریم، ده‌ستیکرد به جیبه‌ جیکردنی کاری مه‌یدانی نوێکردنه‌وه‌ی چوارچێوه‌ی کارکردنی بژمیر، له پروژه‌ی تۆماری گشتگیری ئاواره‌کان له هه‌ریمی کوردستان.

نزیکه‌ی (۶۷۰) بژمیر چوونه مه‌یدان له هه‌موو شارو شاروچکه‌کان، به هاوکاری ده‌زگاکانی حکومه‌ت بۆ تۆمارکردنی خه‌یزانه ئاواره‌کان بۆماوه‌ی (۸) رۆژ.

جیگای ئاماژه‌ پیکردنه‌ ئهم پروژه‌یه جیبه جیده‌کری له‌سه‌ر راسپاردی سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی به‌ریز، به پێی بریاریان ژماره ۱۴ له ۲۰۱۴/۸/۱۷ و، له ژیر چاودێری به‌ریز وه‌زیری پلاندانانی حکومه‌تی هه‌ریم.

کۆتایی هاتنی قۆناعی نوێکردنه‌وه‌ی چوارچێوه‌ی خه‌یزانه ئاواره‌کان

له درێژه‌ی کاره‌کانی تایبته‌ به پروژه‌ی تۆماری گشتگیری ئاواره‌کان له هه‌ریمی کوردستان، قۆناعی دووه‌می پروژه‌که واته نوێکردنه‌وه‌ی چوارچێوه‌ی فۆرمی خه‌یزانه ئاواره‌کان که بۆماوه‌ی ۸ رۆژ به‌رده‌وام بوو، له گشت ناوچه‌کانی هه‌ریمی کوردستان، که له به‌رواری ۲۰۱۵/۶/۱۰ تا‌کو ۲۰۱۵/۶/۱۸ به سه‌رکه‌وتویی کۆتایی هات.

ئهم پرۆسه‌یه له لایه‌ن به‌رپوه به‌رایه‌تیه‌کانی ئامار له پارێزگاوه ئیداره‌کانی هه‌ریم به‌رپوه چوو، کاره مه‌یدانیه‌کانیش به هه‌ماهه‌نگی و سه‌ره‌پرشتی تیمی سه‌ره‌پرشتی ناوه‌ندی له ده‌سته‌ی ئامارو، به هاوکاری ده‌زگاکانی حکومه‌تی هه‌ریم به شێوه‌یه‌کی رێک و پێک وگونجاو به کۆتاهات.



له‌رێکه‌وتی (۲۰۱۵/۶/۷)، به ئاماده‌بوونی سه‌رۆکی ده‌سته‌ی ئاماری هه‌ریم و لێپرسراوی نووسینگه‌ی رێکخراوی نیوده‌وله‌تی کۆچ له هه‌ریمی کوردستان یاداشتیکی هاوکاری و لیک تیگه‌یشتن له نیوان ده‌سته‌ی ئاماری هه‌ریم و رێکخراوی نیوده‌وله‌تی کۆچ (IOM) واژۆ کرا.

ئهم یاداشتمه‌یه په‌یوه‌سته به شێوازی هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی هه‌ردوو لایه‌ن که ئه‌رك و به‌رپرسیاره‌تییه‌کانیان له پرۆسه‌ی تۆماری گشتگیری ئاواره‌کان له خۆ ده‌گریت.

ده‌ستپیکردنی کاری مه‌یدانی قۆناعی نوێکردنه‌وه‌ی چوارچێوه‌ی خه‌یزانه ئاواره‌کان



واژۆکردنی یاداشتیکی هاوکاری و لیک تیگه یشتن



ژماره پان ۳ فهرمانبهر بوو بهشدار بوون له م وۆرکشۆپه له بهرواری (۱۲-۱۵)/۶/۲۰۱۵.

چاکسازی سیسته می ئاماری له کهرتی گشتی

خولی بیانات وصفیه - Meta Data

دهسته ئاماری ههریم هه ئسا به کردنه وهی دووهمین خول دهرباری سیسته می چاکسازی ئامار، (بیانات وصفیه) ش یه کیکه له بابته گرنه کانی سیسته می چاکسازی ئامار، له م خوله دا باس له چۆنیه تی به کاره یان و، چۆنیه تی کارکردن له سهر ئه و کارانه ی که له ماوه ی خولی یه که م تا کو ئیستا نه جامدراون. ئه م خوله له لایه ن شاره زای فه له ستینی (سفیان ابو حرب) ده و تراپه وه بو فه رمانبه رانی دهسته که له بهرواری ۲۰۱۵/۴/۱۹ ده ستی پی کرد بو ماوه ی (۵) رۆژ به رده وام بوو.

کرده نه وه ی خولی بلا و کردنه وه

له میانه ی به رده وای له به رنامه ی چاکسازی له سیسته می ئاماری له عیراق و دهسته ی ئاماری ههریم، که به هاوکاری ریکخراوی سندوقی نه ته وه یه گگرتوه کان بو دانیشته وان UNFPA United Nations Population Fund، بو فه رمانبه رانی دهسته ی ئامار خولیکی تایبه ت به بلا و کردنه وه له دیوانی دهسته له لایه ن شاره زایه ک به رپوه چوو، ئه م خوله له بهرواری ۲۰۱۵/۵/۳۱ ده ستی پی کرد، وه بو ماوه ی ۵ رۆژ به رده وام بوو، که باسی چۆنیه تی ستانداردی بلا و کراوه کان و چۆنیه تی دهرکردنی هه والی رۆژنامه وانی کرا بو مه به ستی با شترکردنی کاره کانی دهسته ی ئاماری ههریمی کوردستان.

له ریکه وتی ۲۰۱۵/۶/۱۸ له نوسه ی نه گه ی به رپز سه ره وکی دهسته ی ئاماری ههریمی کوردستان، گریبه ست و یاداشتی لیک تیگه یشتن له نیوان دهسته ی ئاماری ههریمی کوردستان و کۆمیسۆنی بالای په نابهرانی سهر به نه ته وه یه گگرتوه کان واژۆ کرا.

ئه م یاداشتی لیک تیگه یشتنه په یوه ندیاره به رپخستنی ئه و هاوکاریه ی که رپخراوی ناوبراو له رووی ماددی و ته کنیکیه وه پشکه شی ده کات بو دهسته ی ئاماری ههریمی کوردستان سه باره ت به پرۆژه ی گشتگیری ئاواره کان له ههریمی کوردستان. جیگای ئماژه پیکردنه، ئه م ریکه وتنه دوای واژۆکردنی دوو ریکه وتنی تر دیت له گه ل رپخراوی نیوده و له تی کۆچ و رپخراوی نه ته وه یه گگرتوه کان بو دانیشته وان.

به شداریکردن له وۆرکشۆپی Data Management له ولاتی لوبنان

به مه به ستی به شداریکردنی وۆرکشۆپی Data Management له ولاتی لوبنان، تیمی دهسته ی ئامار له گه ل تیمی ده زگای ناوه ندی ئاماری عیراق، به شدار بوون له وۆرکشۆپی بانکی نیوده و له تی به مه به ستی نه جامدانی رووی پیویکی تری هاوشیوه ی رووی پیوی کۆمه لایه تی وئابووری خیزان (IHSES)، که به نیازن له سالی ۲۰۱۶ نه جامی بدن، هاوشیوه ی خوله کانی رابروو که له سالی ۲۰۰۷ و ۲۰۱۲ نه جامدراون. وه ئاماده کردنی پرۆگرامی تۆمارکردنی زانیاری، تیمی دهسته ی ئامار که

هه مان مه بهست كه دهستهی ئاماری ههریم به هاوكاری و وزارتتسی كشتوكال و سه رچاوه كانی ئاو له گه ل دهزگای ناوهندی ئامار له بهغدا له سالی ۲۰۰۴ ده ریکردبوو.

دهرچوونی راپورتی کیلگه کانی په له وهر له ههریمی کوردستان ۲۰۱۳ بهشی ئاماری كشتوكالی له مانگی نیسانی ۲۰۱۵، دوایین راپورتی خوی سه بارهت به کیلگه کانی په له وهر له ههریمی کوردستان ده رکرد. ئه م راپورته دواي راپورتیکی تر دیت بو

نرخه به کاربه ر له سه ر ئاستی ههریمی کوردستان و پارێزگاکان بو مانگی نیسانی ۲۰۱۵
CPI FOR KURDISTAN REGION FOR APRIL - 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۴.۱	۱۷۳.۴	۱۴۸.۵	۱۷۶.۹	خواردن و خوارده مهنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خوارده مهنیه کحولیه کان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۵.۹	۱۴۰.۱	۱۳۰.۹	۱۶۶.۴	جل و بهرگ و پینلاو
Housing, Water, Electricity	۹۹.۵	۹۸.۴	۹۷.۷	۱۰۲.۱	کرئی خانوو ئاو و کارهبا و سوتهمهنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۸.۹	۱۳۰.۲	۱۱۹.۵	۱۳۹.۰	پیداو یستیه کانی ناو مال و جاککردنه وه
Health	۲۲۷.۲	۱۵۸.۰	۲۳۷.۸	۲۵۳.۸	تهندروستی
Transportation	۱۰۶.۹	۹۵.۲	۱۳۰.۰	۸۷.۰	گواسته وه
Communications	۷۶.۸	۹۸.۸	۶۷.۲	۷۵.۶	په یوهندی
Recreation and Culture	۹۴.۴	۱۰۰.۰	۸۸.۹	۹۷.۵	رۆشه نیری
Education	۲۴۹.۲	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۰۷.۱	په روه رده
Restaurants	۱۶۴.۸	۱۲۷.۱	۱۶۰.۱	۱۹۱.۲	چیشته خانه کان
Miscellaneous Services and	۱۵۹.۰	۱۶۶.۳	۱۵۳.۷	۱۶۱.۰	که رسته و خزمهت گوزارییه جۆراو جۆرمکان
General Index Number	۱۵۰.۷	۱۴۶.۲	۱۴۱.۰	۱۶۴.۶	تیکرای گشتی

نرخه به کاربه ر له سه ر ئاستی ههریمی کوردستان و پارێزگاکان بو مانگی نیاری ۲۰۱۵
CPI FOR KURDISTAN REGION FOR MAY- 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۵.۲	۱۷۸.۳	۱۵۰.۷	۱۷۴.۶	خواردن و خوارده مهنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خوارده مهنیه کحولیه کان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۵.۱	۱۳۷.۶	۱۳۰.۹	۱۶۵.۷	جل و بهرگ و پینلاو
Housing, Water, Electricity	۹۷.۱	۸۴.۵	۹۸.۸	۱۰۲.۱	کرئی خانوو ئاو و کارهبا و سوتهمهنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۸.۹	۱۳۰.۲	۱۱۹.۵	۱۳۹.۰	پیداو یستیه کانی ناو مال و جاککردنه وه
Health	۲۲۷.۳	۱۵۸.۵	۲۳۷.۸	۲۵۳.۸	تهندروستی
Transportation	۱۰۶.۸	۹۵.۲	۱۳۰.۰	۸۶.۷	گواسته وه
Communications	۷۶.۸	۹۸.۸	۶۷.۲	۷۵.۶	په یوهندی
Recreation and Culture	۹۴.۴	۱۰۰.۰	۸۸.۹	۹۷.۵	رۆشه نیری
Education	۲۴۹.۲	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۰۷.۱	په روه رده
Restaurants	۱۶۴.۸	۱۲۷.۱	۱۶۰.۱	۱۹۱.۲	چیشته خانه کان
Miscellaneous Services and	۱۶۱.۴	۱۶۷.۱	۱۵۷.۶	۱۶۲.۶	که رسته و خزمهت گوزارییه جۆراو جۆرمکان
General Index Number	۱۵۱.۱	۱۴۷.۳	۱۴۱.۶	۱۶۴.۰	تیکرای گشتی

كارو چالاكويه كانى وه زاره تى پلاندانان
وه رزى سييه م

(ته موز - ئاب - ئه يلول)

٢٠١٥



وہزیری پلانندانان و مانگی سووری کویتی ھاوکاریکردنی ئاوارہکان له ھەریمی کوردستان تاوتویدہکەن

خۆراک و دەرمان و پەرورده و پەناگە لەخۆدەگریت، و لە ئیستادا دابەشکردنی خۆراک دەستی پیکردووہ وەک راگەیاندنیک بۆ دەستپیکردنی ھەلمەتی بەھاناھاتنی ئاوارەکان لەلایەن وڵاتی کویت. لەلایەن خۆیەوہ وەزیری پلانندانان ستایشی حکومەت و گەلی کویتی کرد بۆ ئەم ھەلۆیستە مرۆییە بەرزە کە لە ئیستادا زۆر پیویستە بۆ درێژدان بە دابینکردنی خزمەتگوزاری و پێداویستیەکانی ئاوارەکان.

لە کۆتاییدا وەزیری پلانندانان جەختی لەسەر ئامادەباشی حکومەتی ھەریم و وزارتہی پلانندانان کردوہ بۆ ھەر ھەماھەنگی و پشتگیریەک کە بپیتە مایە ئاسانکاریکردنی گەیانندی ھاوکارییەکان.

لە ۲۰۱۵/۷/۶، د. عەل سندی وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، پیشوازی لە د. عومەر کندەری، کونسولی گشتی کویت لە ھەولێر، و ئەنوەر ھەسای، جیگری سەرۆکی پیکخراوی مانگی سووری کویتی، و شاندى پیاوہریان کرد.

لە کۆبونەوہیەکدا باس لە میکانیزمی ھاوکاریکردنی ئاوارەکانی لە ھەریمی کوردستان کرا لەلایەن پیکخراوی ناوبراو، کە لە میانەى ئەو کۆمەکە دیت کە حکومەتی کویت پیشکەشی کرد بۆ ئاوارەکانی ھەریمی کوردستان و عیراق بە بری ۲۰۰ ملیۆن دۆلار و پیکخراوی مانگی سووری کویتی سەرپەرشتی و جیبەجیبی دەکات.

بەپیی پلانەکانی مانگی سوور ھاوکارییەکان بوارەکانی

وہزیری پلانندانان و بالویزی ئەلمانیا لە عیراق رەوشی ئیستای ناوچەکە تاوتویدەکەن



لەم میانەدا وەزیری پلانندانان باسی لە گرنگی بەدەنگەوہاتن و ھاوکاری کۆمەڵگای نیۆدەولەتی کرد چونکە پێداویستیەکانی ئاوارەکان پۆژ بە پۆژ لە زیادبووندا یە لە کاتی کدا ھەریمی کوردستان زیاتر لە توانای خۆی لە ھەولێ بەردەوامی پووبەرپووبوونەوہی ئەم قەیرانە دا یە.

لەلایەن خۆیەوہ، بالویزی ئەلمانیا رایگەیاندا کە لە نزیکەوہ ناگاداری ئەم ھەلومەرجەن و ستایشی پۆلی حکومەت و خەلگی ھەریمی کوردستانی کرد لە بەرامبەر ئەم ھەلۆیستە مۆییە بی وینانە ی نیشانی جیھانیاندا لەم بارە یەوہ، ھەرودھا ھاوکاری و پشتگیری ولاتەکە ی بوو ھەریمی کوردستان لە بواری جۆراوجۆردا دووپاتکردهوہ.

لە ۲۸/۷/۲۰۱۵، د. علی سندی وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان، پێشوازی لە ئاکھارد برپۆزە، کونسوڵی گشتی کۆماری ئەلمانیا لە عیراق، و ئیکە ھیندریک، کونسوڵی ئەلمانیا لە ھەولێر بە وەکالەت، و شاندى یاوہری کرد. لە کۆبوونەوہیە کدا باس لە دوایین پێشھاتەکانی ناوچەکە بە گشتی و ھەریمی کوردستان و عیراق بە تاییبەتی کرا، و تیشک خرایە سەر رەوشی ئاوارە و پەناھەندەکان لە ھەریمی کوردستان و دا بئینکردنی پێداویستیەکانیان، ھەرودھا کاریگەری ئەم بارودۆخە ناھەموارە ی کە لە ئاکامی شەری گروپی تیرۆریستی داعش و ھاتنی بە لیشاوی ئاوارەکان لە ناوچەکانی تری عیراق، و برپینی بەشە بودجە ی ھەریمی کوردستان لەلایەن حکومەتی ناوہندەوہ ھاتۆتە ئاراوہ لەسەر باری ئابووری و کۆمەلایەتی ھەریمی کوردستان.

وہزیری پلانندانان و بہرنامہی خوراک جیہانی رہوشی ناسایشی خوراک بۆ ناوارہکان تاوتویدہکن

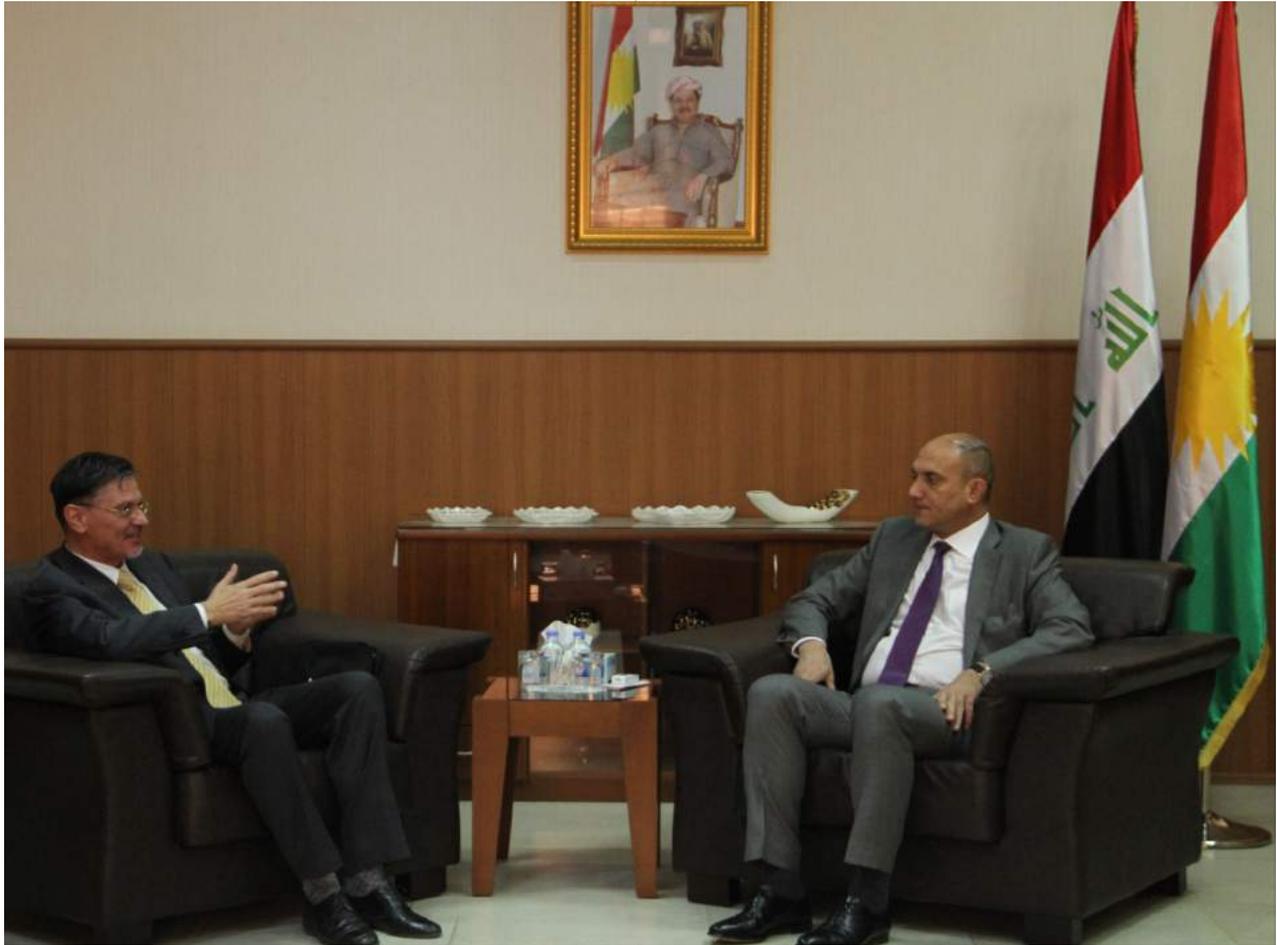
سہرانسہری عیراق. وہزیری پلانندانان جہختی کردہوہ کہ پیویستہ کۆمہلگای نیودہولہتی رۆلی زیاتر بگیریت بۆ کۆمہکردنی ئەم بہرنامانہ کہ رەنگہ وەستانی کارەساتی مرۆیی لیبکەویتەوہ. لە تەوہرێکی تردا باس لە پڕۆسەیی تۆمارکردنی گشتگیری ناوارہکان لە ہەریمی کوردستان کرا و بۆ ئەم مەبەستہ وەزیری پلانندانان داواي کرد کہ ہەماہەنگی زیاتر لە نیوان ریکخراوی ناوبراو و دەستہی ناماری ہەریمی کوردستان ہەبیت کہ لایەنی جیبہجیکاری پڕۆسەیی تۆمارکردنہکەبہ، ئەمەش بۆ باشتر بہرپۆہچوونی کارەکانی پڕۆسەکە.

لە ۲۰۱۵/۸/۱۱، د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی ہەریمی کوردستان، پيشوازی لە خاتوو جەین پیرس، بەرپۆہبەری بہرنامہی خوراک نیودہولہتی (WFP) سەر بہنەتەوہ یەگرتووہکان لە عیراق و شاندى یاوہری کرد.

لە کۆبوونہوہیہکدا باس لە پلانہکانی ریکخراوی ناوبراو کرا و بۆ داہینکردنی خوراک و دەستہبەرکردنی ناسایشی خوراک بۆ ناوارہکان لە ہەریمی کوردستان. ہەرودہا باس لە کەمی بودجہی پیویست کرا بۆ ئەم بہرنامہیہ کہ رەنگہ ببیتہ ہۆی وەستانی لە ماوہی چەند مانگی داہاتوودا لە



وہزیری پلاننانان و بہرپرسی UNHCR لہ عیراق رہوشی ناوارہکانی ہہریم تاتویدہکن



ہاوکاری دارایی بؤ ناوارہ و پہنابہرہکان کہ بہ نیازن بہسہر ہہر خیزانیکی دہرہوہی کہمپہکان دابہش بکن۔ لہم بارہیہوہ وہزیری پلاننانان ستایشی ئہم ہہنگاوہی کردو داوای ہاوکاری زیاتری کرد لہ بہر گہورہیی قہبارہی پیداوہستیہکانیان کہ رۆژ بہ رۆژ لہ زیادبووندایہ بہہوہی بہردہوامی ہاتنیان بؤ ہہریمی کوردستان، ہہرہوہا ہہردوو لایہن جہختیان لہسہر پتہوکردنی ہاوکاری و ہماہہنگی نیوانیان کردہوہ بؤ باشتر ریکخستنی کارو چالاکیہکانیان۔

لہ ۲۰۱۵/۸/۲۷، د. علی سندی، وہزیری پلاننانانی حکومتی ہہریمی کوردستان، پیشوازی لہ برؤنؤ جیدؤ، بہرپرسی کؤمسیؤنی بالای پہنابہرانی سہر بہ نہتہوہیہگرتوہکان (UNHCR) لہ عیراق، و جوزیف بہرپرسی کؤمسیؤنی ناوبراو لہ ہہولیر، و شاندى یاوریان کرد۔

لہ کؤبوونہوہیہکدا باس لہ دواہین رہوشی ناوارہکانی ناوخوی و پہنابہرہ سورہکانی لہ ہہریمی کوردستان دان کرا و، ریکخراوی ناوبراو پلانی دارشتوہ بؤ پیشکہشکردنی

لە بیست و پینجەمین کۆنفراسى نیۆدەولەتى سالانەى ھەرىمى مالۆپۆلسکا لە پۆلەندا وەزیری پلاندانانى ھەرىمى کوردستان و جیگرى سەرۆكى ھەرىمى مالۆپۆلسکا باس لە قارەمانیەتى و بەبەردى پینشمەرگەى کوردستان دەکەن



واژۆ کرد بە مەبەستى ھاوکارى و ئالوگۆرکردنى ئەزموون لە بوارى جیاجیادا. لەلایەكى ترهه، ھەر لە میانەى ئەم کۆنفراسە، وەزیری پلاندانان بەشداری کرد لە رپۆرەسمى

کردنەوى پيشانگایەكى فۆتۆگرافى تايبەت بە نمایشکردنى خەباتى پيشمەرگە ھەر لە ساتى ۱۹۶۱ تاكو ۲۰۱۵ و ھەروەھا چالاکىەكى تايبەت بە فۆلكلۆرى كوردى كە لە لایەن نوینەرایەتى حكومەتى ھەرىمى كوردستان لە پۆلەندا سازكران. رۆژى ۲۰۱۵/۹/۱۰، وەزیری پلاندانان بەشداری کرد لە پانەلیك لەژێر ناوینشانى (ستراتیژیەتى وەبەرھێنان لە ژێرخان) كە تیايدا سەرنجیكى زۆرى خستە سەر بارودۆخى ھەرىمى كوردستان و ئەو قەیرانە داراییەى دووچارى ھاتوو، و رایگەیاندا كە بوونى كەم و كورپى لە ژێرخانى ھەرىمى كوردستان كارىگەرى تەواوى ھەيە لەسەر ئەوروپا، چونكە ئاوارە و پەنابەران ناچارەكەت روو لە ئەوروپا بکەن. بۆیە پێویستە ئەم ستراتىجیەتەى وەبەرھێنان لە ژێرخانى ئەوروپا دووبارە پیناسە بكریتەووە كە ناوچەكانى دەرەوى ئەوروپاش بگريتهخۆ. ھەرىمى كوردستان شانەشانى پالپشتى سیاسى و سەربازى، پێویستە لە رووى ئابووریەو ھەش پالپشتى بكریت، و بانگھێشتى وڵاتانى ئەوروپای کرد كە بپن لە كوردستان وەبەرھێنان لە پرۆژەكانى ژێرخان بكەن. ھەروەھا لەماوەى كۆرپەندەكەدا، چەند دیداریكى لەگەڵ چەند وەزیر و پەرلەمانتار و بالۆیز و كەسایەتى سیاسى و ئابوورى لە وڵاتانى ئەوروپى ئەنجامدا، و لەژمارەيك پانیلى دیکەشدا ئامادەبوو.

رۆژى ۲۰۱۵ /۹/۹، د. علی سەدى، وەزیری پلاندانانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، وەك نوینەرى سەرۆكى حكومەتى ھەرىمى كوردستان كە لەلایەن سەرۆكى ھەرىمى مالۆپۆلسكا سەر بە

كۆمارى پۆلەندا بانگھێشت كرابوو، بەشداری لە بیست و پینجەمین كۆنفراسى نیۆدەولەتى سالانەى ھەرىمى مالۆپۆلسكا کرد، كە لە شارى كرىنيسا لەماوەى نیوان (۸-۱۰) /۹/۲۰۱۵ بەرپۆەچوو. لە میانەى كۆنفراسەكەدا كە تیايدا سەرۆكى وڵاتانى پۆلەندا و كرواتیا و مەكدۆنیا و ژمارەيەكى زۆرى وەزیر و پەرلەمانتار و بالۆیز و كونسول و كەسانى خاوەن برپار و خاوەنكاران و ھتد لە وڵاتانى جۆراوجۆر بەشداریبوون، وەزیری پلاندانان لەلایەن فۆیچيخ كۆزاك، جیگرى سەرۆكى ھەرىمى ناوبرا، پيشوازی لیكراو لە دیداریكدا باس لە ھەلومەرجى ئیستای جیھان كرا بە تايبەتى شەرى داعش كە ھەرىمى كوردستان رووبەرپووى دەبیتەووە، و باس لە قارەمانیەتى و خۆراگرى ھیزی پيشمەرگەى كوردستان كرا كە بەو پەرى دلیری و ئازایەتى رووبەرپووى دەرەندەترین گروپى تیرۆریستی بۆتەووە و ئەم ئەركەى لە جیاتی ھەموو جیھان گرتۆتە ئەستۆ. ھەروەھا باس لە رەوشى پەنابەران و ئاوارە ناوخۆیەكانى ھەرىمى كوردستان كرا و وەزیری پلاندانان ستایشى رۆلى پۆلەندای کرد بۆ پيشكەشکردنى ھاوکارى مرۆپى بۆ ئاوارە و پەنابەرەكان. لە كۆتایى دیدارەكەدا ھەردوو لایەن جەختیان لەسەر ھاوکارى و ھەماھەنگى بەردەوام كردهووە. شایەنى باسە، ھەرىمى كوردستان و ھەرىمى مالۆپۆلسكا ریکكەوتنیكى ھاوکارى دوولایەنە لە نیوانیاندا

وہزیری پلانندانان و بالویزی نویی ئوسترالیا له عیراق رہوشی ناوچہ کہ تاوتویدہ کەن



کوردستان و بارودۆخی گوزهرانیان کرا. له م بارهیه وه وهزیری پلانندانان رایگه یاند که پیداوستییه کانی ئاواره کان رۆژ له دواى رۆژ له زیادبووندايه له هه موو بواریکدا بۆیه پێویسته کۆمه لگای نیۆده و له تى هه ولى جدی بدات بۆ هاوکاریکردنیا. ههروه ها پێویسته حاله تیکى یاسایى بۆ ئاواره ناوخییه کان بریاربدریت له سهر ناستى جیهان هاوشیوه ی په نابه ران و لایه نیکى تایبه تمه ند لێبهرسراویتیان بگریته نه ستۆ، چونکه ئه م جۆره حاله ته ده بیته مایه ی باشتر رێکخستنى کاروبار و گوزهرانى ئاواره ناوخییه کان.

له ۲۰۱۵/۹/۱۶، د. علی سندی، وهزیری پلانندانانی حکومه تی ههریمی کوردستان، پيشوازی له کریستۆفهر لۆنگمان، بالویزی نویی ئوسترالیا له عیراق، و شاندى یاوهرى کرد. له دیداریکدا باس له هه لومه رجى ناوچه که کرا به تایبه تی شه ری دژ به تیرۆریستانی داعش، و بالویزی ئوسترالیا رۆلى ههریمی کوردستان و هیزی پيشمه رگه ی کوردستانى به رزنرخاند له به رهنگاربوونه وه ی ئه م گروه تیرۆریسته، و رایگه یاند که ولاته که ی به رده وام ده بیته له و هاوپه یمانیه نیۆده و له تیه ی دژی داعش پیکه ینراوه. له لایه کی تره وه باس له لیشاوی ئاواره کانسی ههریمی

وہزیری پلانندانان سہرپہرشتی کۆبوونہوہی لیژنہی تہکنیکی تۆمارکردنی ئاوارہکان دەکات



دەرئەنجامەکانی تاوتوێکرا. شایانی باسە ئامانجی ئەم پرۆسەییە کە وەزارەتی پلانندانانی حکومەتی هەرێمی کوردستان ئەنجامی دەدات بە ھەماھەنگی لەگەڵ لایەنە پەيوەندیدارەکانی تر، تۆمارکردنی سەرجەم ئاوارە ناوخواپییەکانی ناوچەکانی تری عێراقە لە هەرێمی کوردستان بۆ بەدەستھێنانی زانیاری و داتای تەواو لەسەر ئاوارەکان بە مەبەستی زیاتر رێکخستنی کاروبارەکانیان.

لە ۲۰۱۵/۹/۱۷، د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، سەرپەرشتی کۆبوونەوہی لیژنہی تہکنیکی تایبەت بە پرۆسەي گشتگیری تۆمارکردنی ئاوارەکان لە هەرێمی کوردستان کرد.

لە کۆبوونەوہکەدا کە تیایدا نوینەرائی وەزارەت و دام و دەزگا حکومی و رێکخراوہ نیۆدەوڵەتیە پەيوەندیدارەکان نامادەبوون، گفتوگۆ لەسەر داتا کۆکراوہکانی پرۆسەکە کرا کە لە قۆناغی یەکەمی پرۆسەکەدا ئەنجامدراوہ و



وەزىرى پلاندانان بەشدارى لە كۆرپەندى چوارچىۋەى ستراتىژى پاراستنى كۆمەلەيەتى دەكات

ھەرئىمى كوردستان كە بە ھەماھەنگى لە نىۋان حكومەتى ھەرئىم و بانكى نىۋدەولەتى جىبەجىدەكرىت. وەزىرى پلاندانان لە وتارىكدا باسى لە گرىنگى ئەم ستراتىژىە نوئىيە كرىد بۇ باشتركردى گوزەرانى خەلكى ھەرئىمى كوردستان و راشىگەياندا كە ئەمە ھەنگاۋىكە لە چوارچىۋەى ئەو بەرنامە چاكسازىيە كە بەرپىز سەروكى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان پلانى بۇ دارشتوو لە سىكتەرە جىاۋازەكان. شايانى باسە پرۆژەكە ھەرىكە لە بۋارەكانى بىمەى كۆمەلەيەتى و خانەنىشىنى، بازارى كارو تۆرەكانى پاراستنى كۆمەلەيەتى لىخۇ دەگرىت.

لەزىر چاۋدىرى بەرپىز سەروكى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان ، رىزدار نىچىرفان بارزانى، رۆژى ۲۱/۹/۲۰۱۵ كۆرپەندى چوارچىۋەى ستراتىژى پاراستنى كۆمەلەيەتى لە لايەن د.على سىدى ، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان كرايەۋە بە نامادەبوونى بەرپىز محمد قادر ھاۋدىيانى ، وەزىرى كارو كاروۋبارى كۆمەلەيەتى و زياتر لە ۵۰ بەرپىرسى حكومى و نوئىنەرانى دام و دەزگا حكومى و رىكخراۋە نىۋدەولەتىيە پەيوەندىدارەكان و رىكخراۋەكانى كۆمەلگەى مەدەنى. ئەم كۆرپەندە تايبەت بوو بە تاۋتۈيكردى دەرنەنجامەكانى قۇناغى يەكەمى پرۆژەى پاراستنى كۆمەلەيەتى حكومەتى



دەرکردنی دوو بەلگەنامە ستانداردی گریبەستکردن

پلاندانان بە ھەماھەنگی لەگەڵ بانکی نیۆدەولەتی جیبەجیبی دەکات لە ژێر پرۆژەی نوێکردنەوە و پەرەپێدانی سیستمی گریبەستکردن لەھەریمی کوردستان. بەلگەنامەکان بە نووسراویکی وەزارەتی پلاندانان گشتاندنی بۆ کراوە بۆ گشت وەزارەت و پارێزگا و فەرمانگە نەبەستراوەکان بە وەزارەت و یەکییتی و سەندییکاکان لە ھەریمی کوردستان بۆ وەرگرینی راپۆچوونیان لەسەر ناوەرۆکی ئەم بەلگەنامانە، وە بۆ زیاتر روونکردنەوەی ھەندئێ زاراوی نوێی کە لەناوەرۆکی رەشوووسی رینماییهکانی جیبەجیبکردنی گریبەستە گشتیەکان ھاتوووە زیاتر ئاشنابوون بە شیاوێزە نوێکانی ھەئسەنگاندنی تەندەرەکان، بەرپۆھەرایەتی گریبەستە گشتیەکان بەھاوکاری بانکی نیۆدەولەتی ھەئسا بە ئەنجامدانی وۆرکشۆپییکی دوو رۆژی بە بەشداریبوونی (٢٩) فەرمانبەری حکومی.

لێژنەی ناوبراو لە ئیستادا سەرھاتی نووسینی رەشوووسی دوو بەلگەنامە تری بواری گریبەستە گشتیەکان بە ناوی بەلگەنامە ستانداردەکانی کار (Standard Bidding Documents for Works) و چەسپاندنی شیاوی پێشوخەت (Prequalification).

لێژنەی (نوێکردنەوەی سیستمی تەندەرین لە ھەریمی کوردستان) بەسەرپەرشتی وەزارەتی پلاندانان/ بەرپۆھەرایەتی گریبەستە گشتیەکان، وە دواي تەواوکردنی رەشوووسی رینماییهکانی جیبەجیبکردنی گریبەستە گشتیەکان، نووسینی رەشوووسی دوو بەلگەنامە ستانداردی بواری گریبەستە گشتیەکانی تەواوکرد ئەوانیش(بەلگەنامە ستانداردەکانی گریبەستکردن بۆ دابینکردنی کالا – Standard Bidding Document for Goods) و (بەلگەنامە ستانداردەکان بۆ ھەئبژاردنی راپۆچکاران - Standard Bidding Document for Consultancy Services).

وہ لە کۆنفرانسیکی فراواندا لە ریکەوتی ٢٠١٥/٨/٣٠ لە شاری ھەولێر و بە ئامادەبوونی نوینەرانی وەزارەت و پارێزگا و کەرتی تایبەت، دەرکردنی ئەو دوو بەلگەنامانە راگەیاندر.

ئەم دوو بەلگەنامە یە لە میانە ی ئەو کارانە دیت کە وەزارەتی



پۆلینکردنى كۆمپانىياو به ئىندهران

داواكارى (۶) شەش كۆمپانىيا و بە ئىندەرىش بۆ وەرگرتن يان بەرزكردنە وەدى پەلى بۆلېن رەتكراو تەو بە ھۆى ھەبوونى كەم وگورې لە بەلگە نامە پېشكە شكارا وەكان.

جگە لەمانەش بەرپۆبەرايەتى پۆلېنکردنى بە ئىندەران ھەر لە وەرزى سېيەمى ئەمسالدا ھەئساو بە نوپكردنە وەدى ناسنامە پۆلېنکردن بۆ (۱۱۶) كۆمپانىيا و بە ئىندەر، وە داواكارى نوپكردنە وەدى ناسنامە بۆ (۴) ى دىكەى رەتكردۆتەو بە ھۆى ھەبوونى كەم وگورې لە داواكارى بە ئىندەر، وە زۆر پىشتىگىرى ئاراستەى وەزارەت و لايەنەكانى نەبەستراو بە وەزارەت كراو سەبارەت بە كۆمپانىيا و بە ئىندەر.

سەرەپاى ئەم كارانەى سەرەو، پۆژانە كارى ئاسايى خۆى ئەنجام داو بە برىتە لە وەلامدانە وەدى گىشت وەزارەت و لايەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۆشتنى پىشكى ھاوبەشان و دامەزىنەرانى كۆمپانىياكان دواى دىراسەكردنى دۆسىيەكانىيان.

چالاکىيەكانى بەرپۆبەرايەتى پۆلېنکردنى بە ئىندەرەن لە وەرزى سېيەمدا لە كزبوندايە بە ھۆى ئەو قەيرانە دارايىيەى رۆوبەرپووى ھەرىمى كوردستان بوو تەو، بۆيە لېژنەى تۆمار و پۆلېنکردنى بە ئىندەرەن لە سى مانگى وەرزى سېيەمى ئەمسال تەنھا (۳) كۆبوونە وەدى ئاسايى ئەنجامداو، كە تيايدا (۳) كۆمپانىيا و بە ئىندەرى پۆلېنکردو وەدى پەلى پۆلېنى (۳) كۆمپانىيا و بە ئىندەرى ترىشى بەرزكردۆتەو، وە پەلى پۆلېنى (۱) يەك كۆمپانىيا ھەلۆەشاو تەو. لېژنەى پۆلېنکردن لەسەر داواكارى خاوەن كۆمپانىياكان، وە بە ھۆى پېشكە شكاردى كارى ئەنجامدراوى پېويست (۴) چوار ئەندازىيارى ھاوبەش لە دامەزاندنى كۆمپانىياكان دەرھىتاو.

لە لايەكى ترەو لەم ماوئەدا (۱) يەك كۆمپانىيا خراو تە لىستى رەش و (۱) يەك كۆمپانىياش لە لىستى رەش دەرھىتاو. بەمەش كۆى گىشتى كۆمپانىيا و بە ئىندەرەن كە لە ئىستادا لە لىستى رەشان دەكاتە (۵۵).

كارو چالاكىيەكانى دەستەى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى

گونجاو. لە ئامارى تاقىگەى بەرپۆبەرايەتى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى برى جگەرە/ توتنى نىرگەلەى ھاتوو (۱۲۶۲) كارتون دەرچوو، (۷) كارتونى رىگە پىنەدراو بوو. برى ھاتوو توتنى پايپ/ توتنى چىراویش (۱۰) تەنى رىگەپىدراو بوو. لە بەشى سوتەمەنىش (۴۱۹) گونجاو لەگەل (۳۰) نەگونجاو بوو.

لە بەرپۆبەرايەتى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى دەھۆكىش برى مەوادى ھاتوو جگەرە بۆ وەرزى سىيەمى سالى ۲۰۱۵ (۵۲۹۰) تەنى رىگەپىدراو بوو.

لە بىنكەى فرۆگە خانەى نىودەولەتى ھەولپىر برى مەوادى ھاتوو (۶۳۴۰۷۱) كگم لە مەوادى (جوانكارى، كەرسەتى بىناسازى، مەوادى سىارات، مەوادى كارەبا، مەوادى پاككەرەوہ) وە جگەرە بەھەموو جۆرەكانىان، وە (۲۴) نمونەى جگەرە و (۱۰) نمونەى بۆن پشكىنى بۆ كراوہ لە تاقىگەى بىنكەى كۆنترۆلى جۆرى فرۆگە خانە كە دەگونجىت لەگەل تايبەتمەندى عىراقى. پشكىنى جگەرە لە بەرپۆبەرايەتى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر برىتەى لە (۵) دانەى نەگونجاو، و نىرگەلەى (گونجاو) (۷) و جگەرەى كوبيە (سكاير جروت) (۳) دانەى

ناوى مەوادە ھاتووكان (پاككەرەوہ، مەوادى بىناسازى، مەوادى كارەبا، مەوادى چىشتخانە، مەوادى پلاستىكى، يارى مندالان، مەوادى سىارات ..)

برى ھاتوو / دانە		برى ھاتوو / كارتون			برى ھاتوو / تەن			
لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	رىگەپىدراو	لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	رىگەپىدراو	لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	
نىيە	۲۱۵۳۰۹	۲۵۲۳۶۸	نىيە	۸۰۰	۷۴۵۴۱۰۷	۱۲۵	۶۴۱۸۹	۱۳۰۸۷۸۵۳۸

برى كۆكراوى برىوانامەكانى (COTECNA, SGS,B.V, TUV) بۆ مانگى (۷.۶) سالى ۲۰۱۵ لەخستەى خوارەوہ دىبارى كراوہ :

برىوانامەكان	ژمارەى برىوانامەكانى رىگە پىدان	ژمارەى برىوانامەكانى رىگە پىنەدان
B.V	۲۲۸۱	۱۰۶
SGS	۲۴۴۹	۶
TUV	۵۰۶	نىيە
COTECNA	۳۳۱	نىيە
Baltic control	۶۶	۱
گشتى	۵۶۳۳	۱۱۳

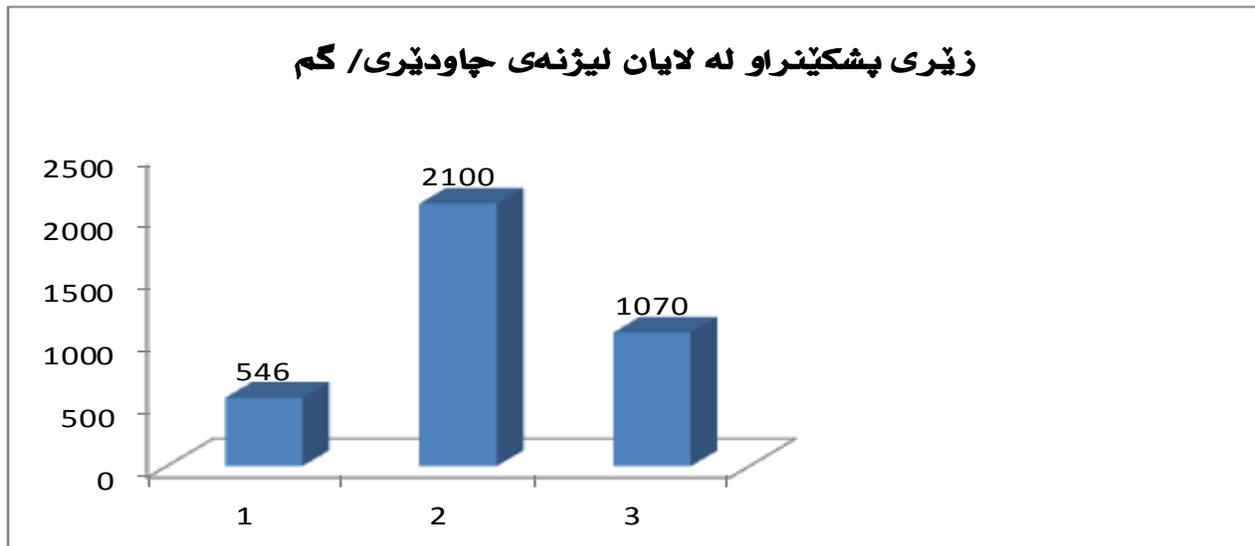
خستەى پشكىنى نەتەمادراو لە تاقىگەكانى بەرپۆبەرايەتى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر، بەرپۆبەرايەتى دەھۆك و سلىمانى (خوارەمەنى، ئاو، جوانكارى، پاككەرەوہ، جگەرە.....)

ناوى شوپىن	كىمىيا		فىزىيا		بايۆلۇجى	
	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو
تاقىگەى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر	نىيە	نىيە	نىيە	نىيە	نىيە	نىيە
تاقىگەى ب.ك دەھۆك	۳۰۳	۱۴	۴۵۴	۹۳	۱۸۵	۵
تاقىگەى ب.ك سلىمانى	۴۸	۶	۱۴	۲	۱	۱
گشتى	۳۵۱	۲۰	۴۶۸	۹۵	۱۸۶	۶

كاروچالاكى وەرزى سىيەم ھۆبەى خشل (ب .پيوانەسازى و كۇنترۆلى جۇرى (ھەولپىر، سلىمانى، دھۆك)
جۇرى كاروچالاككيبەكانى ھۆبەى ھونەرى (ھەولپىر، سلىمانى - دھۆك) لە (وەرزى سىيەم) ى سالى ۲۰۱۵

دھۆك	سلىمانى	ھەولپىر	جۇرى كاروچالاكى
۱۵	۵	۹	دەرھىنانى مۆلەتى زىرىنگرى
-	-	-	دەرھىنانى مۆلەتى فرۇشتىنى زىر بە كۆمەل
۴	۳	۱	دەرھىنانى مۆلەتى وەرشەى زىر
۴	۱۰۲	۵	تازەكردنەھەى مۆلەتى زىرىنگرى
-	۵	-	تازەكردنەھەى مۆلەتى فرۇشتىنى زىر بە كۆمەل
-	۶	-	تازەكردنەھەى مۆلەتى وەرشەى زىر
۶۴۸,۳۳۲	۱۱۴۹۹,۸۳۰	۸۱۴۹,۸۱۲	پشكىننى خشلى ھاوردە
شەش سەدو چل و ھەشت كىلۇ و سى سەدو سى و دوو گرام	يانزە ھەزار و چوارسەدو نوەدو نۇ كىلۇ و ھەشت سەدو سى گرام	ھەشت ھەزارو سەدو چل و نۇ كىلۇ و ھەشت سەدو دوانزە گرام	
۱۹	۸۱	۱۹۶	پشكىننى پىسولەى فرۇشتىنى زىر
۱۶	۵	۱۰	پشكىننى دوكانى وەرشەو زىرىنگرى
۱۶	۸۱	۱۹۶	كىشكردىنى تەرازوو
۷ چار	۴ چار	۷ چار	سەردانى لىژنەى چاودپىرى بازار
۱۰۷۰ گرام	۲۱۰۰ گرام	۵۴۶ گرام	زىرى پشكىنراو لە لايان لىژنەى چاودپىرى
۱۹ زىرىنگر	۱۰ زىرىنگر	۱۱ زىرىنگر	تافىكردنەھەى زىرىنگران و خاوەن وەرشەكان

زىرى پشكىنراو لە لايان لىژنەى چاودپىرى



سى تىم لە شارەزاينى كۆرى گەيشتنە ھەريمى كوردستان بۇ جىبە جىكردنى پرۆژەى پەرەپىدانى مرۆيى

رۆژانە كارىيانكرد لەسەر ئەم خالانەى خوارەو:

- تاوتويكردنى پىكھاتەى ئايىندەى كىپا و بەشەكانى.
- پلانى سالانەى خولەكانى (كىپا)، و پىشنىيازكرا بە زيادكردنى ھەندى خول بۇ پلانى سالانە بە پىي ئاستەكان و پىويستى خولەكان لە بوارى پەرەپىداندا.
- شىوازى پىشكەشكردنى خولەكانىش لەرووى رىكخستن و دانانى كاتزمىرى رۆژانەى خولەكان بۇئەوھى بەشىوھىەك بىت كە لە گەل سىستى دەوامى رۆژانەى فەرمانبەرانى ھەريمى كوردستان بگونجىت.
- لە كۆتايىدا، پىشنىيازكرا كە پلانىكى كارى تۆكمە لە كۆتابەشى ماستەرپلانەكە دابىرپىزىت بە ھاوكارى ھەردوو تىمەكە.
- تۆماركردنى تىبىنيەكان بۇ چاككردن و كۆتايىھىنان بە ماستەرپلانى راھىنان. لە ئىستادا كاردەكرىت لەسەر رەچاوكردنى پىشنىيارو تىبىنيەكان و رىكخستنەوھى ماستەر پلانەكە.

وەزارەتى پلاندا نان چەند چالاكئىيەكى ئەنجامداوہ لەسەر پرۆژەى پەرەپىدانى سەرچاوى مرۆيى - KIPA ، پرۆگرامى تواناسازى و جىبە جىكردنى خول لە پلانى راھىنانى سالى ۲۰۱۵. سەردانى تىمى ماستەرپلانى راھىنان لە ولاتى كۆرياي باشوور بۇ ھەريمى كوردستان لە چوارچىوھى ھەماھەنگىكردن لە گەل ئازانسى كۆيكاي نيودەولتەى - KOICA لە رىكەوتى ۲۰۱۵/۷/۲۷ بۇ جىبە جىكردنى پرۆژەى پەرەپىدانى مرۆيى - KIPA بەرپۆھبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرۆيى پىشوازى كرد لە تىمىكى شارەزاينى كۆرى كە پىك ھاتبوون لە (۷) پسپۆرى بوارى كارگىرى لە زانكۆى كۆنكۆكى كۆرياي باشوور. لەم سەردانەى سىيەمياندا بە ھاوكارى ئەندامانى پرۆژەكە لە وەزارەت ماستەر پلانى پرۆژەى پەرەپىدانى مرۆيى پىداچوونەوھى وردى بۇ كرا ، كە لە شەش بەشى جياواز پىك ھاتبوو بۇ گونجانى ناوەرۆكى ماستەر پلانەكە لەگەل واقىعى كوردستان. لەماوھى زياتر لەھەفتەيەك ھەردوو تىمەكە

سەردانى تىمى دانانى كۆرسبووك و پرۆگرامى راھىنان لە ولاتى كۆرياي باشوور بۇ ھەريمى كوردستان

ئامانجەكەشى روونكردنەوھى زياترى پرۆژەى پەرەپىدانى مرۆيى و قوناغى ھەنووكەيى پرۆژەكە بوو بۇ ستافەكە، ھەروھە ئاشناكردنى چەمكى پەرەپىدان و كارە پەيوەندارەكانى سەرچاوى مرۆيى بوو بۇ ستافى (كىپا). ئەم تىمە بەھاوكارى ستافى پەرەپىدانى مرۆيى سەردانى چەند وەزارەتپىكان كرد بە مەبەستى ئەنجامدانى چەند چاوپىكەوتن و توپىزىنەوھىەك و ئالگوگۆرپكردنى زانىارى لە بەشىك لە دام و دەزگاكانى حكومەتى ھەريمى كوردستان سەبارەت بە پرۆژەى پەرەپىدانى مرۆيى.

ھەروھە رىكخراوھەكانىشى بەسەرگردەوہ بەمەبەستى تىگەيشتن و ھەلسەنگاندنى ئەو پرۆگرامەى كە پىشكەش بە

لە رىكەوتى ۲۰۱۵/۸/۶ تىمى دانانى پەيرەوو پرۆگرامى راھىنان وەك بەشى دووھى ستافى پرۆژەكە گەيشتنە ھەريمى كوردستان و لەلايەن بەرپىرسانى بالاي وەزارەتى پلاندا نان پىشوازيان لىكرا. ئەم تىمە پىكھاتبوون لە (۷) شارەزاو رىكخەرى پرۆژەكە (خاتوو ھايچىن).

دواتر لە كۆبوونەوھەكە باس لە باكگراوندو ئامانجى سەردانى سىيەميان كراو ئەھىنداي مانەوھى خۇيان لە كوردستان بۇ ماوھى يەك مانگ و بەرنامەو پلانى رۆژانەيان تاوتويكرد. لە رىكەوتى (۷-۹) ۲۰۱۵/۸/۹ وۆركشوپپىكيان كرددەوہ كە تىپادا زۆربەى ستافى پەرەپىدانى مرۆيى بەشداربوون. وۆركشوپەكە ماوھى سى رۆژى خاياند و لە لايەن دكتور سەنى و شارەزاكانى ترى بوارى پەيرەوى راھىنان پىشكەشكرا.

نامادہبوانی خولہکە دەگریت.

بۆ ئەم مەبەستە بە نوینەرایەتی تیمەکە، دکتۆر شین

لەگەڵ سەنتەری تەکنەلۆجیا و راپێنانی ئەوروپی، ھەرودھا

لەگەڵ ریکخراوی ئاگاش کۆبوونەوہ.



سەردانی بەرپۆەبەری پرۆژەى پەرەپیدانی مرویى / KIPA لە ولاتی کۆریای باشوور بۆ ھەریمی کوردستان

دانانی ستانداردی ھەئسەنگاندنی ستافی راپێنەران و ئیدارەى خولەکانیش کرا.

- دوابەدوای گشتاندنی نوسراوی وزارت بۆ وەزارەتەکان لە مانگی تەمموزی ۲۰۱۵ بەمەبەستی ناردنی کاندیدی شایستە بە رەچاوکردنی مەرجەکانی پیشکەشکردن، زیاتر لە ۳۵۰ فەرمانبەر لە ئاستی جیاواز لە گشت دامودەزگاکانی حکومەتی ھەریم بە پارێزگاکان و ھەرودھا ئیدارەکانی راپەرین و گەرمیانیش سیفی خۆیان پیشکەش کرد تا دواتر تاقیکردنەوہیان بۆ ئەنجام بدریت.
- تاقیکردنەوہکە بۆماوہی چوار رۆژ بەردەوام بوو، فەرمانبەرەکان لە بواری کارگێری و پەيوەندییە گشتییەکان و بەرپۆەبەردنی پرۆژە و زمانی ئینگلیزی و کۆمەئناسی و یاسا و تەکنەلۆجیاى زانیاری کە لەلایەن شارەزایانی کۆری و تیمی بالای وزارت ھەئسەنگاندنیان بۆ کرا، کە ئەمەش لەسەر بنەمای مەرج و ستاندارەکانی ھەئسەنگاندن و رادەى پابەندبوونیان بە خزمەتکردن لە کایا وەک راپێنەر بۆ ماوہیەک بەمەرجیک کەمتر نەبیت لە سێ ساڵ یەکلایى کرایەوہ.

لە ریکەوتی ۲۰۱۵/۸/۲۳ بەرپۆە پارک کە سەرۆکی پرۆژەکە یە گەشتە ھەریمی کوردستان و لەلایەن بەرپرسانی بالای وزارت پلاننان پیتواری کرا، سەرەتا باس لە بەرپۆەچوونی ئیش و کارەکانی پرۆژەکە بە شیوہیەکی گشتی کرا.

دواتر، بەرپۆە پارک وەک بەرپۆەبەری گشتی پرۆژەکە لەگەڵ بەرپرسە بالاکانی وزارت لە چەند کۆبوونەوہیەکی تردا گفتوگۆیان لەبارەى پرۆگرامەکانی راپێنان لە ولاتی کۆریای باشوور کرد کە بریتیتن لە:

- پرۆگرامیکی دوو ھەفتەیی بۆ بەرپرسە بالاکان ئەنجامدرا بۆ ئاشنابوون بە ئەزموون و سیاسات و یاسای راپێنان لە ولاتی کۆریای باشوور، وە دارشتنی ئەم یاسایە لە ھەریمی کوردستان دوای گەرانەوہیان.
 - پرۆگرامیک بۆ ئەوانەى کە دەبن بە راپێنەری نیوئەولەتی بۆ کایا و ھاوکار دەبن لە جیبەجییکردنی پلانی راپێنانی سالانەى کایا.
 - پرۆگرامیکیش بۆ پلاننانەرو دیزاینەری راپێنان کە ستافی بەرپۆەبەردنی خولەکان دەگریتەوہ.
- بۆ ئەم مەبەستەش ھەردوو تیمی پرۆژەکە لەگەڵ وزارت کۆبوونەوہ و باس لە شیواری بەرپۆەچوونی چاوپێکەوتن و

تىمى رەگەز

ھەر لەسەرەتاي پىرۋىزى پەرەپىيدانى مەرىپى پىرسى جىپىندەر رەچاۋ كراۋە لەلەيەن ئەندامانى پىرۋىزىگە لە ۋەزارەت و لەلەيەن شارەزايانى كۆرپاش، بۇ ئەم مەبەستەش چەندىن چاۋپىكەۋتن و راپىرسى كراۋن لە سەردانى يەكەم و دوۋەمدا. لە سەردانى سىيەمىيان، د. جۇيس پىسپۇرى نىۋەدەلەتى بىۋارى جىپىندەر بەھەماھەنگى ستاقى بەرپىۋەبەرايەتى گىشتى چەندىن چاۋپىكەۋتن لەگەل ئەنجومەنى بالاي خانمان و، ۋەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى و بەرپىۋەبەرايەتى گىشتى بەرەنگار بونۋەھى توندوتىزى دۇى ئافرەتان ئەنجامدراۋە. د. جۇيس چاۋپىكەۋتنى لەگەل بەرپىۋەبەرى گىشتى پەرەپىيدانى مەرىپى و راپىزكارەكان و بەرپىۋەبەرانى بەرەپىيدانى مەرىپى كىرد بۇ ۋەگرتى بىرورپايان سەبارەت بەم پىرسە لە ھەرىمى كوردستان و زانىيارىەكى باشى لە سەرچاۋە جۇر بەجۇر لەسەر پىرسى جىپىندەر و رەۋشى توندوتىزى دۇى ئافرەتان كۆكردەۋە. بابەتەكان بۇى كرانەۋە بە زمانى ئىنگلىزى تاۋەكو بتوانىت سوۋدىان لىۋەرگىت لە دىزايىنكردى پىرۋىگرامىك لەسەر جىپىندەر و دانانى پەپىرەۋى راپىنان لە چوارچىۋە ماستەرپىلانى راپىنانى كە بۇ كارمەندانى حكومەتى ھەرىم دىزايىن دەكرىت.

پىشۋازىكردىن لە نۆينەرى نۆى كۆيكا لە ھەۋلىر

بە مەبەستى يەكترناسىن و پتەۋكردىن پەپىۋەندى ۋەزارەتى پلانندان لەگەل پىكخراۋو ئازانسە نىۋەدەۋلەتئىيەكان، لە

رېكەۋتى ۲۰۱۵/۹/۶ بەرپىۋەبەرى گىشتى پەرەپىيدانى مەرىپى پىشۋازى كىرد لەبەپىزان سىۋن ھان و بەرپىز لىم ۋەك نۆينەرانى ئازانسى كۆيكا لە ھەۋلىر. ۋىراى بەخىرھاتىن، بەرپىۋەبەرى گىشتى پەرەپىيدانى مەرىپى بە ئامادەبۋونى ئەندامانى پىرۋىزى پەرەپىيدانى مەرىپى لە ۋەزارەتى پلانندان، سوپاسى ھاۋكارى و ھەماھەنگى بەردەۋامى ۋلاتى كۆرپاي باشۋورى كىرد بۇ ھەرىمى كوردستان بە گىشتى، لە پىرۋىزى پەرەپىيدانى مەرىپى - KIPA بەتايىبەتى، كە بەھەماھەنگى شارەزا كۆرپىەكان لە قۇناغى جىبەجىكردىنايە.

لە كۆبۋونەۋەكەدا باس لە كارىگەرى ئەو بارودۇخەش كرا كە لە ئىستادا لە ھەرىمى كوردستاندا بۇتە ھۇى دواكەۋتن لە پىرۋىزى بونىدانانى بالەخانەى كىپاۋ ھەۋلدىان بۇ دۇزىنەۋەى رېگەچارە بۇى، ياخود دۇزىنەۋەى رېگەچارەى جىگر بۇ ئەۋەى بتوانرىت لەلەيەك پىرۋىزىگە بەردەۋامى پىدېرىت و پىرۋىزى راپىنان نەۋەستىت.

دواتر، تىشك خرايە سەر ناردنى فەرمانبەرانى حكومەت بۇ بەشدارىكردىن لە پىرۋىگرامەكانى دانانى سىياساتى راپىنان، ئامادەكردى راپىنەران، ھەرۋەھا پىرۋىگرامى بەرزكردەۋەى توانستى فەرمانبەران و كارامەيىيان لە رۋوى سەرچاۋەى مەرىپى لە ۋلاتى كۆرپاي باشۋور. ئازانسى ناۋبراۋ خۇشچالى خۇى دەرپى بە ھەۋلى ئەندامانى پىرۋىزى ۋەزارەت لە ھەماھەنگىكردىن شارەزا كۆرپىەكان بۇ جىبەجىكردىن بەشىكى پىرۋىزىگە سەرەراى ئەو بارودۇخە كە ھەرىمى كوردستانى گىرتۋتەۋە. لە كۆتايىدا، ئامادەيى خۇى نىشان دا بۇ ئاسانكارى كىردن بۇ كاندىدانى حكومەت كە بەشدارى پىرۋىگرامەكان دەكەن لە ۋلاتى كۆرپاي باشۋوردا.



خولى بەرپۆەبردنى خۇجىيى / پيدانى دەسلەتەكان

لە دريژەى ھەولئى بەرپۆەپيدانى توانستى فەرمانبەرانى ھۆكۆمەتى ھەريىمى كوردستان لە پېرۆژەى تازەگەرى لە كەرتى گشتيدا، ئەنستيتۆى كوردستان بۇ كارگيرى گشتى (KIPA) لەرېنگەى ھەماھەنگى بەرپۆەبەرپۆەپيدانى بەرپۆەپيدانى گشتيەكان و بازاركارى لەگەل رېكخراوى (UNESCWA)، وۆركشۆپيىكى سى رۆزى لەژير ناونيشانى "خولى بەرپۆەبردنى خۇجىيى/ پيدانى دەسلەتەكان" لە رېكخوتى (۱۷-۱۹) ۲۰۱۵/۸/۲۶ ئەنجامدا. ئەم وۆركشۆپە لەلەين رايىنەر بەرپۆە (گلبەرت دۆميت) پيشكەشكرا، كە تيايدا (۳۳) فەرمانبەر بەشداريان لەم وۆركشۆپەدا كەرد لە گشت وەزارەتەكان و دەستەكانى ھۆكۆمەتى ھەريىم. لە كۆتايى وۆركشۆپەكە بە ئامادەبوونى بەرپۆەبەرى KIPA بېروانامەكان بەسەر بەشداربوون پيشكەش كران.

بەشداربوون لە فۆرمى ھەلسەنگاندىن دا ئەم خولەيان بەخولئى سۆدبەخس و زۆر باش لەقەلەمدا، دەستخوشيان لە وەزارەتى پلاننانان - KIPA و رايىنەر كەرد بۇ



كەردنەوەى ئەو جۆرە خولانە.

بە مەبەستى بەرزكەردنەوەى ئاستى توانا مەروپيەكان لە چوارچيۆەى خويىندنى بالآ (ماستەر و دكتورا) لە دەردەوەى ولات، كارو چالاككيبه كانى تواناسازى بۇ ئەم وەرزە برىتیبوون لە:

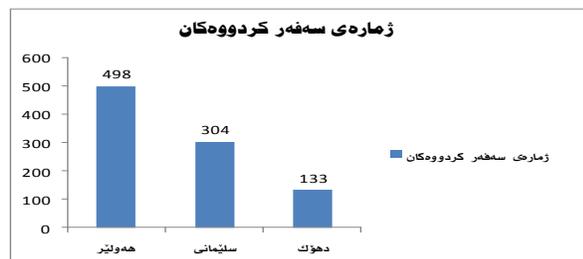
- دواى ئەوەى كە سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران فەرمانى ژمارە (۳۰۶۵) لە رېكخوتى ۲۰۱۵/۵/۲۲ دەركەرد، تيبدا بېرپاردرا بە راگرتن لە رايىكەردنى كاروبارى كانديدانى تواناسازى، ئەمەش بەھۆى خراپى

بارودۆخى دارايى ھۆكۆمەتى ھەريىم، بەلام دواچار بە ھەولئى نويىنەرانى ھەرسى لايەنى سەرۆكايەتى ھۆكۆمەتى ھەريىم و وەزارەتى پلاننانان و وەزارەتى خويىندنى بالآ بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى دارايى توانرا بە فەرمانى ژمارە (۶۹۰۱) لە رېكخوتى ۲۰۱۵/۸/۲۶ كە لە سەرۆكايەتى ھۆكۆمەت دەرچووە، رېگە بەرپۆەت كە دووبارە كانديدەكان دەست بەكەنەوە بە مامەلەكانيان، بە مەرچيىك كە لە ئيستادا لەسەر خەرجى خويان سەفەر بکەن و ھيچ داواكارىيەكان نەبيت لە ھۆكۆمەت بۇ خەرجەردنى پارە بۆيان، تا ئەو كاتەى كە بارودۆخى دارايى ھەريىم چارەسەر دەبيت.

- ليژنەى ھاوبەشى تواناسازى كە پيشكەتووە لە نويىنەرى وەزارەتى پلاننانان لەگەل نويىنەرانى سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران و وەزارەتى خويىندنى بالآ و تويژينەوەى زانستى، ھەفتانە دووچار كۆدەبنەوە بە ئامانجى چارەسەر كەردن و بېرپاردان لەسەر گەرفتەكانى دارايى و كيشەى ترى پەيوەندارو تايبەت بە پېرۆژەى تواناسازى لەسەر ئاستى كانديدانى ھەردوو وەزارەتى خويىندنى بالآ و پلاننانان.
- لە ئيستادا (۶۷۱) كانديد خويىندنەكان بە سەرکەوتوويى تەواو كەردووە، گەراونەتەووە دەستبەكاربوون لە فەرمانگەكانيان.

خستەى خوارووە برىتية لە زانيارى كانديدانى سەفەر كەردو بە بيى ئاستى بېروانامە و پاريژگان.

پاريژگان	ژمارەى سەفەر كەردووەكان
ھەولير	۴۹۸
سليمانى	۳۰۴
دھۆك	۱۳۳
كۆى گشتى	۹۳۵



كار و چالاكئىيەكانى سەرۆكى دەستەى ئامارى ھەرىم پەيوەست بە پرۆژەى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان لە مانگەكانى تەموز، ئاب و ئەيلول

لايەنەكانى تر بېرىدرا لە ھۆكارى جىاوازييەكان بىكۆلدىرئىتەو و دواتر ئەنجامەكان رابگەيندىرئىن.

◆ لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۹/۲۴ كۆبوونەوھەيەكى تايبەت بە لىژنەى تەكنىكى پرۆژەكە بە سەرپەرشتىي بەرپىز وەزىرى پلان دانان و، لە نووسىنگەى بەرپىزان بەرپۆھە چوو كە تىايدا بەرپىزان سەرۆكى دەستەى ئامارى ھەرىم و بەرپۆھەبەرى پرۆژە، نوينەرانى رېكخراوھەكانى UNFPA، UNHCR، WFP، IOM، و، ھەرۆھە نوينەرانى نووسىنگەى كۆچ و كۆچبەران، وەزارەتەكانى پەرۆھەردە، تەندروستى و بازىرگانى ئامادەى كۆبوونەوھەكە بوون. مەبەستى سەرەكى كۆبوونەوھەكە يەكتىر ناسىنى بەرپىز وەزىرى پلان دانان بوو لە گەل ئەندامانى لىژنەكە و ھەرۆھە باسكردنى رېگاكانى دۆزىنەوھەى ھۆكارەكانى بوونى جىاوازي لە ژمارەى ئاوارەكان لەلای لايەنە جىاوازيەكانى وەكو دەستەى ئامارى ھەرىم، نووسىنگەى كۆچ و كۆچبەران، ئاسايشى گشتى و ھەرۆھە رېكخراوى نيودەولەتتى كۆچ.

دواى باس كىردنىكى تىر و تەسەلى بابەتەكان، لە كۆتاييدا بېرىار درا كە دەستەى ئامارى ھەرىم و رېكخراوھەكانى. چەندىن كۆبوونەوھەى تىر تايبەت بە بابەتتى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان لەگەل لايەنەكانى وەكو بەرپۆھەبەرايەتتى گشتى ئاسايش، نووسىنگەى كۆچ و كۆچبەرانى حكومەتتى فېدراال، رېكخراوى نيودەولەتتى كۆچ IOM، و بەرپۆھەبەرايەتتىيەكانى ئامار لە پارىزگانى ھەرىمى كوردستان ســــازدراون بۆ گەنگەشە كىردنى بابەتەكە و دۆزىنەوھەى رېگەچارەكانى ئاستەنگ و بەربەستەكان و ھەرۆھە بۆ باشتر جىبەجىكردنى قۇناغەكانى داھاتووى پرۆژەكە.

◆ لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۷/۲ كۆبوونەوھەى لىژنەى تەكنىكى بەرپۆھەچوو بۆ مەبەستى ئاگادار بوونى ئەندامانى لىژنەكە لە دوايىن ھەنگاوەكانى پەيوەندىدار بە پرۆژەى تۆمارى ئاوارەكان و تەواو بوونى كارى مەيدانى قۇناغى نوپىكردنەوھەى چوارچىوھەكەى.

دواتر ئەنجامە سەرەتاييەكانى نوپىكردنەوھەى چوارچىوھە بۆ ئامادە بووان خراڤە روو و شىكردنەوھەيان بۆ كرا. لە كۆتاييدا ئەو ئاستەنگ و گىرو گىرقتانەش باس كران كە لە كاتى ئەنجامدانى كارى مەيدانىدا ھاتوونەتە پىش و چۆنەتتى چارەسەرگىردنىشيان خراونەتە روو.

◆ لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۷/۶ لە ھۆلى كۆبوونەوھەكانى دەستەى ئامارى ھەرىم، كۆبوونەوھەى تايبەت بە ژوروى عەمەليات لە پرۆژەى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان بەرپۆھەچوو تىايدا ئەندامانى ژورورەكە لە ئاستى جى بە جى كىردنى پرۆژەكە و چۆنەتتى بەرپۆھەچوونى قۇناغى نوپى كىردنەوھەى چوارچىوھە ئاگادار كرانەوھە. ھەرۆھە بە كورتى ئەنجامە سەرەتاييەكانى قۇناغى نوپىكردنەوھە بۆ ئامادەبووان شىكرانەوھە و باس لە گشت ئەو گىروگىرقتانە و چارەسەرەكانىيان كرا كە لە كاتى بەرپۆھەچوونى كارى مەيدانى بۆ تىمەكان ھاتوونە پىش.

◆ لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۷/۷ يەكەمىن كۆبوونەوھەى لىژنەى بالاي پرۆژەى تۆمارى گشتگىرى ئاوارەكان بە سەرۆكايەتتىي بەرپىز وەزىرى پلاندانان لە نووسىنگەى بەرپىزان بەرپۆھە چوو، و گشت ھەنگاوەكانى پرۆژەكە لە سەرەتاوھ تا ئەو كات بۆيان روون كرانەوھە و رەدەكارىيەكانىيان خراڤە بەر باس. لە دوايشدا ئەنجامە كۆتاييەكانى قۇناغى نوپى كىردنەوھە بۆ ئامادەبووان خراڤە روو. دواى گىتوگۆكردنىكى تىرو تەسەل لەسەر ئەنجامەكان و بەراورد كىردنىان لەگەل زانىارىيەكانى

بهشی دانیشتون

چالاکییہ کان بریتین له:

♦ چاودیری کردن و پیداچوونه وه و یارمه تیدان له کاتی داگرتنی داتا کانی چوارچیوهی ئاواره کان. ئەم چالاکییہ له ۲۰۱۵/۷/۸ دەستیپیکرد و دواى ماوهی ۱۸ رۆژ له کاری فیعلی له بهرواری ۲۰۱۵/۸/۶ کۆتایی به داگرتنی داتا کان هات. دواتر بۆ ماوهی ۱۰ رۆژ کاری پیداچوونه وه به داتا داگراوه کان کرا و وینەى کۆتایی داتا کان له بهرواری ۲۰۱۵/۸/۱۶ ئاماده کرا.

♦ کارکردن له سەر داتای نوێکردنه وهی تۆماری ئاواره عیرافیه کان له ههریمی کوردستان و ئاماده کردنی راپورت بۆ کۆبوونه وه کانی لیژنه ی بالآ و لیژنه ی تهکنیکی پرۆژه که. داتا کان له سەر ئاستی پارێزگا، ئیداره کان و ههروهها قهزا و ناحیه کان ئاماده کراون و له کۆبوونه وه کاندای بۆ ئاماده بووان نیشان دراون بۆ ئەوهی له ههر تیبینییەك ئەگەر ههیان بیئت ئاگادارمان بکهنه وه بۆ به دوا داچوونی.

♦ ئاماده کردنی راپورتی هیزی کار ۲۰۱۴ که چه نندین نیشاندهری گرنگ سهبارت به دۆخی کارو بیکاری له ههریمی کوردستان له خو دهگریت. ئەم راپورته ۴۲ خشته ی تایبەت به نیشاندهره کانی بواری کارو بیکاری له خو دهگریت که به شیوهیهکی تهفسیلی و به ئاسته جیاوازه کانه وه زانیاری ورد له سەر دۆخی کارو بیکاری له ههریمی کوردستان پیشان ددهن. له سه رهتای راپورته که دا، ئەنجامه سه رهکییه کان و دواتر چه مک و پیناسه کان و، ئینجا کورتهیه ک له سەر چۆنیهتی ئەنجامدانی روویوه که هاتوو وه له کۆتاییدا خشته کان داندراون. ئەم راپورته به ههرسی زمانی کوردی، عهرهبی و ئینگلیزی ئاماده دهگریت.

♦ کارکردن له سەر داتای مردنی دایکان و له دایک بووان و ئاماده کردنیان بۆ شیکردنه وه. پرسیارنامه ی ئەم داتا یانه وه کو هاوپیچیک له گه ل روویوی کارو بیکاری دا پر کراوته وه.

♦ چاره سه ره کردنی هه ندیک گروگرفت له یه که

کارگێڕییه کان و نوێکردنه وه یان و رێکخستیان، له بهر ئەوهی یه کیکه له پێویستییه سه رهکییه کان بۆ بهشی دانیشتون، ههروهها له بهر ئەوهی یه که کانی کارگێڕی له سالی ۲۰۰۹ داندراونو دوا ی ئەم ماوهیه نوێکردنیان تیایدا ئەنجام نه درا بوو، بۆیه به پێویست زاندرا که ئەو گه رهک و گوندانه ی که له دوا ی سالی ۲۰۰۹ بنیات نراون بخرینه نیو رپبهری یه که کانی کارگێڕی ههریمی کوردستان.

♦ به شداریکردن له وۆرکشویی تایبەت به ئاواره کان له ههریمی کوردستان که ئاماده کاری بۆ کرابوو له لایه ن رێکخراوی UNHCR مه به ست له م وۆرکشوپه نیشانندان و گهنگه شه کردنی شیوازه گونجاوه کانی کۆکردنه وهی داتا بوو، سه بارهت به ئاواره کانی ناو ههریمی کوردستان. ئامانجی دوا ی ئەم وۆرکشوپه بریتیه له دۆزینه وهی رێگا چاره ی گونجاو، بۆ ئەنجامدانی روویویکی تایبەت به بارودۆخی ئەو ئاواره و په نابه رانه ی که له دهره وهی که مپه کاندای ژیان به سه ره ده بن و، ههروهها شرفه ی ئەو کاریگه رییانه ی که له وانیه له سه ره کۆمه لگه ی میواندار، واته دانیشتوانی ههریمی کوردستان، هه بیئت له دوا رۆژدا.

♦ رێکخستن و به شداریکردن له کۆبوونه وه کانی لیژنه ی تهکنیکی پرۆژه ی تۆماری گشتگیری ئاواره کان له ههریمی کوردستان. ئەمهش بۆ به دوا داچوون و پیداچوونه وه له کاروباره کانی تایبەت به پرۆژه که ئەنجام ددرین، بۆ ئەوهی ئەندامانی لیژنه کان ئاگاداری دوا ههنگاوه کانی پرۆژه که بن و له کاتی هه بوونی ههر ئاستهنگ یان گرو گرفتیک ههنگاوی پێویست بهاویژریت بۆ چاره سه ره کردن و نه هیشتنی.

♦ به شداریکردن له کۆبوونه وه کانی لیژنه ی بالآی تۆماری گشتگیری ئاواره کان له ههریمی کوردستان. ئەم کۆبوونه وانیه بۆ بریاردان له سه ره راگه یانندی ئەنجامه کانی قوناعی یه که می پرۆژه ی تۆماری گشتگیری ئاواره کان له ههریمی کوردستان به رپوه ده چوون.

بہشی ناماری پیشہ سازی

خولی بہرپوہ بہردنی خوجیبی / پیدانی دہسہ لاتہ کان (اللامرکزیہ) / تفویض السلطات):

لہ ریگہوتی ۲۰۱۵/۸/۱۱ بہرپرسی بہشی ناماری پیشہ سازی بہ شداریکرد لہ خولی (بہرپوہ بہردنی خوجیبی / پیدانی دہسہ لاتہ کان) (اللامرکزیہ / تفویض السلطات) کہ لہ لایہن بہرپوہ بہرہ رایہ تی گشتی پەرہ پیدانی مرویی پەیمانگای ئەنستیتوی کوردستان بۆ کارگیری سازکرابوو بۆ ماوہی (۳) رۆژ و ، لہ خولہ کہ (۳۳) فەرمانبەر بہ شداریکردبوو لہ دام و دہزگاکانی حکومہ تی ہەریمی کوردستان، خولہ کہ لہ لایہن راہینەر جیلر بہرپوہ دہچوو کہ راہینہریکی لوبنانسی بوو.

بہشی شیکردنہ وہی داتا

دروستکردنی داتابیس بۆ پڕۆژہی رووپوی گشتی ناوارہکان و سہرپہرشتیکردنی تواماری زانیاریہ کانی ئەم پڕۆژہیہ و خاوینکردنہ وہی داتاگان، ہەر وہا نامادہ کردنی خشتہ کانی راپورتی رووپوی رۆشنبری و چۆنیہ تی بہ کارہینانی ناو لہ کۆمہلگا بۆ سالی ۲۰۱۴ لہ ہەریمی کوردستان.



بہشی ژینگہ

لہ ریگہوتی ۲۰۱۵/۸/۱۱ (۲-۶) دہستہی ناماری ہەریمی کوردستان ہەئسا بہ کردنہ وہی خولیک بۆ توہیزہران و سہرپہرشتیاریانی مہیدانی بۆ رووپوی ژینگہ بۆ چالاکیبہ کانی خزمہتگوزاری تەندروستی بۆ سالی ۲۰۱۵ بہ ہماہہنگی لہ گہل دہزگای ناماری ناوہندی بەغدا (CSO) ئەم خولہش لہ بہرپوہ بہرہ رایہ تی ناماری پاریزگای

ہہولیر بہرپوہ چوو.

لہ ریگہوتی (۸-۲۴) / ۲۰۱۵ / ۹ / ۲۰۱۵ کارۍ مہیدانی بۆ رووپوی ژینگہ بۆ چالاکیبہ کانی خزمہتگوزاری تەندروستی بۆ سالی ۲۰۱۵ بہرپوہ چوو . لہم ماوہیہ دا بہشی ژینگہ لہنزیکہ وہ چاودیری و سہرپہرشتی کاروباری ئیداری و ہونہری و چۆنیہ تی بہرپوہ چوونی کاروبارہکان کردوہ لہرپگای ہماہہنگی لہ نیوان ہەرسێ پاریزگاکانی ناماری (ہہولیر - سلیمانی - دہوک) و وزارتہی تەندروستی و دہستہی ژینگہی بہرپوہ بہرہ رایہ تیہ کانی (دہوک - سلیمانی). ئیستاش کارہکان بۆ وردبیینکردنی فۆرمہ کانی مہیدانی لہ دیوانی دہستہ دا بہردہوامہ.

بہشی ژمارہ پیوانہییہ کان

خولی راہینان بۆ بہشی نرخہ کان و ژمارہ پیوانہییہ کان

بہ سہرپہرشتیاری بہرپز سەرۆکی دہستہی ناماری ہەریم و ہ بہ ہماہہنگی لہ گہل دہزگای ناوہندی ناماری بەغدا CSO خولیکی راہینان کرایہ وہ بۆ بہشی نرخ و ژمارہ پیوانہییہ کان لہ ہولی مہشقی دہستہی ناماری ہەریم بۆ ماوہی (۵) رۆژ لہ بہرہواری ۲۰۱۵/۸/۳۰ تا کو ۲۰۱۵/۹/۳ و ہ کارمہندانی بہشی نرخ و ژمارہ پیوانہییہ کان لہ بہرپوہ بہرہ رایہ تیہ کان ناماری ہەریم بہ شدارییان تیدا کرد .

بہ شدار بووان راہینان بہ گویرہی ئەجیندای برپار لہ سہردراو لہ سہرہ تادا کورتہ باسیک دہربارہی ژمارہی پیوانہییہی باس کرا و ہ دواتر باسی بہرنامہی داگرتن (ادخال) بہ Access لہ کۆکردنہ وہی نرخ کرا. و ہ گفتوگۆ و راگۆرینہ وہو تیبیینہ کان دہربارہی بہرنامہ کہ لہ دوو رۆژی یەکەم لہ دہستپیکی خولہ کہ دا باسکران و لہ رۆژی کۆتاییش باسکراوہ لہ چۆنیہ تی رپگای نامادہ کردنی ژمارہی پیوانہییہی بۆ نرخہ کانی بہ کاربەر، و ہ ہر وہا رینمای و تیبیینی درا دہربارہی فۆرمہ کانی نرخ و چۆنیہ تی چارہ سەر کردنی کەل و پەلی و ہرزى. دواتر باس لہو ہەلانہ کران کہ لہ مہیدانہ وہ ہاتبوون لہ گہل چۆنیہ تی چارہ سەر کردنیان.

نرخى بهكاربهر له سهر ئاستى ههرىمى كوردستان و پاريزگان بۆ مانگى تهمموزى ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR JULY - 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۵۹.۴	۱۶۹.۰	۱۵۰.۷	۱۶۴.۱	خواردن و خواردهمهنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۸.۶	۱۱۷.۱	۱۳۱.۹	۱۳۱.۲	خواردهمهنه كجوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۷.۲	۱۴۲.۰	۱۳۳.۵	۱۶۵.۷	جل و بهرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	۱۱۴.۷	۸۸.۸	۱۱۲.۹	۱۳۱.۲	كرئى خانوو ئاو و كارهبا و سوتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۹.۳	۱۳۰.۲	۱۲۰.۲	۱۳۹.۱	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	۲۲۷.۶	۱۵۹.۲	۲۳۸.۰	۲۵۳.۸	تهندروستى
Transportation	۱۰۸.۲	۹۵.۲	۱۳۳.۲	۸۶.۷	گواستنهوه
Communications	۷۵.۳	۹۸.۸	۶۳.۷	۷۵.۶	پهيوهندى
Recreation and Culture	۹۵.۱	۱۰۰.۰	۹۰.۸	۹۷.۵	رؤشهنبيرى
Education	۲۴۷.۵	۲۱۲.۷	۲۱۲.۵	۳۰۷.۱	پهروهرد
Restaurants	۱۶۳.۸	۱۲۷.۱	۱۵۷.۸	۱۹۱.۲	چيشخانهاكان
Miscellaneous Services and	۱۵۰.۳	۱۵۸.۷	۱۴۵.۵	۱۵۱.۱	كهمرسته و خزمهت گوزاربييه جؤراو جؤرهكان
General Index Number	۱۵۰.۲	۱۴۴.۲	۱۴۲.۰	۱۶۳.۱	تئيكراى گشتى

نرخى بهكاربهر له سهر ئاستى ههرىمى كوردستان و پاريزگان بۆ مانگى ئابى ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR AUG – 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۵۹.۸	۱۶۱.۵	۱۵۲.۳	۱۶۷.۳	خواردن و خواردهمهنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردهمهنه كجوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۲۸.۶	۱۱۷.۱	۱۳۱.۹	۱۳۱.۲	جل و بهرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	۱۴۷.۰	۱۳۸.۸	۱۳۴.۶	۱۶۵.۷	كرئى خانوو ئاو و كارهبا و سوتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۸.۷	۱۲۹.۳	۱۱۹.۴	۱۳۹.۱	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	۲۲۷.۶	۱۵۹.۲	۲۳۸.۰	۲۵۳.۸	تهندروستى
Transportation	۱۰۸.۸	۹۵.۵	۱۳۴.۳	۸۶.۸	گواستنهوه
Communications	۸۱.۹	۹۱.۵	۸۲.۸	۷۵.۶	پهيوهندى
Recreation and Culture	۱۰۵.۰	۹۹.۹	۱۱۴.۱	۹۷.۵	رؤشهنبيرى
Education	۲۵۲.۷	۲۱۲.۷	۲۲۴.۹	۳۰۷.۱	پهروهرد
Restaurants	۱۶۴.۹	۱۲۷.۱	۱۶۰.۵	۱۹۱.۲	چيشخانهاكان
Miscellaneous Services and	۱۴۹.۱	۱۵۹.۲	۱۴۶.۱	۱۴۷.۰	كهمرسته و خزمهت گوزاربييه جؤراو جؤرهكان
General Index Number	۱۵۰.۵	۱۴۱.۳	۱۴۳.۴	۱۶۳.۷	تئيكراى گشتى





كۆرى پەرەپیدانی پاراستنى كۆمەلایهتی

پرۇگراممە كە چینی ھەزار بەشئۆھەپەكى سەرەكى سودمەند نین. وە ئەم پرۇگراممەش ئەرکیکی قورسە لەسەر بودجەى ھەریم. كۆرەكە پیناسەى ئامانجى بەرنامەى ھاوکارى تەکنیکی لە نیوان وەزارەتى پلاننان لە ھەریم و بانكى جیھانى پیشكەش کرد، كە ھەول دەدات بۆ ئامادەکردنى چوارچۆھەى ستراتىجى پاراستنى كۆمەلایهتی. لە كۆرەكەدا زیاتر لە پەنجا بەشداربوو لە كەرتى گشتى و تاییبەت نوینەرى وەزارەتەكان و پەرلەمان و رېكخراوە ناحومى و ناوخۆیى و نیو دەولەتیەكانیش تیایدا بەشداربوون.

لەچوارچۆھەى ھاوکارى بەردەوامى نیوان وەزارەتى پلاننان و بانكى جیھانى، كۆرسى پەرەپیدانى پاراستنى كۆمەلایهتی لە ۲۱ ئەیلولى ۲۰۱۵ لە ھەولێر لە ھۆلى سەعد عبداللە ئەنجامدرا. بەرپز د. علی سەدى وەزیری پلاننانى حكومەتى ھەریمی كوردستان كۆرەكەى دەستپێكرد. ھەر وەھا بەرپز محمد قادر وەزیری كار و كاروبارى كۆمەلایهتی حكومەتى ھەریمی كوردستان ئامادەبوو. كۆرەكە جەختى لەسەر چاكسازى پرۇگرامى پاراستنى كۆمەلایهتی ھەریمی كوردستان کرد وە گۆرینی سیاسەتى كارپێكراو لەم

پرۆژە ھاوبەشەكان لە نیوان نەتەوہ یەكگرتوہكان و وەزارەتى پلاننان

جیاوازەكانى حكومەتى ھەریمی كوردستان، لە بارەى پرۆژەكانى وەبەرھێنان لە نیوان ھەردوولا، لەسەر كۆبوونەوانەدا كە سەرپەرشتیاری پرۆژەكانى حكومەت و نەتەوہ یەكگرتوہكان ئامادەى بوون، كاروچالاکىەكان و ئاستەنگ و ئەنجامەكان بەباشى ھەئسەنگیندران.

لێژنەى بەدواداچوونى پرۆژەكان بەسەرپەرشتى بەرپز (زاگرۆس فەتاح) بەرپۆھەبەرى گشتى پلانى پرۆژەكانى بودجەى وەبەرھێنان لە وەزارەتى پلاننان لە رۆژى (۷-۸) / ۲۰۱۵/۹ زنجیرەپەك كۆبوونەویان ئەنجامدا، مەبەست لەم كۆبوونەوانەش بریتى بوون لە بەدواداچوونى پرۆژە ھاوبەشەكان لە نیوان نەتەوہ یەكگرتوہكان و وەزارەتە



بہ شداریکردن له دوو (جولة دراسية)، بہ مہبہستی بہ شداریکردن له (لیژنہی بالآ دہربارہی ئاو) ، وہ بہم شیوہیہ:

.UNDP

- ◆ بہ شداریکردن له دوو (جولة دراسية) له ولاتی مصر بؤ ہمان مہبہستی برگیہی (۱) بؤ ماوہی دوو ہفتہ.
- ◆ بہ شداریکردن له کؤبوونہوہکانی تایبہت بہ لیژنہی بالآی سیاساتی بہ کارخستن له گہل وزارتہی کار وہ ہرودہا کؤبوونہوہکانی لیژنہی (ہمماہنگی) تایبہت بہ سیاسہتی بہ کارخستن.
- ◆ بہ شداریکردنی کارمہندانہی بہ ریوہبہرایہتی گشتی پلانڈانانی ستراتییجی له وزارتہی پلانڈانان، له لیژنہی نووسینی ستراتییجی بؤ ئہنجومہنسی دادوہری.
- ◆ بہ شداریکردن له لیژنہی سزای جیگرہوہ بؤ نہوجہوانان بہ مہبہستی دانانی ستراتییجی تایبہت بہم ہوارہ ہر له دانانی سیاسہت، یاسی تایبہت، پھیکیہری ریگخستن و ہنگاونان بؤ ئہنجامدانسی پروژہیہکی چرو تایبہت بہم ہوارہ.

◆ نامادہبوون و بہ شداریکردنی ئہندازیار نوزاد توفیق سہرہنگ ب.گ. پلانڈانانی ستراتییجی لہ وزارتہی پلانڈانانی حکومہتی ہریمی کوردستان، ئہندامی (اللجنة التوجيهية في مشروع بناء القدرات العراقية والاقاليم للادارة المستدامة للموارد المائية وفي مجال التفاوض حول المياه المشتركة ودبلوماسية المياه والامن المائي)، نوینہری ہریم لہم ہوارہدا بریتی بوو له بہ شداریکردنی کارا له کؤبوونہوہکان له بہغدا کہ له ماوہی (۱۱ - ۱۶) ی تشرینی یہکمی سالی ۲۰۱۵ ی خایہند.

◆ نامادہبوون له بہغدا بہ مہبہستی بہ شداریکردن له (لیژنہی بالآ دہربارہی ئاو) بہ ناوینشانی (تعزیز مہارات التفاوض لادارة الصراع وتسوية النزاعات حول المياه الدولية والداخلية) بؤ ماوہی چوار رۆژ، نامادہکرا بوو له لایہن ئہمیریکا، بہغدا، له گہل



بەشدارىكردن لە كۆنفراسى (From Resilience to Development)

شېۋەيەكى گشتى كاركردن لەسەر كۆمەلگەى خانەخوئى ئاۋارەكان.
يەكئىك لە پئىشنىارەكانى نوئىنەرى حكومەتى ھەرىمى كوردستان ئامازەدان بوو بەۋەى كە پئىۋىستە كاركردنى بەردەوام لەگەلدامەزراۋەكان ھەبئىت لە پئىناو بەرزكردنەۋەى تواناكان و گەياندى خزمەتگوزارى خئىراتر بۇ پەنابەران و ئاۋارەكان، لەگەل پئىۋىستى مانەۋە و ھاۋكارى لەلايەن كۆمەلگەى نئىۋەۋلەتى بۇ ھەرىمى كوردستان بۇ گەياندى ھاۋكارىيە مرؤبىيەكان.

رئىكەۋتى ۲۰۱۵ / ۹ / ۸ بەشدارىكردن بە نوئىنەرايەتى بەرئىز وەزىرى پلانندانان لە كۆنفراسى (From Resilience to Development) - لە (مارسىلىيا - فرنسا) ئەنجامدرا.
لەم كۆنفرانسەدا كە تئايىدا (۶۰) نوئىنەرى خاۋەن برىيار لە ۋلاتى (مصر، عىراق، ئوردن، لىبنان ، تونس ، توركىيا و ھەندئىك لە ۋلاتانى ئەۋرۋبى ، ھاۋبەشەكان لە گەشەپئىدان و كۆمەك بەخشان، شارەزايانى تەكنىكى) كۆبۈۋنەۋەكە ئەنجامدرا، بۇ باسكردن لە كئىشە و گرتى ئاۋارەكان بە



وۆرکشۆپیک دەر باره ی پید او یستی ئ اواره کان



به شداریکردن وهك نوپنه ری به ریوه به رایه تی گشتی هاوکاری و هم ماهه نگیی په ره پیدان له وۆرکشۆپیی (پید او یستی ئاواره کان)، که به هاویه شی له لایه ن ناوه ندی هاویه شی هم ماهه نگی قهیرانه کان و تۆری نه وه کانی ناشتی سازکرا بوو له ریکه وتی ۲۰۱۵/۸/۲۴ له هۆتیل چوارچرا.

مه به ست له م گفتوگۆ کراویه ده ستنی شانکردنی پید او یستی هه نوو که ییه کان و پید او یستی هه کانی ئاینده ی ئاواره کان و ریز به ندردنیان له یه ک به لگه نامه و دواتر بلا و کردنه وه ی به لگه نامه که، به مه به ستی به کاره یانی وه کو سه رچاویه کی ستراتیجی هه لسه نگانندی پید او یستی هه کان و، به کاره یانی بوۆ به ده ست هینانی کۆمه کی دارایی له ئاستی ناوحو و عیراق و نیوده و له تی له لایه ن هه موو ئه وانه ی له بواری کاروباری مرۆبی له هه ری می کوردستان کار ده کهن.

چه ندین لایه نی حکومی په یوه ندیدار به م بابته بانگه یشت کرابوون له گه ل هه ندیک ریکه خراوی کۆمه لگای مه ده نی ناوحویی و نیوده و له تی که باسیان له دوو ئاراسته ی بابته که کرد: چی کرا وه ؟ وه پیویسته سته چی بکریت ؟

کۆنفراسی نه نجامه کانی هه لسه نگانندی خه رجیه کانی نایه کسانیی جه نده ری له سیکتهری کار له هه ری می کوردستان

به شداریکردن له کۆنفراسی ناوبراو که ریکه خراوی تواناسازی ئافرهت (WEO) به هاوکاری (UN Women) له ریکه وتی ۲۰۱۵/۹/۱۳ له هۆتیل رۆتانا نه نجامدرا، به مه به ستی راگه یاندنی نه نجامی نه و روویوه چه ندیتی یه ی که ریکه خراوی ناوبراو کاری له سه ر کردبوو بوۆ کۆکردنه وه ی داتا دهر باره ی به شداری ئافرهتان له ئابووری هه ری می کوردستان.

له روانگی کۆمپانیا به شداری بووه کان که به گشتی (۴۵۵) کۆمپانیا ی جیاواز له رووی سیکتهرو قه باره وه به شداری بوون، وه زۆریه یان کۆمپانیا ی بچوک و مامناوه ند بوون که (۲-۱۰) کارمه ندیان هه یه و ریزه ی داها تیشیان له (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ده ملیۆن دۆلار که مته. چه ندین لایه نی جیاواز له حکومهت و ئازانس و ریکه خراوه کان به شداری ئه م کۆنفراسه یان کرد وه کو: (وزارتتی پلاننانان، وزارتتی په روه رده، وزارتتی ناوحو - یه که ی روویه رو بوونه وه ی توند و تیزی، وزارتتی کار و کاروباری کۆمه لایه تی، نه نجه مه نی بالای خانمان، پاریزگای هه ولیر، ژووری بازرگانی و پیشه سازی، UNICEF، USAID)، هه ری یه که له وزارتتی کارو کاروباری کۆمه لایه تی و وزارتتی په روه رده و نه نجه مه نی بالای خانمان راپورتی خو یان تایبهت به م بابته خو ینده وه.

له کۆتاییدا چه ندین سه رنج و پیشنیار له م باره یه وه خرایه روو و یه کی که له پیشنیاره کانی ئیمه نه وه بوو که پیویسته بوۆ ئیش کردن له سه ر ئه م بابته پۆلین کردنی که هه بی ت له نیوان ئافره تی خاوه ن بروانامه ی نه کادیمی و ئافره تی خو یندواری بی بروانامه و ئافره تی نه خو ینده وار، چونکه هه ری یه کی که له مانه پیویستی به جو ریکی تایبه تی ئیش له سه ر کردن و خول بوۆ کردنه وه یه.

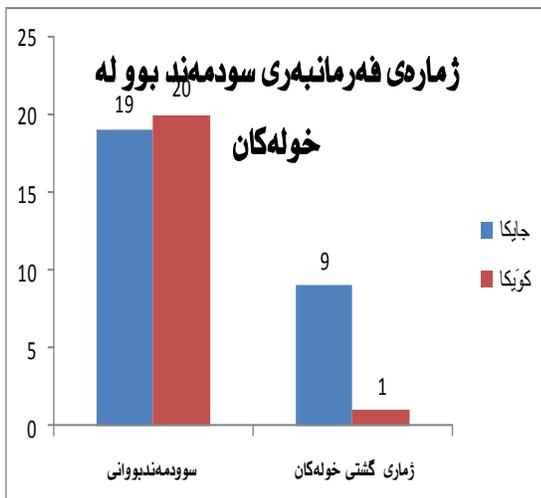
وۆركشۆپى GIZ دەربارەى پروفايلىنگ

لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۸/۹ ئازانسى (GIZ) سىيەمىن وۆركشۆپى دەربارەى پروفايلىنگ ئەنجامدا بە بەشدارى ئەم لايەنانه (وەزارەتى پلانندانان، وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلايەتى، كۆمپانىيەى كيا ، DRC ، DWI) . مەبەستى سەھەركى ئەم وۆركشۆپە ئەوھبوو كە

مىكانىزىمىكى گونجاو دەستىنشان بىرئىت بۇ دەستپىكردن بە پرۆسەى پروفايلىنگ لە كەمپەكان ، (GIZ) بە نىازە چەند خولئىكى تايبەت بىكاتەوہ بۇ ژمارەيك لە ئاوارەكان و پاش تەواو بوونى خولەكەش ھەلى كاريان بۇ پەيدا بىكات، بەلام ھەلبىزاردنى كەسەكان بۇ خولەكە بە پىئى دەرنەنجامەكانى پروفايلىنگ دەبىت كە چ كەسئىك بچپتە چ بەشئىك، سەھەرتەى ئەم كارەش بە ئافرەتان دەست پىدەكات بۇيە لەم وۆركشۆپە زىاتر گەتوگۆى لىسە بارەى ئەوہ كرا كە چ خولئىك گونجاوہ بۇ ئافرەتان .

ئەم خولانەى لە ماوہى (۳) مانگى رابردوو ئەنجامدراون برىتئىن لە

دامەزراوہ	ژ. بەشداربووان	ئازانسى	شويئى خول	ماوہى خول
وہزارەتى ناوخۇ	(۱۴) فەرمانبەر	كۆيكا	كۆريا	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى شاردوانى و گەشت و گوزار	(۱) فەرمانبەر	كۆيكا	كۆريا	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى ئاوەدانكردنەوہ و نىشتەجىبوون	(۲) فەرمانبەر	كۆيكا	كۆريا	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى گواستەوہ و گەپاندىن	(۳) فەرمانبەر	كۆيكا	كۆريا	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى شاردوانى و گەشت و گوزار	(۱) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۳۲)
وہزارەتى شاردوانى و گەشت و گوزار	(۲) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۱۹)
وہزارەتى شاردوانى و گەشت و گوزار	(۳) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۲۳)
وہزارەتى بازىرگانى و پىشەسازى	(۱) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۳۲)
وہزارەتى ئاوەدانكردنەوہ و نىشتەجىبوون	(۲) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۲۹)
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاومەكانى ئاو	(۳) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاومەكانى ئاو	(۲) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاومەكانى ئاو	(۳) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۱۲)
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاومەكانى ئاو	(۲) فەرمانبەر	جايكا	زاپۇن	پۇژ (۱۴۶)



سودمەندبووانى خولەكانى جايكا : (۱۹) فەرمانبەر لە كۆى (۹) خول.

سودمەندبووانى خولەكانى كۆيكا : (۲۰) فەرمانبەر لە كۆى (۱) خول.

ژمارى گشتى خولەكان	سودمەندبووانى	ئاوى رېكخراو
9	19	جايكا
1	20	كۆيكا

**کارو چالاکییه کانی وهزاره تی پلاندانان
وه رزی چواره م**

(تشرینی ۱ - تشرینی ۲ - کانوونی ۱)

۲۰۱۵

وہزیری پلانندانان سہردانی ولاتی کوریای باشور دہکات و چہند کۆبوونہوہیہک ساز دہکات



(KRIHS) بوو، کہ تیایدا چاوی کەوت بە د. کیم جۆنگ ئون سەرۆکی پەیمانگای ناوبراو و د. چەنگ ئیلھۆ بەرپۆبەری سەنتەری ھەماھەنگی بۆ پەرەپێدانی گشتی. لەم سەردانەدا ویپرای جەختکردنەوہ لە پەپوہندییەکان، باس لەو پێشکەوتنە کرا لە کۆریای باشور لەرووی پەرەپێدانی ژێرخان و یارمەتیدانی ھەریمی کوردستان. لەدریژەری سەردانەکە ی بۆ ولاتی کۆریای باشور رۆژی ۲۰/۱۰/۲۰۱۵ وەزیری پلانندانان لەگەڵ بەرپز د. چۆی سەنگ ھۆ، سەرۆکی ئازانسە ھەماھەنگی نیۆدوولەتی کۆریا (کۆیکا) کۆبوویەوہ، کە تیایدا کارو چالاکییەکانی ئازانسە کۆیکا لە ماوہی رابردوو باسی لیوہ کرا لە چوارچێوہی پەرۆژی کویا.

شایانی باسە لەم کۆبوونەوہیەدا جەخت لەسەر ھاوکاری و ھەماھەنگی بەردەوام لەنیوان ھەردوولادا کرایەوہ. لەلایەکی ترەوہ د. علی سەندی سەردانی زانکۆی کۆنکۆکی کرد، لەدانیشتنیکدا لەگەڵ د. سۆنگ ھی یۆنگ سەرۆکی زانکۆکە باس لە رۆلی زانکۆکە کرا لە پەرەپێدانی مرۆیی لە کۆمەلگە کۆری. جیبی ئامازەییە ھەماھەنگی زیاتر لەنیوان وەزارەتی پلانندانان و زانکۆی کۆنکۆک دووپات کرایەوہ.

لەسەر بانگەپشتی فەرمی کۆریای باشور، رۆژی ۱۹/۱۰/۲۰۱۵ د. علی سەندی، وەزیری پلانندانانی حکومەتی ھەریمی کوردستان سەردانی ولاتی کۆریای باشوری کرد بە مەبەستی سازدانی چەند کۆبوونەوہیەک سەبارەت بە پەرۆژی ئەنستیتۆی کوردستان بۆ کارگێری گشتی (کییا) و بەردەوامی و بەھێزکردنی پەپوہندییەکانی ھەردوولا.

لە سەردانی یەگەمیدا بۆ پەیمانگای ناوہندی راپھینانی فەرمانبەران (COTI) لەگەڵ د. ئۆک دۆنگ - سوک سەرۆکی پەیمانگاکە کۆبوویەوہ کە تیایدا وەزیری پلانندانان سوپاس و پیزانیی خەلک و حکومەتی ھەریمی کوردستانی گەیانە ولاتی کۆریا، بۆ یارمەتیدانی ھەریمی کوردستان لەرووی پەرەپێدانی مرۆیی و بوارەکانی تر.

لەلایەکی تر باس لەبەردەوامی پەپوہندییەکانی نیوان پەیمانگای (COTI) و وەزارەتی پلانندانان کرایەوہ، بۆ ئەم مەبەستەش ھەردوولا واژۆیان لەسەر نامەییەک کرد بۆ ریکخستنی کارو چالاکییەکانی داھاتووی پەیمانگاکە بۆ ھەریمی کوردستان.

سەردانی دواتری بەرپز وەزیری پلانندانان لە ولاتی کۆریا بۆ پەیمانگای توێژینەوہی کۆریا بۆ ژێرخانی ئابووری

بانگلین، کونسولی گشتی کوماری چینی میلی له ههریمی کوردستان، و جیان فانگنینگ، جیگری کونسول له کۆبوونه و هیه کدا سهرهتا باس له په یوه ندییه کانی نیوان ههریمی کوردستان و چین کرا و، وهزیری پلانندانان سوپاسی حکومت و گهلی چینی کرد بۆ کردنه وهی کونسولخانه له ههولیر، که ههنگاویکه به رهو زیاتر بره و دان به په یوه ندی نیوان ههردوو لایهن، و دواتر باس له هاوکاری کرنی ههریمی کوردستان کرا له بواره کانی ئابوری و ژیرخان و راهینان و ههروهها یارمهتیدانی ئاواره کان.

له م باره یه وه وهزیری پلانندانان داوا کرد که هاوکاریه کانیان به ردهوام بیته به تایبهتی له هه لومه رجیکی وهک نیستا که ههریمی کوردستان پیدا تیپه رده بیته له شه ری داعش و قهیرانی دارایی و ئابوری و ههروهها هاتنی به لیشاوی ئاواره کان.

له کۆتاییدا ههردوو لایهن جهختیان له سه ره زیاتر پته و کردنی هه ماهه نگی به رده و امی نیوانیان کرده وه.

وهزیری پلانندانان و کونسولی گشتی چین، پته و کردنی هاوکاری و هه ماهه نگی نیوان ههریمی کوردستان و چین تاوتویده کهن

له ریکه وتی ۲۰۱۵/۱۰/۱۱، د. علی سندی، وهزیری پلانندانانی حکومتی ههریمی کوردستان، پیشوازی کرد له تان



وہزارەتى پلاندانان و ، بەرپۆەبەرى رېكخراوى نئودەولەتى بۆ كۆچ ، رەوشى ئاوارەكان تاوتوئیدەكەن



پېويستە بۇ ئەنجامدانى ھەئسەنگاندى تەواوى رەوشى ئاوارەكان، باشتر دەستىنشانکردنى پئىداوئىستىيەكان، ھەرودەھا پلان دارشتن بۆ باشترکردنى بوارە سەرەكئىيەكانى وەك تەندروسستى و خۆراك و ھەوانەوہو پەرودەو كۆمەلايەتى تايبەت بە ئاوارەكان. لەلايەن خۆيەوہ بەرپۆەبەرى (IOM) ستايشى رۆئى حكومەتى ھەرپۆەبەرى كوردستانى كورد پائىشتىکردنى بەردەوامى رېكخراوہ نئودەولەتئىيەكان لە ئەنجامدانى كارەكانيان، ھەرودەھا ھەردوولايەن جەختيان لەسەر ھاوكارى و ھەماھەنگى بەردەوام كردهوہ بۆ زياتر بەرەوئىشردنى كارەكانيان.

لە رېكەوتى ۲۸/۱۰/۲۰۱۵، د. على سەئىدى، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەرپۆەبەرى كوردستان، پئىشوازى كورد لە د. تۆماس لوسەر فائىس، بەرپۆەبەرى رېكخراوى نئودەولەتى بۆ كۆچ (IOM). لەكۆبوونەوہيەكدا باس لە رەوشى ئاوارەكانى ھەرپۆەبەرى كوردستان كرا، بەتايبەتى پەرۆسەى تۆمارکردنى گشتگىرى ئاوارەكان لەسەر جەم شارو شاروچكەكانى ھەرپۆەبەرى كوردستان، كە قۇناغى يەكەمى تەواوكردوہو. ھەرودەھا دەرەنجامەكانى ئەم قۇناغە و ھەنگاوەكانى داھاتوو تاوتوئىكرا. وەزىرى پلاندانان بەردەوامى ئەم پەرۆسەيەى بە زۆر گرنگ وەسف كورد، چونكە بەدەستەئىننى داتا و زانىارى زياترو وردتر زۆر

وہزیری پلانندانان و بہرپرسی UNHCR لہ عیراق رہوشی ئاوارہکانی ہہریم تاوتویدہ کەن



دووبارہبوونہوہ و بہرہککەوتنی کارەکانانی
لیبکەوئتہوہ.

لہ تەوہریکی تردا کۆمسیۆنی ناوبراو باسی لہ ئازادکردنی
شەنگال کرد، بە تایبەتی کە لہ ئیستادا سەرقالی دارشتنی
پلانن سەبارەت بە چۆنیەتی هاوکاریکردنی ئەم ناوچەییە
و نۆژەنکردنەوہی کە بە تەواوتی خاپوور کران لہ لایەن
تیرۆریستانی داعشەوہ.

وہزیری پلانندانان جەختی کردوہ کە پێویستە ہەموو
لایەنەکان ہەولەکانیان چرپکەن و یەگبختەن بۆ ئەوہی
ہەرچی زووہ ئەم ناوچەییە دووبارہ ئاوەدان بکریتہوہوہ،
خەلکی شەنگال بگەرپینہوہ زیدی خۆیان.

لہ کۆتاییدا ہەردوو لایەن جەختیان لەسەر پتەوکردنی
هاوکاری و ہەماہەنگی نیوانیان کردوہ بۆ باشتر ریکخستنی
کارو چالاکیہکانیان.

لە ۲۰۱۵/۱۱/۲۳، د. علی سندی، وەزیری پلانندانانی
حکومەتی ہەریمی کوردستان، پێشوازی لہ برۆنۆ جیدو،
بەرپرسی کۆمسیۆنی بالای پەنابەرائی سەہر بە
نەتەوہیەکگرتووەکان (UNHCR) لہ عیراقو، جوزیف
میرکس، بەرپرسی کۆمسیۆنی ناوبراو لہ ہەریمی
کوردستان، و شاندى یاوہریان کرد.

لہ کۆبوونەوہیەکدا باس لہ دوایین رەوشی ئاوارەکانی ہەریمی
کوردستان کرا، ہەر وہا کۆسپ و بەر بەستەکانی بەردەم
بەرپۆہچووننی کارەکان تاوتوئیکرا. ھۆکاری سەرەکی
بوونی ئەم بەر بەستەنەش دەگەرپتہوہ بۆ نەبوونی ئازانسێکی
تایبەت بە ئاوارەى ناوخوایى هاوشیوہی پەنابەرائى
دەرەکی. ئەمەش وایکردوہ کە کارەکانی تایبەت بە
هاوکاریکردنی ئاوارەکان بەسەر ژمارەییەکی زۆری ریکخراو و
ئازانسى و لایەنى تر دابەش بکرین و لہ دەرەنجامدا

وہزیری پلانندانان و یاریدہدہری سکرتری گشتی نہتہوہ یہگرتووہکان بۆ کاروباری مرویی رہوشی ئاوارہکانی ہہریم تاوتویدہکن

بہرپوہچوونی کارہکان کرا. وہزیری پلانندانان جہختی کردہوہ کہ پیویستہ ہہلومہرجی ہہریمی کوردستان لہبہرچاو بگریٹ و تاییہتمہندی پیبدریت، چونکہ لہ ئیستادا ہہریمی کوردستان لہ حالہتی شہر و ناشتی دایہ کہ لہلایہک پروبہرووی گروپی تیروزیستی داعش دہبیٹہوہ و لہلایہکی ترہوہ پہناگہیہ بۆ زیاتر لہ یہک ملیون ونیو ئاوارہ و پہنابہر، کہ ہہردووکیان پیویستیان بہ خزمہتگوزاری و ہاوکاری ہہیہ کہ لہ ہیج ولاتانی ناوچہکہ بہم شیوہیہ نیہ.

ہہروہا ہوکاریکی تر ئہو قہیرانہ داراییہی بہہوی برینی ہہشہ بودجہی ہہریم لہلایہن حکومتی ناوہندہوہ ہاتوتہ ئاراوہ.

لہ گوتاییدا ہہردوو لایہن جہختیان لہسہر پتہوکردنی ہاوکاری و ہہماہہنگی زیاتر کردہوہ بۆ باشتر ریکخستن و بہرپوہچوونی کارو چالاکیبہکان.

رپکہوتی ۲۰۱۵/۱۱/۳۰ د. علی سندی، وہزیری پلانندانانی حکومتی ہہریمی کوردستان، پیشوازی لہ خاتوو کیونگ وا کانگ، یاریدہدہری سکرتری گشتی نہتہوہ یہگرتووہکان بۆ کاروباری مرویی و جیگری ریکخہری کاروباری بہہانہاتنی سہر بہ نہتہوہیہگرتووہکان، و لیزا گراند، جیگری نوینہری تاییہتی سکرتری گشتی نہتہوہ یہگرتووہکان لہ عیراق، و شہاندی یاوہریان کرد.

لہ کۆبوونہوہیہکہدا کہ لہ میانہی سہردانی یاریدہدہری سکرتری گشتی نہتہوہ یہگرتووہکان بۆ کاروباری مرویی بۆ ہہریمی کوردستان و عیراق دیت، بہ مہبہستی بہسہرکردنہوی بارودؤخی ئاوارہکان لہ عیراق، دواییین رہوشی ئاوارہکانی ہہریمی کوردستان و پلانہکانی ہاوکاریکردن و دابینکردنی پیداویستیہکانیان تاوتویکرا، ہہروہا باس لہ کیشہ و بہرہبہستہکانی بہردہم





وەزىرى پلاندانان ، پيشوازى لە سەرۆكى ئەنستىتۆى كەنەدى بۆ حوكمرانى دەكات

لەخۆدەگرئىت. شايەنى باسە ئەم دوو پرۆژەى ماوەى سى سال دەخايەنىت و لەلايەن حكومەتى كەنەداو تەمويل دەكرين. ھەر وھا بە مەبەستى جئبەجئكردىان ئەنستىتۆى ناوبراو بە نيازە نووسىنگەيەك لە ھەولير بكاتەوھ. وەزىرى پلاندانان ئەم پرۆژانەى بە گرنگ وەسفىكردو رايگەياند كە بئويستە لـسەكاتى ئەنجامدانىان ھەلومەرجى ئىستاي ھەرىمى كوردستان و عىراق لەبەرچاو بگرين. لە كۆتاييدا ھەردوو لايەن جەختيان كردهوھ لەسەر ھاوكارى و ھەماھەنگى زياتر بۆ جئبەجئكردىنى پرۆژەكان بە باشترين شئوھ.

لە ۲۰۱۵/۱۲/۱۳، د. على سەدى، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، پيشوازى كرد لە خاتوو ماری ئەنتوانئىت فلۆمىيان، سەرۆكى ئەنستىتۆى كەنەدى بۆ حوكمرانى، و ستيفن تئيرنى، بەرپۆبەرى جئبەجئكارى پرۆگرامى حوكمرانى، و لۆريان كۆل، بەرپۆبەرى سـسەرچاوھ مرؤيىەكان لە ئەنستىتۆى ناوبراو. لە كۆبوونەوھيەكەدا باس لە ھاوكارى حكومەتى كەنەدا كرا بۆ ھەرىمى كوردستان و عىراق، لە نئوانيدا ئەنجامدانى دوو پرۆژە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى پلاندانان، كە يەكەمىيان تايبەتە بە لامەركەزىەتى دارايى و پرۆژەى دووھمىش پەرھەپئدانى تواناكان لە بوارى ھاوكارى مرؤيى

جیبہ جیکردنی پرؤژہی نوپکردنہوہی سیستمی تہندہرین لہ ہەریمی کوردستان بہ هاوکاری لہ گہل بانکی نیودہولتہی



رپورتیسی ہہ لہسہنگاندنی ئوفہرہگان.
۸. بہ لگہنامہ ستانداردہگان لہ گہل (Road Map) بؤ دیزاینکردنی ویبسایتیکی یہ گگرتووی تایبہت بہ ہواری گریبہستہ گشتیہگان.
جگہ لہو کارانہی سہرہوہ، لیژنہی (نوپکردنہوہی سیستمی تہندہرین لہ ہەریمی کوردستان)، خویندہوہو دیراسہی رہشنووسی یہکمی دوو بہ لگہنامہی تری ہواری گریبہستہ گشتیہکانی تہواوکردوہو کہ بریتین لہ:
(۱) بہ لگہنامہ ستانداردہکانی جیبہ جیکردنی کار (Standard Bidding Documents for Works).
(۲) بہ لگہنامہ ستانداردہکانی چہ سپاندنی شہیایوی پی شہوخت (Prequalification).
ئہم دوو بہ لگہنامہیہ لہ کوتایی مانگی شوباتی داہاتوو تہواو دہبیت و گشتاندنی بؤ دہکریٹ بؤ وەرگرتنی تیبینیہکانی وزارتہ و لایہنہکانی تری حکومی و کہرتی تایبہت.

پرؤژہی نوپکردنہوہی سیستمی تہندہرین لہ ہەریمی کوردستان کہ لہ لایہن لیژنہیہکی وزارتہی تایبہتمہند و بہ سہرہرہشتی وزارتہی پلانڈانان و بہ ہہماہنگی لہ گہل بانکی نیودہولتہی جیبہ جی دہکریٹ، تا ئیستا زیاتر لہ ۷۵% ی کارہکانی تہواو کردوہو کہ بریتین لہ نووسین و دارشتنی ئہم بہ لگہنامانہی لای خوارہوہ:
۱. رینمایہکانی جیبہ جیکردنی گریبہستہ گشتیہگان.
۲. پاشکوی رینمایہکان کہ تایبہتہ بہ گریبہستہکانی هاوبہش لہ نیوان ہر دوو کہرتی گشتی و تایبہت — Public Private Partnership- PPP
۳. بہ لگہنامہ ستانداردہکانی گریبہستکردن بؤ دابینکردنی کالا.
۴. بہ لگہنامہ ستانداردہگان بؤ ہہ لہبژاردنی راویژکاران.
۵. رپورتی یہ گگرتوو بؤ ہہ لہسہنگاندنی تہندہرہگان لہ ہہر دوو ہواری (دابینکردنی کالا و جیبہ جیکردنی کار).
۶. رپورتیسی یہ گگرتوو بؤ ہہ لہسہنگاندنی تہندہرہگان و ہہ لہبژاردنی راویژکاران.
۷. بہ لگہنامہ ستانداردہکانی کرین (المشتریات) و



كۆبۈنەۋەو بىرلەشكەنلىك لىژنەى تۆمارو پۆلىنكردىنى بەلىندەران

ناۋى (۳) سى كۆمپانىيا لە لىستى رەش رەتكرائەتەۋە، وە ئىستا دۆسىيەى (۷) حەوت كۆمپانىيا لە زىر وردىبىنى داىە بۆ دانانىان لە لىستى رەش، لەلايەكى ترەۋە داۋاكارى (۴) چۈار كۆمپانىيا و بەلىندەر بۆ ۋەرگرتن يان بەرزكردەۋەى پلەى پۆلىن رەتكرائەتەۋە بە ھۆى ھەبوۋنى كەمكۈپى لە بەلگەنامە پىشكەشكرائەكان. جگە لەمانەش بەرپۆۋەبەرايەتى پۆلىنكردىنى بەلىندەران ھەر لە ۋەرزى چۈارەمى ئەمسالدا ھەئساۋە بە نوپكردەۋەى ناسنامەى پۆلىنكردىنى بۆ (۱۱۲) كۆمپانىيا و بەلىندەر، وە داۋاكارى نوپكردەۋەى ناسنامە بۆ (۶) كۆمپانىيا و بەلىندەرى رەتكردۆتەۋە، بەھۆى ھەبوۋنى كەمكۈپى لە داۋاكارىيەكانىيان. سەرەراى ئەم كارانەى سەرەۋە، رۆژانە كارە ئاسايىيەكان ئەنجام داراۋن، كە برىتتىن لە ۋەلامدانەۋەى گشت وەزارەت و لايەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۇشتىنى پشكى ھاۋبەشان و دامەزىنەرانى كۆمپانىياكان دواى دىراسە كرىدى دۆسىيەكانىيان.

بەھۆى ئەو قەيرانىيە دارايىيەى رۈۋبەرۋى ھەرىمى كوردستان بوۋەتەۋە چالاكئىيەكانى بەرپۆۋەبەرايەتى پۆلىنكردىنى بەلىندەران لە ۋەرزى چۈارەمدا لە كزىبوۋندايە، بۆيە لىژنەى تۆمارو پۆلىنكردىنى بەلىندەران لە سى مانگى ۋەرزى سىيەمى ئەمسال لەجىياتى (۶) كۆبۈنەۋە، تەنھا (۴) كۆبۈنەۋەى ئاسايى ئەنجامداۋە، كە لە ئەنجامدا (۱۰) كۆمپانىيا و بەلىندەرى پۆلىنكردەۋە و پلەى پۆلىنى (۱۱) كۆمپانىيا و بەلىندەرى ترىشى بەرزكردۆتەۋە، وە پلەى پۆلىنى (۳) سى كۆمپانىياش ھەئەشاۋەتەۋە. لىژنەى پۆلىنكردىنى لەسەر داۋاكارى خاۋەن كۆمپانىياكان، وە بە ھۆى پىشكەشكردىنى كارى ئەنجامدراۋى پىۋىست، (۵) پىنج ئەندازىيە ھاۋبەش لە دامەزىندىنى كۆمپانىياكانى دەرھىناۋە. لە لايەكى ترەۋە لەم ماۋەپەدا (۱) يەك كۆمپانىيا خراۋتە لىستى رەش و (۱) يەك كۆمپانىياش لە لىستى رەش دەرھىنراۋە. بەمەش كۆى گشتى كۆمپانىيا و بەلىندەران كە لە ئىستادا لە لىستى رەشداۋن دەكاتە (۵۴). ئەمەۋ داۋاكارى وەزارەتى پەرۋەردە بۆ دانانى



لە دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى خولىكى پلانى ستراتىجى ئەنجامدرا

نامانجى ئەم خولەش پلانى ستراتىجى و چۆنىەتى بەرپۆەبەردنى كارەكانى فەرمانگەكان بوو، لەخولەكەدا بەرپۆەبەردەكانى دەستەو سەرۆك بەشەكان لە دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى بەشدار بوون.

خولىكى پلانى ستراتىجى لە دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى لە رېكەوتى (۱۵-۱۷)/۱۲/۲۰۱۵ ئەنجامدرا ماوەى خولەكە ۳ رۆژى خاياند، كە بە سەرپەرشتى پرۇفيسور د. محمد ال ياسين بەرپۆەچوو.



پشكنين و چالاكئىيەكانى دىكەى دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى

۳. پشكنينى جگەرە لە بەرپۆەبەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولير (نیه). وە نيرگەلەى گونجاو (۴۲) و نەگونجاویش (۳). وەھەرودھا جگەرەى كوبيە (سكاير جروت) (نیه).
۴. لە بەرپۆەبەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلیمانیش برى جگەرە/ توتنى نيرگەلەى ھاتووى وەرزی چوارەم (۱۶۴۱) كارتۆن رېگەپيدراو، (۲) كارتۆن رېگە پینەدراو، برى ھاتووى توتنى پايپ / توتنى چنراو (۳۵) تەنى رېگەپيدراو.
۵. لە ھامارى تاقىگەى بەرپۆەبەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلیمانى، بەشى سوتەمەنى بۆ مانگى (۹) (۱۱۰) گونجاو و (۲) دووشيان نەگونجاو، وە بەشى جگەرەش بریتى بوو لە (۶۰۷)

۱. لە وەرزی چوارەم / ۲۰۱۵ لە تاقىگەى مەرکەزى ناو دەستەى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى (۱۲۴) لە نموونەكانى جوانكارى و پاككەرەو پشكنينى بۆ ئەنجامدراو، لەگەل (۴۵) نموونەى جگەرە و نيرگەلە. كۆى گشتى ئەو نموونانەى كە لە وەرزی چوارەم پەوانەى دەستە كراون بریتين لە (۱۶۹) نموونە.
۲. لە بنكەى فرۆكەخانەى نيوئەدەولەتى ھەولير برى مەوادى ھاتوو بریتى لە (۹۳۸۰۶۹) كگم لە مەوادى (جوانكارى، كەرستەى بيناسازى، مەوادى سيارات، مەوادى كارەبا، مەوادى پاككەرەو)، وە جگەرە بەھەموو جۆرەكانيان، كە (۳۸) سى و ھەشت نموونەى جگەرەو، وە ھەرودھا (۷) ھەوت نموونەى بۆن پشكنينى بۆ كراو لە تاقىگەى بنكەى فرۆكەخانە كە دەگونجین لەگەل تايبەتەمەندى عىراقى.

گونجاو (نەگونجاو) یش نیه. جۆرى دەۋكیش برى مەوادى ھاتووى جگەرە بۆ وەرزى چوارەم ۲۰۱۵ (۷۳۷,۵۸) تەنى رىگەپىدراو بوو. ۶. لە بەرپۆەبەرايەتسى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى

كۆى مەوادى ھاتوو لەمەرزەكانى باشماغ ، پەروپىزخان ، ئىبراھىم خلیل ، حاجى ئۆمەران لە وەرزى چوارەم سالى ۲۰۱۵ كە برىتتىن لە: (پاككەرەو ، موادى بىناسازى ، مەوادى كارەبا ، مەوادى چىشتخانە ، مەوادى پلاستىكى ، يارى مندالان ، مەوادى سىارات)

برى ھاتوو / دانە		برى ھاتوو / كارتۇن			برى ھاتوو / تەن			
لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	رىگەپىدراو	لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	رىگەپىدراو	لەناوبراو	رىگەپىنەدراو	رىگەپىدراو
نیه	155	351683	نیه	62	9982198	1,72	8093,81	517389661,80

برى كۆكراوہى برۋانامەكانى (BALTIC ،COTECNA,SGS,B.V,TUV) بۆ مانگى (۸، ۹، ۱۰، ۱۱) سالى ۲۰۱۵ كە لەخوارەوہ دىارى كراوہ

برۋانامەكان	ژمارى برۋانامەكانى رىگە پىدراو	ژمارى برۋانامەكانى رىگە پىنەدراو
SGS	5071	12
BV	4090	177
TUV	1381	2
COTECNA	466	0
Baltic control	362	74
گشتى	11270	265

خستەى پشكىنى نەنجامدراو لە تاقىگەكانى بەرپۆەبەرايەتسى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىرو دەۋك و سلىمانى (خواردەمەنى ، ئاو ، جوانكارى ، پاككەرەو ، جگەرە....)

ناوى شوپىن	كىمىيا		فىزىيا		بايۋلۇجى	
	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو
تاقىگەى پىۋانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر	22	2	117	19	نیه	نیه
تاقىگەى ب.ك دەۋك	351	10	494	48	10	166
تاقىگەى ب.ك سلىمانى	278	2	85	19	نیه	30
گشتى	651	14	696	86	10	196

ھۆبەى خىشل (ب. پېوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى (ھەولېر ، سىلېمانى ، دھۆك) جۆرى كاروچالاككيبه كانى ھۆبەى ھونەرى (ھەولېر- سىلېمانى - دھۆك) لە (ومەزى چوارەم)ى سالى ۲۰۱۵

دھۆك	سىلېمانى	ھەولېر	جۆرى كاروچالاكى
9	5	10	دەرھىنانى مۆلەتى زىرىنگرى
-	-	-	دەرھىنانى مۆلەتى فرۇشتى زىر بە كۆمەل
4	-	1	دەرھىنانى مۆلەتى وەرشەى زىر
-	-	5	تازەكردنەھى مۆلەتى زىرىنگرى
-	-	-	تازەكردنەھى مۆلەتى فرۇشتى زىر بە كۆمەل
-	-	-	تازەكردنەھى مۆلەتى وەرشەى زىر
249,230	5019,070	5924,028	پىشكىننى خىشلى ھاوردە
دووسەد و چل و نۇ كىلۆو دووسەد و سى گرام	پىنج ھەزا و نۆزدە كىلۆو ھەفتا گرام	پىنج ھەزارو نۆسەد و بىست و جوار كىلۆ و بىست ھەشت گرام	
14	53	40	پىشكىننى پىسولەى فرۇشتى زىر
16	7	15	پىشكىننى دوكانى وەرشەو زىرىنگرى
15	53	22	كىشكردنى تەرازوو
2 جار	4 جار	-	سەردانى لىژنەى چاودىرى بازار
1600 گرام	3000 گرام	-	زىرى پىشكىنراو لە لايان لىژنەى چاودىرى
13 زىرىنگر	2 زىرىنگر	11 زىرىنگر	تاقىكردنەھى زىرىنگران و خاومەن وەرشەكان

ستراتىجى سەرانسەرى بۇ (پىنج سال)ى داھاتوو (۲۰۱۶-۲۰۲۰) دارپشت بەشىۋەيەك پىشت بىسەستىتە دىدىكى رۈون بۇ ئايندە و شىكردنەۋەيەكى گىشتىگرانەش بۇ دۇخى ھەرىمى كوردستان ئەنجام بدات. ئەم رەشئووسە پلانە لە ئامادەكردنىدا پىشتى بەستوو بە كۆمەلىك دىكومىنت لەپىش ھەمويانەۋە دىدگای ھەرىمى كوردستان بۇ سالى ۲۰۲۰ كە ئامادەكراۋە لەلايەن وەزارەتى پلانندانان. ۋە ئىستا ئەم رەشئووسە كۆتاي پىھاتوو و ئامادە كراۋە.

- بەشدارى كردنى بەرپىز بەرپۆۋەبەرى گىشتى پلانندانانى ستراتىجى ئەندازىار (نوزاد توفىق) لە ۋۆركشۇپىك دەربارەى (ئاو و پىرۆژەكانى ئاو) لە عىراق و كوردستان كە لە بەروارى ۲۰۱۵/۱۲/۱۴ (الوكالة الفرنسية للتنمية) لە ۋلاتى ئوردن رىكى خىستبوو.
- بەشدارى كردن لە كۆبۇونەۋەكانى تايبەت بە (سىياسەتى بەكارخىستن لە ھەرىمى كوردستان) كە لە وەزارەتى كار ئەنجام دەدرىت.
- بەشدارى كردن لە كۆبۇونەۋە (ئەنجومەنى دادوهرى) كە نوپىنەرى وەزارەتەكان لەخۇ دەگرىت بۇ دانانى ستراتىجىيەتى پەرەپىدانى دەسەلات و سىستەمى دادوهرى لە ھەرىمى كوردستان.

**دەستكردن بە
ۋەرگرتن
ۋكۆكردنەۋەى
داتاي نوئى لە
ۋەزارەتەكانى
پەيۋەندىدار بە
رەشئووسى پلانى
ستراتىجى**

لەژىر تىشكى ئەو گەشەسەندانەدا وەزارەتى پلانندانان ، لەسۆنگەى بەرپىسارىيەتەكانى واى بىنى لە رىگای بەرنامەى پلانندانانى ستراتىجى ، پىرۆسەكانى گەشەپىدان ، چوارچىۋە بەندى بۇ بكات. تىيدا ئەم وەزارەتە يەكەم رەشئووسى پلانى



وۆرکشوی پلانندانانی هاوچهرخ بۆ به کارهینانی وزهی ژینگه پاریزی

سهرۆکی دهستهی ناماری ههریمی کوردستان به شداری کرد له وۆرکشوی تایبتهت به ناوی (پلانندانانی هاوچهرخ بۆ به کارهینانی وزه) که له لایهن ریکخراوی UNDP وه ریکخرابوو له ئیستانبول له نیوان (۱۳-۱۴)/۲۰۱۵/۱۲ نوینهرانی پاریزگاگانی ههریمی کوردستان و چهند پاریزگایهکی تری عیراق به شدارییان کرد لهم وۆرکشویه، تیایدا ئەزموونی چهند ولاتیگ له پلانندانان بۆ به کارهینانی وزهی ژینگه پاریزی خرایه پروو. ههروهها سهرۆکی دهستهی نامار نامازهی دا به ریکهوتنی COP21 له پاریس که ۱۹۶ ولات واژویان له سههر کرد له ۲۰۱۵/۱۲/۱۲ تایبتهت به پاراستنی زهوی له بهرزبوونهوهی پلهی گهرما بۆ زیاتر له ۲ پله تا کۆتایی ئەم سهدهیه.



کۆبوونهوهی به دواداچوون له سههر پیشکهوته کانی سیسته می نامار له دهستهی نامارو دهزگای ناوهندی نامار/ به غدا

پۆژانی (۱۷،۱۶)/۲۰۱۵/۱۲ به نامادهبوونی سهرۆکی دهستهی ناماری ههریم و سهرۆکی دهزگای ناوهندی/ به غدا کۆبوونهوهی به دواداچوون له سههر پیشکهوته کانی به دیکراو له پۆژهی (نوێکردنهوهی سیسته می نامار) که به هاوکاری ریکخراوی UNFPA له ماوهی ۳ سالی رابردوو جیبه جی کرا.

ئهم پۆژیه له لایهن شارهزایانی کۆمپانیای GOPA ئه لمانی جیبه جیکراو تیایدا (۵۷) سهردان له لایهن شارهزایانی نیوده له تهی ئه انجامدرا. که ۹ شارهزا بوون له ولاتانی:

(ئایسلندا، ئیتالیا، تورکیا، فه رهنسا و فه له ستین)، ههروهها له م کۆبوونهوهیه بریاردا ئه و بابته تانهی ماون له چوارچۆیهی پلانی پۆژه که له کۆتایی سالی ۲۰۱۵، ههول بدری جیبه جی بکرین تاوهکو سوود له و زانیاریانهی که وهرگیراون وهر بگریته و نه فه وتین.



کردنهوهی خولی راهینان بۆ روویوی هیزی کار

له رۆژانی سێ شه ممه تا کو پینچ شه ممه (۲۹-۳۱)/ ۲۰۱۵/۱۲ خولی راهینانی سههر په رشتیار، سهرۆک تیم و توێژه رانی مهیدانی له روویوی هیزی کار بۆ سالی ۲۰۱۵ له ههریمی کوردستان، به هاوکاری ریکخراوی نیوده وه تهی

روونکردنہ وہ لہ سہر روویوی کومپانیانی گہشت و گوزار

لہ چوارچوہی پلانی جیہہ جیکردنی روویوی سالانہی بہشی گواستنہ وہو گہیاندن بؤ سالی ۲۰۱۳ وہ جیہہ جیکردنی لہ سالی ۲۰۱۴ بہ هاوکاری و ہماہنگی لہ گہل دہزگای ناوہندی ناماری بہغدا CSO وہ خولی مہشقی و راہینان نہنجامدرا بہ بہشداربوونی بہرپوہہ رایہ تہہ کانی ناماری پاریزگاکانی ہریمی کوردستان بہ مہبہستی شیکردنہ وہی (ہورم). نامانجی نہم راپورتہ گہشتنہ بہ داتا و زانیاری لہ سہر ژمارہی کومپانیان و ژمارہی کریکاران بؤ زانیانی داہاتی بہ دہستہاتو و گہپیکہینہری داہاتی خاوەن کومپانیانہ کہ کاریگہری ہہیہ لہ سہر داہاتی نیشتمانی.

دہرکردنی راپورتی ئوتوموبیلہ کانی کہرتی تایبہت

دہرکردنی راپورتی ئوتوموبیلہ کانی کہرتی تایبہت کہ تومارکراون لہ بہرپوہہ رایہ تہہ کانی ہاتو و چوی پاریزگاکانی ہریم بؤ سالی ۲۰۱۴، بہ هاوکاری لہ گہل بہرپوہہ رایہ تہہ کانی ہاتو و چوی پاریزگاکان. نامانجی نہم راپورتہ بؤ گہشتنہ بہ داتا و زانیاری لہ سہر ژمارہی ئوتوموبیلہ کان بہ گویرہی جووری ئوتوموبیل (نہفہر ہلگر، بارہلگر) وہ جووری سوتہ مہنی بہ کارہاتو و (بہنرین، دیزل) وہ ہرورہا ئوتوموبیلہ کان بہ گویرہی سالی دروستکردنیان.

خولی چہ مکہ کانی نامارو پروگرامی شیکردنہ وہی ناماری SPSS

بہ مہبہستی بہرز کرنہ وہی ناستی زانستی فہرمانبہرانی دہستہی ناماری بہ تایبہت فہرمانبہرہ گریبہستہ کان تیمی دہستہی نامار کہ پیکہاتبوو لہ بہرپزان (رقیب بہاء الدین محمد) سہرؤکی بہشی شیکردنہ وہی داتا، وہ (شوان عباس خضر) سہرؤکی بہشی کومہ لایہتی، ہلہسا بہ کردنہ وہی خولی چہ مکہ کانی نامارو پروگرامی شیکردنہ وہی ناماری SPSS لہ دیوانی دہستہی نامار کہ ماوہی (۱) ہہفتہی خایاند لہ رپوزانی (۱۱/۲۹) تا (۱۲/۳) / ۲۰۱۵، رپوزانہ لہ کاتزمیر ۹-۱۲ ی بہیانی. خولہ کومہ لیک بابہتی ناماری

UNFPA، بہرپوہہ چوو.

لہ دہستپیکی خولہ کہدا، بہرپز سہرؤکی دہستہی ناماری ہریم، نامازہی دا بہ گرنگی روویویہ کہ و پیویستی ہہبوونی نیشاندہرہ تایبہتہ کانی پہیوہست بہ دؤخی کارو بیکاری لہ ہریمی کوردستان، بہ تایبہت لہم بارودؤخہ نابووری و داراییہی کہ نیستا ہریمی کوردستان پیدایا تیدہ پہریت. ہرورہا جہخت کرایہ وہ لہ سہر نہوہی نہو داتیانہی کہ لہ کاری مہیدانیدا کؤ دہکرینہ وہ رہنگدانہ وہی واقع بن و بہرپک و پیکی و بہ نہمانہت و دلسوزیہ وہ کارہکان بہرپوہہ بچن. جیگای نامازہ پیکردنہ کہ خولی مہشقی و راہینان لہ ہمان کاتہدا لہ ہہموو پاریزگاکان و نیدارہکانی ہریم بہرپوہہ چوو.



خولی: (الانتاج الاحصائی)

بہ مہبہستی باشترکردنی کارہکان دہبارہی سیستہمی چاکسازی نامار، دہستہی ناماری ہریم بہشداریکرد لہ خولی (الانتاج الاحصائی) کہ لہ بہرورای (۱۹-۲۲) / ۲۰۱۵ ی نہنجامدرا، لہم خولہدا فہرمانبہرانی دہستہی نامارو دہزگای ناوندی نامار لہ بہغدا بہشدار بوون کہ بہ هاوکاری رپیکخواوی UNFPA و کومپانیای GOPA بہرپوہہ چوو، کہ تیایدا باس لہ چونیہتی کارکردن لہ سہر ہہنگا و ہکانی نہو روویویانہی نہنجام دہدرین کہ بہپی پیوہری (GSBPM) بی و بہشیوہی ستاندردی جیہانیش بیٹ.

و شیکردنه وهی ناماری له خو گرتبوو. ژمارهی بهشداربووانی خوله که پیکهاتبوون له ۱۸ فهزمانیهر له لایهن وانهبیژان دهستی نامار دهوترایه وه.

و شیکردنه وهی ناماری له خو گرتبوو. ژمارهی بهشداربووانی خوله که پیکهاتبوون له ۱۸ فهزمانیهر له لایهن وانهبیژان دهستی نامار دهوترایه وه.



فهمانبه رانی دهسته بهشداربوون له م خوله، تیایدا باس له چۆنیهتی کارکردن له و بابته و ناساندنی بابتهی (Meta Data) به هموو فهمانبه ران کرا، وههروهها باس له سه ر نه و کارانه کرا که تا نیستا نه نجامدراون له سه ر نه م بابته که به کیکه له بابته کانی سیسته می چاکسازی نامار.

کردنه وهی خولی Meta Data
خولی Meta Data له بهرواری ۲۰۱۵/۱۱/۱۷ له لایهن تیمی کاری (Meta Data) که فهمانبه ران له دهسته دا بهرپوه چوو، وه له ماوهی ۳ رۆژدا هموو

نرخه به کاربه ر له سه ر ناستی ههریمی کوردستان و پارێزگاکان بۆ مانگی ئه یلولی ۲۰۱۵ CPI FOR KURDISTAN REGION FOR SEP - 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	160.0	167.0	151.5	165.9	خواردن و خواردمه منی
Alcoholic Beverages, Tobacco	128.6	117.1	131.9	131.2	خواردمه منیه کحولیه کان و توتن
Clothes and Footwear	147.9	142.9	134.2	166.5	جل و بهرگ و پیلانو
Housing, Water, Electricity	104.0	113.0	98.1	105.7	کرپی خانوو ناو و کاره باو سووته منی
House Supplies , Appliances & Maintenance	127.3	129.3	116.8	138.4	پیداو سیسته کانی ناو ماڻ و چاککردنه وه
Health	227.6	159.3	238.0	253.8	تهندروستی
Transportation	108.8	95.1	134.3	87.2	گواسته وه
Communications	84.8	91.5	82.8	83.3	په یوهندی
Recreation and Culture	103.5	99.9	114.1	93.4	رۆشه نیری
Education	252.8	212.9	224.9	307.1	پهروه ده
Restaurants	164.9	127.1	160.5	191.2	چیشخانه کان
Miscellaneous Sevices and	150.5	163.7	146.9	147.2	که ره سه وه خزه مه ت گوزارییه جوړاو جوړه کان
General Index Number	149.6	144.3	141.5	161.9	تیکرپی گشتی

نرخى به کار بهر له سهه ناستى هه ريمى كوردستان و پاريزگان بۆ مانگى تشرينى يه كهه ۲۰۱۵ CPI FOR KURDISTAN REGION FOR OCT-2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	160.0	167.2	150.2	167.3	خواردن و خواردمههنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	128.6	117.1	131.9	131.2	خواردمههنيه كحوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	147.3	142.3	134.2	165.3	جل و بهرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	101.6	92.6	98.1	110.7	كرئى خانوو ناو و كارهبا و سووتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	126.8	129.0	116.8	137.1	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	227.6	159.3	238.0	253.8	تهندروستى
Transportation	109.0	95.9	134.3	87.2	گواستنهوه
Communications	83.9	87.4	82.8	83.3	پهيوهمنى
Recreation and Culture	103.7	99.9	114.1	93.8	رۆشهنبيرى
Education	252.8	212.9	224.9	307.1	پهروهده
Restaurants	164.9	127.1	160.5	191.2	چيشخانهاكان
Miscellaneous Sevices and	151.6	162.0	146.9	151.1	كههسته و خزمهت گوزاربهه جۆراو جۆرهكان
General Index Number	149.5	143.7	141.6	161.9	نېكرى گشتى

نرخى به کار بهر له سهه ناستى هه ريمى كوردستان و پاريزگان بۆ مانگى تشرينى دووهه ۲۰۱۵ CPI FOR KURDISTAN REGION FOR NOV- 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپهكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	159.0	163.9	150.6	166.0	خواردن و خواردمههنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	128.6	117.1	131.9	131.2	خواردمههنيه كحوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	147.9	143.9	134.1	165.8	جل و بهرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	98.3	81.8	101.4	104.0	كرئى خانوو ناو و كارهبا و سووتهمهنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	125.4	129.1	117.6	132.3	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	227.6	159.3	238.0	253.8	تهندروستى
Transportation	109.1	95.8	134.7	87.1	گواستنهوه
Communications	83.9	87.4	82.8	83.3	پهيوهمنى
Recreation and Culture	103.8	99.9	114.1	94.2	رۆشهنبيرى
Education	252.7	212.7	224.9	307.1	پهروهده
Restaurants	164.9	127.1	160.5	191.2	چيشخانهاكان
Miscellaneous Sevices and	148.3	158.6	145.0	146.3	كههسته و خزمهت گوزاربهه جۆراو جۆرهكان
General Index Number	148.6	142.0	141.6	160.3	نېكرى گشتى



کۆربه ندى گه شه پیدانی توانایی رووبه روو بوونه وهی قهیرانه کان

سوریا) بهرپوه چوو ، ئەمه جگه له بهشداری نوینه رانی بالای نازانسه کانی نه ته وه یه گگرتوو هکان و ریک خراوه نیوده وه ته تی و ناو خوییه کان. له ماوهی کۆر به نده که دا بهرپوه بهری گشتی هاوکاری و هه ماهه نگی به ره پیدان تیشکی خسته سه ر بارودۆخی هه ریمی کوردستان و هاوکاری خه لکی و حکومه تی کوردستان و پشتگیری پئویست بۆ رووبه روو بوونه وهی قهیرانی ناو ره کان له هه ریمی کوردستان.

له ریکه وه تی (۸-۹) / ۱۱ / ۲۰۱۵ بهرپوه بهری گشتی هاوکاری و هه ماهه نگی به ره پیدان (حیدر مصطفی سعید) به نوینه رایه تی و وزارتتی پلانندانان، به شداری له کۆر به ندیکی دوو رۆژیدا کرد که (UNDP) له ولاتی ئوردن ئەنجامیدا به مه بهستی گفتوگۆ ده رباره ی به رنامه ی نوینی تایبه ت به (توانای رووبه روو بوونه وهی قهیرانه کان)، به به شداری نوینه رانی ولاتانی (عیراق، ئوردن ، لوبنان، میسر، تورکیا،

بیرو را له سه ر ئەزموونی به شداری بووان له کۆریا و گرفته کانیان. مه بهستی سه ره کی ئەم ئاهه نگیه پیشاندانی ها ریکاری و به ره پیدانی په یوه ندی هاو ریه تی و هاوکاری نیوان کوردستان و کۆریا بوو، هه ردوو لایه ن ئاماده بوونی کۆری و کوردستانی، جه ختیان له سه ر گرنگی و پئویستی به رده وام بوونی هاوکاری و هه ماهه نگیان کرد به مه بهستی به هیژ کردن و پیشخستنی حکومه تی هه ریمی کوردستان .

نازانسی کۆیکا و کۆمه له ی ده رچووانی خوله کانی کۆیکا ئاهه نگی کۆتای سالیان بهرپوه برد

له ریکه وه تی ۲۵ / ۱۱ / ۲۰۱۵ ئۆفیس کۆیکا له هه ولپه رو کۆمه له ی ده رچووانی خوله کانی کۆیکا له ژیر چاودیری کۆیکا و وزارتتی پلانندانان، له هۆلی (بیست ئین اربیل) ئاهه نگی کۆتای سالیان بهرپوه برد. ئاهه نگیه که به پیشکه شکردنی چه ند وتاریکی به خیره اتن و په رۆزبایی له لایه ن بهرپۆز (لیم بیونگ) بهرپوه بهری ئۆفیس کۆیکا له هه ولپه رو بهرپۆز (حیدر مصطفی سعید) بهرپوه بهری گشتی هاوکاری و هه ماهه نگی به ره پیدان و سه رۆکی کۆمه له ی ده رچووانی خوله کانی کۆیکا و بهرپۆز (نهرۆ سعید) راویژکاری وه زیر له وزارتتی په روه رده دهستی په یکرد. په رۆگرامی ئاهه نگیه که په کها تبه وو له خوانی ئیواره وه هه ندیك نمایشی کلتوری و ئەکادیمی و پیشاندانی ئەزموونی به شداری بووانی خوله کانی کۆیکا و ئالوگۆرکردنی کۆمه لیک



۲۰۱۵/۱۱/۱۶ بە ئامادەبوونى بەرپىز (لىم بىونگ) بەرپۆھبەرى ئازانسى كۆيكا و بەرپىز (حيدىر مصطفى سعيد) بەرپۆھبەرى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپىدان و بەرپىز (حسن يوسف كرىم) بەرپۆھبەرى پەيمانگاى نابىنايان ئەو پرە پارھىيە رادەستى پەيمانگا كرا بە مەبەستى دامەزاندنى ستۆدېويەك بۇ قوتابىيە نابىناكان كە ژمارەيان (۱۱۳) قوتابىيە لە پۆلى (۱-۹) بنەرەتى.

وۆركشۆپى بەرپۆھبەردنى مەملانى لە رېگەى دانوستان و نېوھندگىرى

بەشدارى كردنمان وەك نوپنەرى بەرپۆھبەرايەتى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپىدان لە وۆركشۆپىك لە ژېر ناوئىشانى (بەرپۆھبەردنى مەملانى لە رېگەى دانوستان و نېوھندگىرى) كە لە لايەن رېكخراوى (IOM) ساز كرابوو لە رېكەوتى(۹-۱۲)/۱۱/۲۰۱۵ لە ھۆتېل كانىون لە شارى ھەولېر، چەندىن لايەنى جيا جيا لە ھەرىمى كوردستان و ناوچەكانىترى عىراق بەشداربووى ئەم وۆركشۆپە بوون . ئامانج لەو وۆركشۆپە پىشاندانى چۆنىيەتى دانوستان و نېوھندگىرى كردن بوو لە نېوان ئەو كەس و لايەنەنى كە كېشە و مەملانىيان لە نېوان دايبە ھەروھە ھەولدىرا ئەو بابەتە بىكرىتە ھەوينىك بۇ يارمەتيدانى ئاوارەكان بۇ ئەوھى بتواندرىت كېشە و گرفتەكانيان چارەسەر بىكرىت.

ئەنجومەنى وەزيران، وەزارەتى خويىندى باآو توپىزىنەوھى زانستى، وەزارەتى پەرورەدە، وەزارەتى ســــامانە سروسىتھەكان، وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلايەتى، وەزارەتى پلاندانان، دەستەى و بەرھىنان ، ژوورى بازىرگانى و پىشەسازى) . بە مەبەستى دىنبايون خاوندارىتتى پرۆژەى رايىنان و رايىنانسى تەكنىكى پەرورەدەى و گونجانان لەگەل بازارى كار.

چەند كۆبوونەوھىيەكى يەك لە دوای يەك سەبارەت بە سىياسەتى دانىشتوان و نىشتەجىكردن

لە رېكەوتى (۲۰۱۵/۱۰/۲۹ تا - ۲۰۱۵/۱۱/۶) لە ھۆلى كۆبوونەوھىيەكانى وەزارەتى پلاندانان رېكخراوى (UNFPA) بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى پلاندانان، چەندىن كۆبوونەوھىيان ئەنجامدا لەگەل وەزارەتە پەيوھندىدارەكان بە بابەتى (سىياسەتى دانىشتوان و نىشتەجىكردن) تايبەت بە ھەرىمى كوردستان برىتى بوون لە (وەزارەتى خويىندى باآ، وەزارەتى پەرورەدە، وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلايەتى، وەزارەتى رۆشنىبرى و لاوان، وەزارەتى ئەوقاف و كارو بارى نايىنى، دەستەى وەبەرھىنان) .

مەبەست لەم كۆبوونەوانەش گىفتوگۆكردن بوو لەسەر پرۆژەى (سىياسەتى دانىشتوان) و پلاندانان بۇ ئەنجامدانى يەكەمىن كۆنفراسى سىياسەتى دانىشتوان و نىشتەجىكردن لە ھەرىمى كوردستان.

يارمەتيدانى پەيمانگاى نابىنايان لە لايەن ئازانسى كۆيكاى كۆرى

دوای ھەولدىدانىكى زۆر ب.گ ھاوكارى ھەماھەنگى پەرەپىدان تۋانى بە ھاوكارى لەگەل ئازانسى كۆيكا برى (\$ ۵۰۰۰) پىنج ھەزار دۆلارى ئەمىرىكى وەك يارمەتى دابىن بىكات بۇ پەيمانگاى نابىنايان ، لە رېكەوتى

يەكەمىن كۆبوونەوھى لىژنەى بالاي (TVET)

رېكخراوى (UNESCO) بە ھەماھەنگى وەزارەتى پلاندانان ھەستا بە ئەنجامدانى يەكەمىن كۆبوونەوھى لىژنەى بالاي (TVET) لە ديوانى وەزارەتى پلاندانان لە بەروارى (۲۰۱۵/۱۲/۱)، بە بەشدارىكردنى لايەنە پەيوھندىدارەكان لە چەند وەزارەتېك (سەرۆكايەتى



وۆرکشوی پلانی بهردهوامی بهدیهیانی ووزهی خاوین بۆ شارهکان

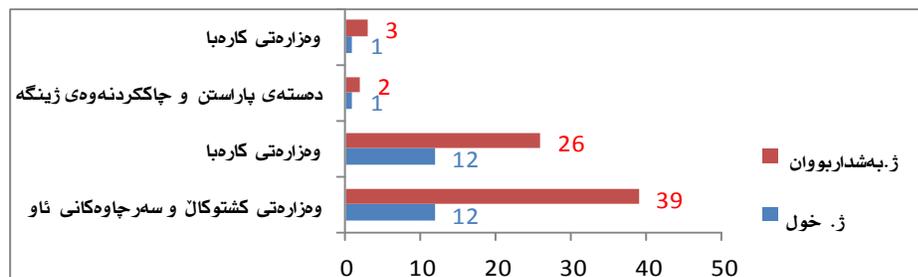


ووزهی خاوین بۆ شارهکان، که (UNDP) لهپیکهوتی (۱۳-۱۴) / ۲۰۱۵ / ۱۲ لهشاری ئهستهنبول بهرپوهی برد. به مهبهستی هیئانهدی و جیبهجیکردنی سیاسهتی حکومهته خوجییهکان لهچۆنیهتی بهکارهیئان و زیادکردنی تواناکان لهبواری بهدیهیانی ووزهی خاوین بۆ شارهکان .

شانیدی کوردستان که پیک هاتبوو له بهرپزان شیروان اسعد قادر بریکاری وهزارهت و بهرپوهبهری گشتی هاوکاری و ههماهنگی بهرهپیدان، لهگهڵ نوینهرانی ئههجومهنی ههر سێ پاریزگاکهی ههرپم و نوینهرانی سهرحهم پاریزگاکانی تری عیراق و نوینهرانی چهند وهزارهتی که لهبهغدا، بهشداریان کرد له وۆرکشوی پلانی بهردهوامی دابینکردنی

ئههه خولانهی له ماوهی (۳) مانگی رابردوو ئههجام دراوین بریتین لهمانه :

دامهزراوه	ژ. خول	ژ. بهشداربووان	ناژانسی	شوینی خول
وهزارهتی کشتوکاڵ و سهرحاوهکانی ئاو	۱۲	۳۹	جایکا	ئوردن
وهزارهتی کارهبا	۱۲	۲۶	جایکا	ئوردن
دهستهی پاراستن و چاککردنهوهی ژینگه	۱	۲	جایکا	ژاپۆن
وهزارهتی کارهبا	۱	۳	جایکا	ژاپۆن



سوودمههنبووانی خولهکانی جایکا بهه شیوهیه بوو: (۷۰) فههمانه بهر سوودمههنبووون له کۆی (۲۶) خول.



پىكىھىنانى بۆردىكى بالا

لە ھەرىمى كوردستان بۇ پەرەپىدان مەۋىسى

لە چوارچىۋە پىرۆزە ھاۋبەشى ۋەزارەتى پلاندىنان لەگەن ۋلاتى كۆرىي باشوور لەرىگە نازانى كۆيكى نىۋدەۋلەتى (KOICA)، شاندىكى بالا لە ھەرىمى كوردستان كە پىك ھاتبوون لە ئەندام پەرلەمان ۋاۋىژكارو بەرپۆبەرى گشتى ۋ پىسپۇرانى بوارى پەرەپىدانى مەۋى سەردانى ۋلاتى كۆرىي باشوورىان كىرد لە رىكەۋىتى (۲۹-۱۵/۲۰۱۵).

مەبەست لەم سەردانە سوود ۋەرگىرتن بوو لە ئەزمونى ۋلاتى ناوبراو لە بوارى پەرەپىدانى مەۋى، بۇ ئەۋەدى ستراتىجىيەتى سەرچاۋە مەۋى بۇ ھەرىمى كوردستان بنووسرىتەۋە ۋ ياسايەك بۇ راھىنان دابرىژن لە ژىر رۇشنايى (دىدگى حكومەتى ھەرىم ۲۰۲۰). شاينى باسە دوای گەيشتنى شاندەكە لەلايەن ھەردوۋ لاينە سەرەككىيەكە ئەم پىرۆزەپە دەزگى (KDS) پەرەپىدانى ستراتىجى كۆرىا ۋ زانكۆۋ كۆنكۆك، پىرۆگراممىكى تۆكەمەيان نامادەكردبوو كە چەند ۋۆركشۆپو سەردانى مەيدانى بۇ ژمارەپەك لە پەيمانگەكانى راھىنان ئەنجامدا، لەۋانە: پەيمانگى LOGODI، پەيمانگى پەرەپىدانى مەۋى گىۋنگى ۋ سەنتەرى گىۋنگى بۇ داھىنان ۋ تازەگەرى ئابوورى. سەرەتاي پىرۆگراممەكە شاندى ناوبراو ۋىنەپەكى لەسەر باروۋدۇخى ھەنوۋكەيى ھەرىمى كوردستان ۋ رۆلى پەرەپىدان ۋ بەرزگىردنەۋە ئاستى فەرمانبەرانى كەرتى گشتى لە گەشەسەندنى ئابوورىدا بۇ شارەزايان خستەروو.

دواتر پلاندىكى كار بە مەبەستى مەۋگەركىدى سەرچاۋەپەكى دارايى بۇ بنىاتنانى بالەخانە كىپا KIPA دارىژرا لەلايەن شاندەكە، رادەستى كۆيكى لاينى جىبەجىكار كىران.

ھەر لە چوارچىۋە ئەم سەردانەدا بە وردى پىداچوونەۋە بۇ خستەى پىرۆگراممى سى مانگى گروپى يەكەمى نامادەكردنى راھىنەران كىرا. ھەروھە يەكەك لە بەشداربووان ۋەك رابەرى تىم دەستىشانكىرا. لە كۆتايىدا بىرپاردرا بۆردىكى بالا لە ھەرىمى كوردستان بۇ پەرەپىدان ۋ راھىنان پىكەپىنرىت، بە جۆرەك ئەندامانى نوپنەرى پەرلەمانى كوردستان ۋ سەرۋكايەتى ئەنجومەنى ۋەزىران ۋ ۋەزارەتمەن بن. لىژنەپەكەش بۇ نووسىن ۋ دارشتنى رەشنىۋسى ياساۋ سىياساتى پەرەپىدان ۋ راھىنان بۇ كەرتى گشتى لە ھەرىمى كوردستان، لەلايەن ۋەزارەتى پلاندىنانەۋە دابىرىت. دوابەدوای ئاراستەكردنى نووسراۋى فەرمىي ۋەزارەتمەن بۇ KOICA، بەمەبەستى بالەخانە KIPA، پىشنىيازى بەدوۋادچوونى بەردەۋام لەلايەن KDS ۋ ۋەزارەتمەن لەمەپ ئەم بابەتە كىرا.

ئەمە جگە لە تەرخانكردنى بودجەپەكى سالانە تايبەت بۇ خولەكانى راھىنان، كە مەبەست تىپىدا جىبەجىكردنى ماستەرىپلاننى (KIPA) يەۋ، تاۋەكو بىتە كارايەكى يارىدەدەر بۇئەۋە راھىنەرانى نامادەكراۋ بتوانن خولەكانى ماستەرىپلانەكە جىبەجىكەن لەكاتى گەپرانەۋەمىاندا.

تاوتويكردنى رەشنووسى ياساى رايىنان لە تەلەكۇنفرانسىدا

- رايىنان بۇ حكومەتى ھەرېم.
- بەدواداچوونى نووسراوى فەرمىي وەزارەتەمان بۇ كۆيكا بەمەبەستى دابىن كردنى سەرچاوەيەكى دارايى بۇ دروست كردنى بالەخانەى كيپا.
- بەدواداچوونى پرۆگرامى گروپى يەكەمى رايىنەران و ئاستى پابەندبوونيان لەو كۆرسە سى مانگيەى ولاتى كۆرياي باشوور.
- وەرگرتنى بيروپراى رايىنەران لە سەر پرۆگرامى مانگانەيان.
- لە ناكامى تەلەكۇنفرانسەكەدا بېياردرا پاپورتىكى دوو ھەفتەى و مانگانە لەمەر رەوشى رايىنەران ئاراستەى بەرپۆبەرايەتى گشتىي بەرپيدانى مرؤيى بكرىت.

- بە مەبەستى بەدواداچوونى پرۆژەى بەرپيدانى مرؤيى رۆزى دووشەممە ۲۰۱۵/۱۲/۷ بەرپۆبەرايەتى گشتى بەرپيدانى مرؤيى تەلەكۇنفرانسىكيان ئەنجامدا لە نيوان ئەندامانى بالاي پرۆژەكەو شارەزايانى كۆرى.
- ئەم تەلەكۇنفرانسە دواى گەرپانەوى شاندى بالاي ھەرېمى كوردستان لە كۆرياي باشوور، كە بە مەبەستى دارشتنى ياساو سياساتى رايىنان بۇ حكومەتى ھەرېم سەردانى ئەم ولاتەيان كردبوو، رېكخرا.
- لەميانەى تەلەكۇنفرانسەكەدا جەخت لەسەر ئەم خالانەى خوارووە كرا:
- خستنەرووى بەرەو پېش چوونەكانى تيمى بالاي لەسەر دارشتنى ستراتيجيەتى بەرپيدانى مرؤيى و سياساتى

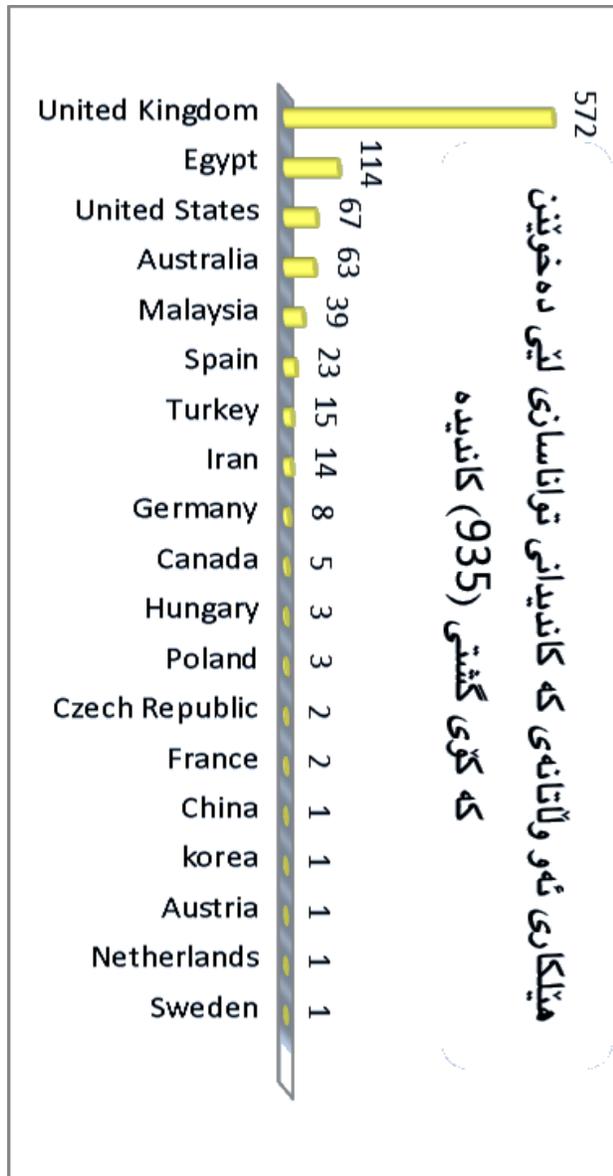


۷۰۰ کانیدی تواناسازی به سہرکہ وتووی گہرانہوہ

خویندنه کھیان به سہرکہ وتووی تهواو کردووہو گہرانہ تہوہ. وزارتہاواکاری سہرجہ میانی کردووہ بوئہوی له فہرمانگہ کانیان دستبہ کاربوونہ ویان بوکریٹ. هیلکاری ئہو ولاتانہی کانیدی انمان لیی دہخوینن و خشتہی تایبہت به ژمارہی کانیدی گہشتردوو بہ پیی پروانامہ و پاریزگاگان له خوارہوہ نیشاندراوہ.

دوای ئہوہی به فہرمانی سہرؤکایہتی ئہنجومہنی وزیران ژمارہ (۳۰۶۵) له ۲۰۱۴/۵/۲۲ سہرجہ مامہ لہ کانی تواناسازی به ہوی گرفتہی داراییہوہ و ہستی نران، نوینہری وزارتہمان لہ گہل نوینہرانی سہرؤکایہتی ئہنجومہنی وزیران و وزارتہی خویندنی بالآ، به مہبہستی چوینہتی راپہراندنی کاروباری کانیدیان کوبوونہ ویہ کیان سازدا. ئہوہ بوو رؤژی ۲۶ ی ئابی ۲۰۱۵ به فہرمانی ژمارہ (۶۹۰۱) ی سہرؤکایہتی ئہنجومہنی وزیران پروسہی مامہ لہ کردنی کانیدیانی تواناسازی دستپی کرایہوہ. جی ئامازہیہ رؤژانہ چہن دین مامہ لہی تواناسازی له وزارتہی پلانڈانان راپی دہگریں.

ئہوہ لہ کاتی کدایہ کہ نوینہری وزارت لہ گہل نوینہرانی سہرؤکایہتی ئہنجومہنی وزیران و وزارتہی خویندنی بالآ و توؤزینہوی زانستی ہموو رؤژانی دووشہ ممہ و چوارشہ ممہ به مہبہستی بہ دواد اچوون و چارہ سہرکردنی داواکاری کانیدیانی تواناسازی کؤدہ پیتہوہ. بہ پیی دواین ئامار (۷۰۰) حہوت سہد کانیدی



خشتہی کانیدیانی گہشتردوو بہ پیی پروانامہ

بروانامہ	ژمارہی گہشتردوو بہ پیی
ماسٹر	869
دکتورا	66
کوی گشتی	935

خشتہی گہشتردوو بہ پیی پاریزگا

پاریزگا	ژمارہی گہشتردوو بہ پیی
ہولیر	498
سلیمانی	304
دھوک	133
کوی گشتی	935



كورتەيەك دەربارەي وەزارەتى پلاندانان

ئەم راپۇرتە (راپۇرتى كارو چالاككېيەكان) بلاوكرادەيەكى وەرزىيە، كە ھەموو سى مانگ جاريك لە وەزارەتى پلاندانان دەردەچىت، تىيادا ئەم كارو چالاككېيە سەرەككېيە بەشىئەيەكى كورت و بوختكارو دەخاتەرۇو، كە لەم ماويەدا ئەنجامى داوۋە چ لەيەنە خۇدى وەزارەتەوۋە يان بە ھاوكارى و ھەماھەنگىيى وەزارەتەكانى دىكەي كۆمەت و لايەنە ناوخۇيى و بىانيە پەيۋەندىدارەكان.

پىئويستە بگوتريت كەوا لەم راپۇرتەدا تەنھا ئامازە بە كارو چالاككېيە سەرەككېيەكان كراوۋ بەشىئەيەكى كورت، وە بۇ ھەر وردەكارىك يا بەكارھىنانى داتاكان پىئويست بە گەپانەوۋە دەكات بۇ لايەنى پەيۋەندىدار لە وەزارەتى پلاندانان يا مالپەرى وەزارەت.

(www.mop-kg.org)

ئامادەكردن: لىژنەيەك لە

وەزارەتى پلاندانان
e-mail address: tayeb_abbasi@yahoo.com

وہبەرھىنانى كۆمى بەپىي چەند بىنەمايەكى تايبەت لەسەر ئاستى ھەرىمى كوردستان ئامادە دەكات. وەزارەت ھەلدەستى بە ئەنجامدانى كردارى ئامارى جياجيا لە ھەرىمدا بەتايبەتى ئەوانەي كە پەيۋەندىيان بە سەرژمىرىيە گشتىيەكانى دانىشتوانى ھەرىم و خانوۋەكان و رۇپۇيى ئامادىي تايبەت بە كەرتە جۇربەجۇرەكانى ھەرىمەوۋە ھەيە، وە ھەرۋەھا دانان و پەيرەوكردى سىستەمىكى نىشتىمانى بۇ پىۋەركارى و كۆنترۇلى جۇرەكى لە ھەرىمدا بەپىي مۇساھەفاتی عىراقى و جىھانى.

ئەم وەزارەتە بەپىي ياساى ژمارە (۷)ى سالى (۲۰۰۶) ى ئەنجومەنى نىشتىمانى كوردستان. عىراق دامەزرادە، بەمەبەستى ئامادەكردنى پلانەكانى پەرهپىدانى ھەرىم و پىشخستنى لەرۋوى ئابوورى و كۆمەلایەتى و مرۇيى و رۇشنىبىرەوۋە. ھەرۋەھا وەزارەتى پلاندانان بە ھاوكارى و ھەماھەنگىيى لەگەل وەزارەت و دام و دەزگاكانى دىكەي كۆمەت و كەرتى تايبەت پلانە درىژ و مامناوند و كورتخايەنەكان و پەرهپىدانى مرۇيى و پەيۋەندىيەكان، ھەرۋەھا پلانى بودجەي



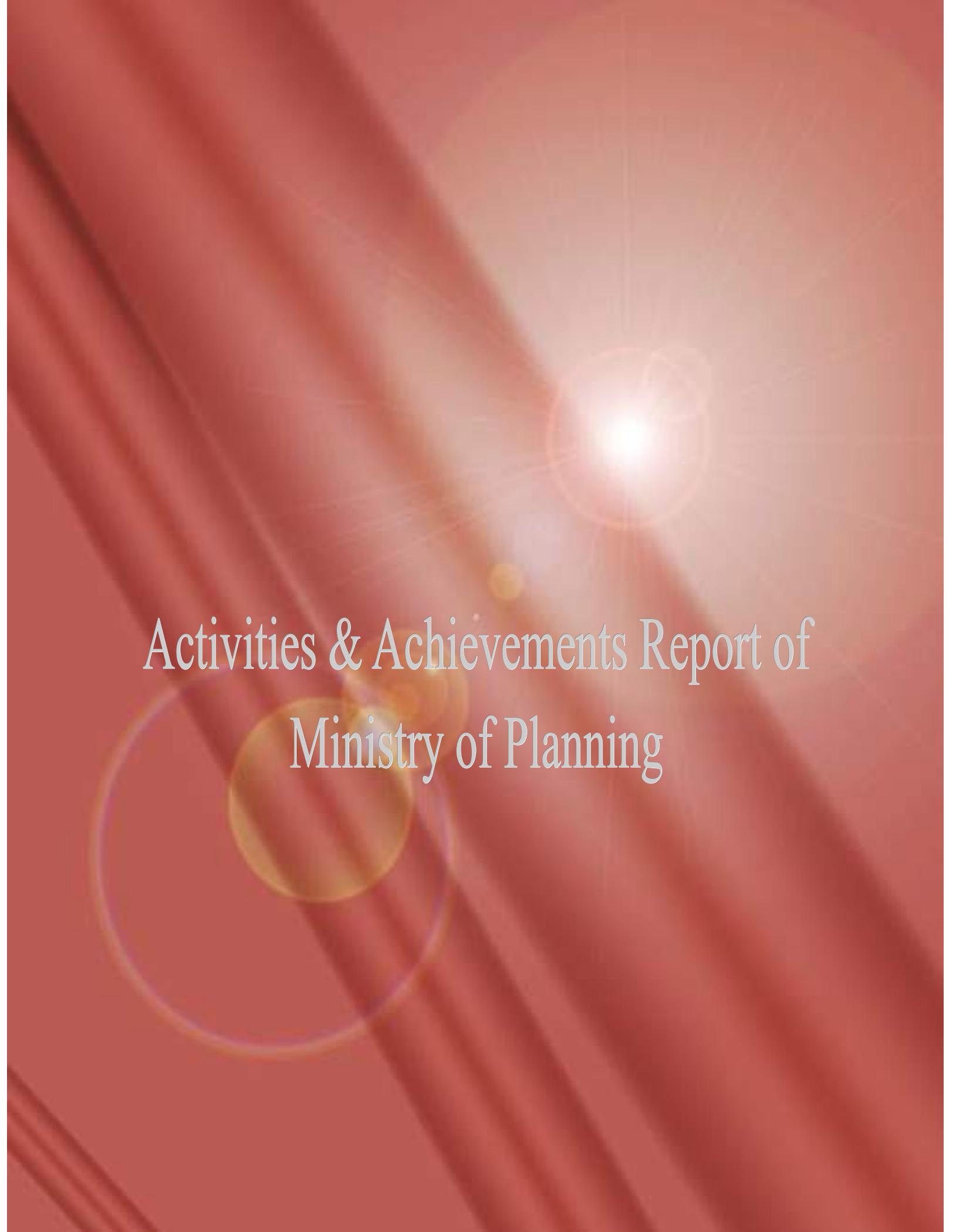
ھەولپىر - شەقامى ۶۰ مەترى - نىك سەرۋكايەتى ئەنجومەنى وەزىران

ئامانجە ستراتىجىيەكانى وەزارەتى پلاندانان

بىداويستىيەكانى گەشەپىدان.
ھاندانى كەرتى تايبەت و وەبەرھىنى خۇمالى و بىانى، بۇ بەشدارىكردن لە گەشەپىدانى ئابوورى ھەرىم.
ئەنجامدانى پىرۇسەي ئامار لە ھەرىمدا، بەتايبەتى ئەوانەي كە پەيۋەندىيان بە سەرژمىرىيە گشتىيەكانى دانىشتوانى ھەرىم و خانوۋەكان و رۇپۇيى ئامادىي تايبەت بە كەرتە جۇربەجۇرەكانى ھەرىمەوۋە ھەيە.
پەيرەوكردى سىستەمىكى نىشتىمانى بۇ پىۋەركارى و كۆنترۇلى جۇرەكى لە ھەرىمدا، كە بگوتريت لەگەل مۇساھەفاتی عىراقى و جىھانى.

ئامادەكردنى بەرنامەي گشتىگر و درىژخايەن و كورتخايەن و سالانە بۇ پەرهپىدانى ھىزى كار.
تازەكردنەوۋە و باشتركردنى رىكخستنى ئىدارى و بەرزكردنەوۋەي ئاستى توانستى راپەپاندىنى كار تىياندان و گەشەپىدانى توانستى سەرگىردە ئىدارى و ھونەرىيەكان و مەشق پىدانى ئاستە جۇربەجۇرەكان، ئەويش لەرىگاي ئامادەكردنى لىكۆلىنەوۋەي پىئويست، وە بەھاوكارى لەگەل دەزگا كۆمىيەكانى دىكە.
كاركردن بۇ دروستكردنى ھاوسەنگى لەنىۋان سەرچاۋەكانى دەرامەت و

دەتوانىت ئامانجە سەرەككېيەكان بەم شىۋەيەي خواروۋە بەكورتى ئامازەيان پىبىرئىت:
ئامادەكردنى پلانى پەرهپىدانى ھەرىم لەرۋوى ئابوورى و كۆمەلایەتى و مرۇيى و رۇشنىبىرى.
دانانى پلانى درىژ و مامناوند و كورتخايەنەكان بە بەشدارى وەزارەتەكان و كەرتە كۆمىيەكان و كەرتى تايبەت.
دانانى پلانى وەبەرھىنانى كۆمى و پارەي تەرخانكاروى وەبەرھىنەكى (الاستىمارىيە) لە بودجەي گشتى دەۋلەتدا بەپىي دابەشىۋونى جۇگرافىي.

The background is a deep red color with a subtle, abstract pattern of overlapping circles and lines. A bright, glowing light source is positioned in the upper right quadrant, creating a lens flare effect with several smaller, semi-transparent circles and lines radiating from it. The overall aesthetic is modern and professional.

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning